

Serie nouă
februarie 2016

2
(CLXXV)

48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

D i n s u m a r :

- ✓ Ziua Culturii Naționale
- ✓ Vladimir Cosma pe scena Ateneului
- ✓ Enescu în actualitate
- ✓ Sibiu, capitala muzicii ușoare
- ✓ Camelia Dăscălescu - 95
- ✓ Amintiri cu Ileana Popovici

În imagine:
Ionel Tudor
foto: Liviu Ungureanu

Cultură și populism

15 ianuarie. Ziua culturii naționale. Până acum câțiva ani era doar ziua nașterii lui Eminescu. Acum avem, iată, o zi a culturii. Ne lipsește însă cultura de fiecare zi. Educația minții, cum definea Eminescu însuși cultura. Chiar dacă într-un fel e o formă închisă de viață, ea este cel mai tare argument că nu suntem accidente ale naturii. Și nici indivizi incapabili să simtă plenar solidaritatea cu generațiile ce i-au precedat sau cu cele ce vor urma.

Seara, spectacol de gală pe TVR 2. O rușine: cultura română se rezumă la câțiva rapsozi care-și jelesc aceleași turme pierdute încă de pe vremea Cântării României. Nimic despre cultura și arta profesionistă. Și atunci ce rost are să mai vorbim despre întreprinderile artiștilor contemporani, despre împlinirile și, de ce nu, neîmplinirile plasticienilor, scriitorilor, muzicienilor, coregrafilor, regizorilor, actorilor noștri? Se vede treaba că amatorismul, impostura, divertismentul abuziv și derizoriu au îngropat valorile culturii savante, sădind pe mormântul acesteia florile de plastic ale democrației și populismului consumerist. De șaptezeci de ani România e într-o prezumțioasă, dacă nu chiar și premeditată, derivă pe apele tulburi ale anti-culturii. Și asta pentru că mass-media, mai cu seamă televiziunile, ne tratează ca pe niște handicapați, care musai să nu se deștepte ori să conștientizeze și să mărturisească actuala stare de fapt. Mass-media nu-și poate înfrâna râsul. Jubilează. A reușit să naționalizeze creativitatea. Să colectivizeze spiritul. Să golească arta sunetelor (dar mai e oare artă?) de acel conținut specific unui fenomen viu. Să transforme creația muzicală într-o simplă mașinărie ori o perversă mașinație aflată la îndemâna oricui. Din savantă și doctă, muzica a devenit populistă și derizorie.

Într-o anume accepție a termenului savant – aceea de pricepere, de măiestrie – lucrările de artă născute din exersarea principiilor estetice sunt în covârșitoarea lor majoritate animate de caracterul lor erudit, de încăpățânarea cu care sunt create, precum și de maldărul de cunoștințe și informații pe care autorii lor trebuie să-l posede și să-l vehiculeze. De altfel, erudiția, încăpățânarea și cultura generală sunt imanente operelor de artă așa-numite culte, opere care, ivite din exercitarea autonomiei esteticului, în principal, sunt, de asemenea, asistate de profesionalismul creatorilor, denotând un înalt nivel de instrucție și de virtuozitate tehnologică. Mefiența față de arta savantă e evidentă la noi și aiurea. Trăirea în prezent, aflarea și recuperarea valorilor acestuia

constituie testimoniul funciar al tinereții noastre. Or, din păcate, omenirea îmbătrânește și aceasta se vede tocmai prin respingerea valorilor culte ale prezentului, prin refugiarea tot mai frecventă și consistentă în trecut, aidoma unui bătrân, care rememorează în detaliu peripeții, de pildă, din cătănie, dar uită cu non-șalanță ce trebuie să facă în ziua respectivă. Mi-e din ce în ce mai clar: arta savantă e într-o comă profundă, iar unii dintre noi se pregătesc serios de parastas.

Liviu DANCEANU

DIN SUMAR

Ziua Culturii Naționale.....	2-7
Vladimir Cosma la Ateneu.....	8-10
Aniversare - Viorica Rădoi.....	11
Oedipe la ONB.....	12-13
Pe scena Operei.....	15-17
Concerte sub... lupă.....	18-19
Concursuri muzicale.....	20-21
Cenacluri muzicale.....	22-23
George Enescu și... lăutarii.....	24-25
Camelia Dăscălescu - 95!.....	32-33
Convorbirile A.M. - Ionel Tudor.....	34-36
Album cu amintiri - Ileana Popovici....	44-45
Discuri.....	46-47
Muzica pe micul ecran.....	48

La Ateneul Român, Ziua Luceafărului!

Evident, dat fiind prilejul acestei importante sărbătoriri naționale, programul concertului organizat în mijloc de ianuarie de Filarmonica bucureșteană s-a deschis cu o extinsă lucrare vocal simfonică, anume Poemul coregrafic *Luceafărul* datorat compozitorului Eugen Doga, de la Chișinău. Alături de orchestra Filarmonicii, de Corul Academic al instituției, formații conduse de Iosif Ion Prunner, la realizarea lucrării au participat soprana Irina Ionescu și tenorul Ionuț Popescu. Este un opus poetic descriptiv de largă adresare, o lucrare de un puternic impact imagistic, construită pe episoade distincte; tonusul expresiv al muzicii amintește de acea tipologie cu care este investită muzica romantică și cea neoromantică rusă din secolul trecut; iar aceasta deși anume idiomi ritmico-melodice românești pot fi observate. În mod cert, știința orchestrației, capacitatea specială privind folosirea unei plastici sonore sugestive, conferă valoare determinantă acestui opus; dar și unui număr impresionant de lucrări scrise de Doga în genuri dintre cele mai diferite; inclusiv muzică de film destinată unor pelicule ce au devenit celebre în plan european.

Nu cred că susțin o opinie strict personală observând că în literatura muzicală românească există creații majore ce se inspiră din lirica eminesciană, lucrări care așteaptă a fi reluate de Filarmonica bucureșteană; măcar în asemenea prilejuri speciale. Mă refer la poemul simfonic *Luceafărul* de Pascal Bentoiu, la capodopere ale unor regretați maeștri, la *Simfonia a III-a* de Tiberiu Olah, lucrare ce evocă versurile „De treci râul Selenei”, la

Bentoiu. Se poate alege. Și Filarmonica bucureșteană a ales!

Recunosc, am revenit de această dată la Atheneu din motive relativ punctuale; acelea de a audia evoluția concertantă a unui instrument mult prea rar prezent la noi în această situație, anume aceea de protagonist al ansamblului orchestral, de a audia „pe viu”, în primă audiție pentru mine, o pagină concertantă romantică ce face deliciul publicului larg; mă refer la *Concertul pentru fagot și orchestră* de Carl Maria von Weber. Și nu în ultimul rând, venind la acest concert am urmărit

Eugen Doga

interesul aparte privind evoluția acestui virtuoz al instrumentului său, fagotistul Adrian Jojatu; este un muzician vizat cu real interes de câteva dintre importante colective simfonice nord-americane, un fin muzician de ansamblu ce dezvoltă virtuți solistice cuceritoare; am în vedere consistența, maleabilitatea timbrală, generozitatea comunicării și, desigur, acuratețea împlinirii filigranului ritmico-melodic ce îmbogățește elanul plin de grație al rondo-ului final, această pagină luminoasă aflată la întâlnirea stilistică a clasicismului cu romantismul începutului de secol XIX. Indiscutabil, tot aici trebuie avută în vedere impresionanta bogăție timbrală ce înobilează discursul muzical pe care înțelege a-l formula Adrian Jojatu; este relația eficientă pe care artistul o stabilește între gândirea muzicală și gustul artistic, între sensibilitatea comunicării și datele acestei partituri atât de speciale aflate la intersecția a două lumi distincte, în deceniile de început ale secolului celui romantic.

Au mai putut fi audiate în partea a doua a concertului, semnificative momente wagneriene simfonice și vocal-simfonice, extrase din operele *Olandezul zburător*, *Lohengrin* și *Tannhäuser*.

Acum, la început de an, se poate arunca o pertinentă privire retrospectivă. Nu pot să nu observ, începând cu debutul acestei stagiuni, în programele simfonice Filarmonicii bucureștene muzica românească este prioritar programată cu motivație conjuncturală; fie că este vorba de concertul simfonic din mijlocul de ianuarie, fie de ultimul concert al lunii decembrie. Excepția o reprezintă o puțin semnificativă lucrare concertantă datorată lui Dinu Lipatti. Căci din programele simfonice ale primei instituții de concert a țării lipsesc marile nume ale muzicii românești.

Adrian Jojatu

Simfonia a V-a de Anatol Vieru, inspirată de duhul poeziei eminesciene. Maestrul Wilhelm Georg Berger a compus trei mari opus-uri simfonice și vocal-simfonice inspirate de lirica eminesciană, *Simfoniile a VIII-a, a XII-a, și a XVII-a*. Însuși George Enescu a imaginat *Simfonia a V-a* drept o imersiune în sensurile poeziei „Mai am un singur dor”, lucrare definitivată de maestrul Pascal

Pe când se poate, oare, spera remedierea acestui firesc deziderat ce privește promovarea valorilor naționale în cadrul primei instituții de concert a țării, unica de acest fel susținută de la bugetul național?

Eminescu... în vers și muzică

Eminescu a fost cântat în muzică și vers. A fost povestit și în acest an sub marea cupolă a Athenului bucureștean, sub egida Filarmonicii. Dovadă a faptului că poezia sa, spiritul acesteia ne hrănește, ne întreamează; ...și nu de azi, nu de ieri.

De această dată la jumătatea lunii ianuarie, actorul Dorel Vișan și flautistul Ion Bogdan Ștefănescu, artiști înzestrați cu harul zicerii întru Eminescu, ni l-au povestit pe poet. Opera sa, scrierile sale jurnalistice, uimesc în continuare prin a fi model de limbă românească, model de angajare intelectuală, socială, de spiritualitate românească, de spiritualitate europeană. Drept Luceafăr al poeziei românești a fost revelat în spațiul public de mai bine de un secol.

Priviri pertinente asupra personalității poetului au fost ațintite de actorul Dorel Vișan; este poziția unui raisonneur actual care alege din textele poetului, cel care evocă anume poziționări și atitudini ale acestuia drept pilde de luat seamă în zilele noastre. A făcut-o în chip magistral evocând, pentru tinerii de astăzi în primul rând, aspecte ale feminității din *Venere și Madona*, din *Mortua Est*, aducând îndemnuri privind poziționarea conștiinței individuale, de grup, față cu marile încercări ale istoriei, ale contemporaneității; ...recitind pentru noi texte din *Scrisori*; ...atrăgându-ne atenția că Eminescu este contemporanul nostru; ...amintindu-ne versuri din *Glosă*.

Impresionantă se dovedește a fi poziția artistului performer însuși, cel care adoptă atitudinea omului trecut prin multe, împodobit acum de aura senectuții; aspect în baza căruia relația cu sensul textului este adâncă, este firească, devine credibilă. Mă refer la cele două monoloage, puțin vehiculate în spațiul public, anume *Umbra lui Istrate Dabija Vodă* și *Monologul lui Luca Arbore*. Încărcătura emoțională este în acest caz susținută de timbrul baritonal al vocii, de registrele nuanțat folosite ale acesteia; ...aspect ce susține, aici, o comunicare pe cât de sfătoasă pe atât de lucidă.

Ion Bogdan Ștefănescu dobândește în acest spectacol o dublă poziționare. Mă refer la discreta susținere flautistică a textului eminescian prin comentarii muzicale personale care susțin actul recitării poetice; ...*"Umbre în pian"*, *"Cavalcada"* ce reunește flautul cu banca magnetică, *"Rugăciune la amiază"*, *"...de seară"*, nerostite dar intonate; ...de un întreg arsenal flautistic, de la flautul grav, la alto, la flautul mic.

Indiscutabil, marea performanță o aduce Ion Bogdan Ștefănescu plasând muzica românească actuală,

creații însemnate ale acesteia dedicate instrumentului său, în zona spiritualității eminesciene. O încercare temerară, pe deplin reușită!

Două creații flautistice majore îmi apar a se situa în zone net diferite ale expresiei; mă refer la farmecul generos, iluminat poetic al lucrării *"Gradina japoneză"*, lucrare a compozitoarei Doina Rotaru, mă refer la creația regretatului compozitor Horațiu Rădulescu, la lucrarea *"Dizzy divinity"*, moment cardinal în literatura românească a instrumentului, dată fiind stringența conceptuală a construcției, aspect ce condiționează farmecul unei viziuni poetice înseninate.

Au mai putut fi audiate lucrările *Canto e soffio* pentru flaut alto, de Theodor Grigoriu, *Șarpele cu pene* pentru flaut alto și bandă magnetică, de Violeta Dinescu, lucrări pe ansamblu, în bună parte dedicate acestui

Ionuț Bogdan Ștefănescu

foto: Virgil Oprina

exemplar artist performer care este Ion Bogdan Ștefănescu. Desfășoară o paletă timbrală de o largă extensie, aspect ce se dovedește a emana din substanța muzical-poetică a muzicii înseși; ...de la vibrația generoasă a coloanei de aer, animate de suflul direct al artistului, la sunetul alb de o ireală transparență.

Cum notam în debutul acestor însemnări, în mijloc de ianuarie a fiecărei stagiuni, Filarmonica bucureșteană și-a făurit o firească tradiție în a îngemăna muzica și versul. De această dată nici o lucrare din marele repertoriu românesc nu a figurat în programul acelor zile ale rememorărilor de semnificație. Nici la Filarmonică și nici la Radio. Mă refer în primul rând la însemnate creații simfonice sau vocal-simfonice semnate, spre exemplu, de Pascal Bentoiu, Tiberiu Olah, Wilhelm Georg Berger, Anatol Vieru...

La Atheneul Român, în mijloc de ianuarie, de ziua poetului, oferta simfonicului a fost modestă. Puțin dar mult. Puțin semnificativ, dar extins.

Trebuie să recunoaștem, concertul cameral, inițiat de flautistul Ion Bogdan Ștefănescu, artist al Filarmonicii, de actorul Dorel Vișan, a fost cu totul consistent. A fost cel mai prețios moment oferit cu acest prilej de prima instituție de concert a țării.

Pagini de **Dumitru AVAKIAN**

Polivalențe eminesciene

Concertul din 15 Ianuarie, susținut de către Grigore Leșe și invitații săi, sub genericul *La porțile ceriului*, prezentat de către Cătălin Sava și prefațat de discursul domnului Radu Boroianu, președinte al ICR-București, și recitalul extraordinar, din 16 Ianuarie, *Eminescu – om, geniu și poet divin*, susținut de către actorul Dorel Vișan și flautistul Ion Bogdan Ștefănescu, în sala Ateneului Român, în cadrul Zilelor Culturii Naționale, au pus în valoare două dintre multiplele valențe ale poeticii eminesciene: *dimensiunea sacru-profană* a iubirii „cu chip blând și luminat”, ca un „surâs divin”, și *dimensiunea abstract-filosofică* a unui Univers dual, antinomic, *enarmonic* așa spune, unde „moartea” e, simultan, „un chaos” și „o mare de stele...”.

Deși diferite ca ethos și atmosferă, cele două concerte s-au completat reciproc, alcătuind un tandem sugestiv și elocvent, datorită atât valorii indubitabile a interpreților care au onorat la superlativ memoria poetului omagiat, cât și concepției programelor. Selectate nu doar cu sensibilitate, cu afecțiune chiar, dar și cu știința decelării esențialului ideatic adecvat fiecărui tip de manifestare în parte, stihurile au alternat, în ambele concerte, într-un perfect echilibru cu piesele muzicale.

Prima seară a părut să reitereze farmecul *șezătorilor* tipice secolului al XIX-lea, când, adunați în cerc sau în semicerc, tinerii și bătrânii satului, îmbrăcați în costume tradiționale cântau, se prindeau în hore, spuneau snoave, ghicitori, recitau balade sau versuri de dragoste, de dor și jale. Cu patosul și dinamismul său inepuizabile, Grigore Leșe – acest veritabil rapsod lăpușan al vremurilor moderne, a cărui faimă a depășit demult granițele țării – i-a antrenat, timp de două ore, pe *aromânii fârșeroți din Cogealac* (Constanța), cu Mihai Gherase la cimpoi, *grupul instrumental din Maramureșul Voievodal*, cu Ioan Pop la zongoră (un fel de chitară) și braci (viola), Ioachim Făt la ceteră (i.e. vioara) și Grigore Chira la dobă (i.e. toba) și contrabas, pe cântăreața de muzică populară din Țara Lăpușului, Zamfira Mureșan, pe *lăutarii din Oltenia*, cu Toni Căldăraru din Băbiciu – voce, și Emil Zamfir din Corabia – voce și vioară, pe Titi Burcea din Băduleasa (Teleorman) la țambal, ba chiar și pe sine însuși, dând tonul cu vocea-i inconfundabilă, horind din „grumaz”, ori doinind și hăulind din fluier, caval și tilincă, solitar sau acompaniat de virtuozitatea epatantă a instrumentiștilor aranjați pe podiumul Ateneului în semicerc, în straie populare, ca la *șezătoare*.

Caracterul modal-bizantin, de incantație cântat-vorbită sau murmurată ca pentru sine, aidoma ritualurilor de priveghi de pildă, al doinelor și baladelor

(*Ciobanul care și-a pierdut oile*, *Scrisorile de pe front*, *Miorița* – varianta din Tulcea), ritmurile dionisiace ale jocurilor populare, lirismul dar și tristețea cântecelor de dragoste, ori ale Miresii (*De-ar fi mândra unde-i Luna*, *Miresucă cu mărgele*) însoțite adesea de strigături, în interferări eterofonice de voci și instrumente au refigurat o lume arhetipală aspirând „la porțile ceriului”, dar și ambianța de secol XIX, când promovarea fondului ancestral de cultură stimula trăirea autentică a sentimentului național-patriotic.

Șerpuind printre sunurile melodioase ale fluierului și cavalului înviorate de Grigore Leșe, actorul Ion Grosu a dat glas gândurilor eminesciene, recitând cu inflexiuni romantice și sentimentale poezii de un lirism genuin, precum *Doi aștri*, *Basmul ce i l-aș spune*, *Copii eram noi amândoi*, dar și cu accente dramatice, interogativ-

Grigore Leșe

existențiale: „Cum este viața, ce cată să fie?”, ca în poemul *Viață*.

Efervescența acestui spectacol viu, emoționant a fost amplificată de surprinzătoarea reacție a publicului. Sub neobosita „baghetă” a lui Grigore Leșe, acea masă compactă de intelectuali de toate vârstele, care au ticsit sala Ateneului, a început să cânte, împreună cu amfitrionul, unele dintre cântece, dovedind cunoașterea perfectă a versurilor populare respective! Ca atare, pe lângă simbolistica ei omagială, serata lui Grigore Leșe a scos la lumină și forța de înrădăcinare, în memoria colectivă sau în „inconștientul colectiv”, a Verbului primordial al culturilor fundamentale.

Recitalul cu adevărat extraordinar, din 16 Ianuarie, a reunit doi artiști de anvergură internațională, creatori nu numai de roluri memorabile în teatru și film, în solistică și compoziție muzicală, ci și de poezie – fiecare fiind și autor al mai multor volume de versuri: *De vorbă cu Domnul*, *Vremea cireșelor amare*, *Psalmi* de Dorel Vișan, *Joc de oglinzi*, *Vârstele flautului*, *Despre pietre și păsări* de Ion Bogdan Ștefănescu. Așadar, doi mesageri ideali pentru rolul de a restitui auditorilor subtilitățile elanurilor filosofice eminesciene. De data aceasta, locul

șezătoarei a fost luat de imaginea unui salon literar-muzical de secol XIX, sugerat printr-o scenografie cu iz de pictură moartă cu flori, fotografii, cărți și lumânări, iar locul fluielor a fost luat de timbrul catifelat al flautelor.

Serata a debutat cu sonoritățile contemplative, bogate în melisme modal-arhaice și inflexiuni de bocet răsărite din *illo tempore*, ale unei *Grădini japoneze* imaginate de Doina Rotaru. Prolungită de ecourile flautelor venite din mediul electronic, curgerea infinită a sunetelor și a vocilor a conferit spațialității astfel create acea dimensiune a *cosmicității*, specifice întrutotul operei lui Mihai Eminescu. De altfel, toate compozițiile care au intersectat recitării și comentariile docte ale lui Dorel Vișan, au fost selectate în acest spirit, al sugerării imensității infinite a Cosmosului, *punctul omega* al năzuințelor poetului, al dorului său de transcendență. Pe

Dorel Vișan

un asemenea fond, acum generat de simplitatea improvizatorică a piesei *Umbre în pian* compusă și interpretată de Ion Bogdan Ștefănescu, Dorel Vișan a rostit, cu glas baritonal, penetrant, tunător, poemul *Umbra lui Istrate Dabija-Voievod*, ritmul său cadențat, dialogal, amintindu-l pe cel al *Scrisorilor*. Accelerarea tensiunii din final a fost preluată de ritmul dansant, cu inflexiuni orientale din *Cavalcada* pentru flaute și mediu electronic compusă de Ion Bogdan Ștefănescu. Disocierile actorului referitoare la aspectul esoteric, dar și la caracterul simfonic al liricii eminesciene, ca și la „drumul inițiativ” al lui Eminescu, cel care „a iubit iubirea ca iubire”, cu alte cuvinte, iubirea în sens dantesc, aș completa eu, au premers poeziei *Venere și Madonă*, spusă în stil clasic, cu modulații și crescendo-uri ample, cu suspensii patetice, răscolitoare și decrescendo-uri line, ca „pierdute-n noapte...”. Imaginea „demonului cu ochi mari, cu părul blond”, din final, s-a reflectat în sunetele jeluite ale pianului semi-preparat, dublate de efectele aspre, sfâșietoare, provenite din suflarea în muștiucul flautului și din aglomerarea unor foneme nesemantice, cu salturi ca de la cer la pământ, intonate la flautul-bas de către Ion Bogdan Ștefănescu în lucrarea sa, *Rugăciune*

la amiază fără cuvinte. Muzica aceasta, ca o litanie sau ca un *de profundis* a făcut legătura între „idealul pierdut în noaptea unei lumi ce nu mai este”, din *Venere și Madonă*, și „făclia de veghe pe umezi morminte”, din *Mortua est*. Înainte însă, Dorel Vișan a făcut o adevărată analiză stilistică, succint și la obiect, cu o dezinvoltură care a lăsat să transpară cunoașterea în profunzime a polisemiei operei poetice a lui Eminescu. Lucrarea lui Theodor Grigoriu, *Canto e soffio (Cântec și respirație)* pentru flaut, pe fondul căreia s-au făcut auzite versurile poeziei *Mortua est*, a rezonat ca un suspin interiorizat, creând un contrast contrapunctic cu dramatismul, dar și cu fluiditatea versurilor, în armonie cu „cântecul” care „te duce” și trecerea „sufletului candid prin spațiu...”.

Dizzy Divinity (Divinitate amețită) pentru flaut, de Horațiu Rădulescu, a avut menirea să aureoleze grația divină a ultimului vers – „Pe palida-ți frunte e scris Dumnezeu” – cu o melopee cantabilă, lipidă și eterică. După o altă serie de disocieri ale actorului Dorel Vișan, despre *actualitatea* scrierilor și despre *iubirea de Adevăr* a poetului, Ion Bogdan Ștefănescu s-a lansat cu flautul său fermecat în tărâmul liturgic prin excelență al piesei *Violetei Dinescu, Șarpelecupene IV* – o muzică țesută din cântări corale, mânăstirești, imprimare pe bandă, dublate de sonoritățile diferitelor tipuri de flaute ce multiplică spațiul generat de armoniile flautului live, prin suprapuneri și reverberații volatile în ecou, pierdute în văzduh. În mod evident, Ion Bogdan Ștefănescu deține marele secret de a absorbi și a se adânci în substanța muzicii, pentru a-i restitui astfel, integral, frumusețea interioară.

În ultima secvență a comentariilor sale, actorul Dorel Vișan s-a referit la „teatrolul” Eminescu și la *patriotismul* lui autentic, după care a rostit *Monologul lui Luca Arbore*, secondat de revenirea lui Ion Bogdan Ștefănescu la piesa proprie, *Rugăciune la amiază fără cuvinte*.

Serata literar-poetică s-a încheiat într-o notă interiorizată, de intensă melancolie, cu sunete plutind în infinit și fiind înghițite de infinit, subliniind parcă ideea eminesciană, de sorginte pindarică, a omului ca „vis al unei umbre și umbra unui vis.”

Lipsit de emfaza și discursurile encomiastice, adesea acționând în defavoarea personalităților comemorate, recitalul susținut de actorul Dorel Vișan și de flautistul Ion Bogdan Ștefănescu s-a distins prin ținuta sobră, cizelată, elevată a interpretărilor, prin minuția aproape regizorală cu care a fost gândit și structurat programul, în așa fel încât trecerile de la versuri la muzică și invers să aibă mereu punți de legătură comune, și, nu în ultimul rând, prin înlănțuirea inteligentă și echilibrată dozată a comentariilor cu recitării și interpretările muzicale. A fost o seară de încântare și emoție, de comuniune spirituală între cei prezenți în sala Ateneului Român, deasupra cărora a survolat, cu siguranță, duhul Poetului sărbătorit.

Despina PETECEL THEODORU

Ziua Culturii Naționale... la Ploiești

Ziua Culturii Naționale – lăudabilă inițiativă a conducerii Academiei Române și Parlamentului Țării, care la 16 noiembrie 2010 a adoptat un proiect de lege prin care ziua de naștere a celui mai mare poet român Mihai Eminescu, a devenit în mod oficial Ziua Culturii Naționale – a fost marcată și în acest an, la importante dimensiuni, atât în țară dar și peste hotare, prin numeroase și reprezentative manifestări științifice și cultural-artistice organizate de așezăminte culturale, instituții de învățământ, de spectacole și concerte, biblioteci, muzee și case memoriale, Radiodifuziunea Română, precum și de reprezentanți ai Corpului Diplomatic Român acreditați în străinătate.

Tonul principal în acest domeniu, a fost dat de cel mai înalt și autorizat for științific și cultural al țării – Academia Română, care în ziua de 15 ianuarie 2016, în Marea Aulă a organizat o Sesiune solemnă, la care au participat Președintele României, miniștri, academicieni, înalți ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române, oaspeți din țară și străinătate, oameni de știință și cultură etc.

După cuvântul de deschidere rostit de președintele Academiei Române – acad. Ionel Valentin Vlad, au susținut documentate comunicări științifice: Klaus Iohannis, Președintele României, PF Părinte Daniel – Patriarhul BOR, academicienii: Dan Berindei, Eugen Simion, Ioan Aurel Pop, Răzvan Theodorescu, Nicolae Breban, Alexandru Zup, Mihai Cimpoi și Vasile Tărățeanu, prof. univ. dr. Vlad Alexandrescu – ministrul Culturii, prof. univ. dr. Adrian Curaj – ministrul Educației Naționale și Cercetării Științifice și prof. univ. dr. Emil Constantinescu.

Ca și în anii precedenți, și în județul Prahova, cu deosebire Muzeul Județean de Istorie și secțiile sale din Ploiești și teritoriu, au realizat diverse și importante manifestări științifice și cultural-artistice.

O manifestare omagială de referință s-a aflat – și în acest an – pe afișul Muzeul Memorial „Paul Constantinescu”.

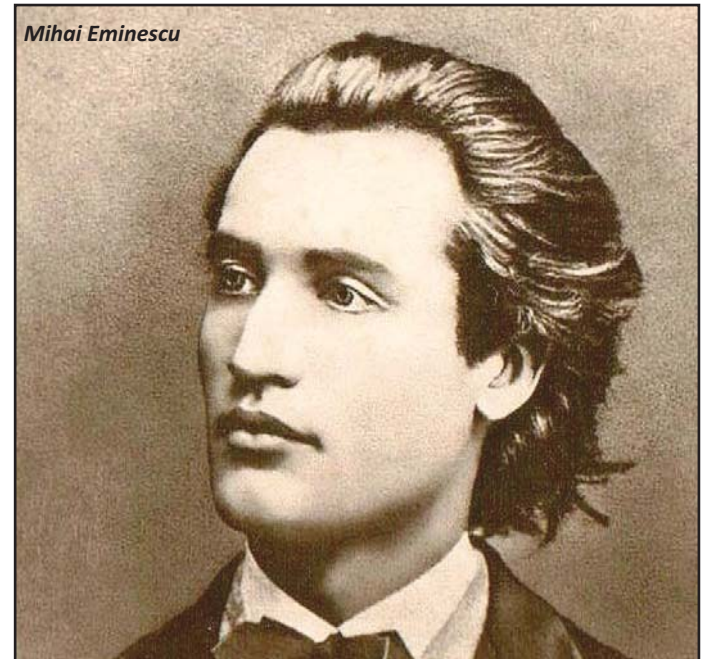
Despre semnificația acestui eveniment în viața spirituală a țării și despre opera poetului național Mihai Eminescu – „expresia integrală a sufletului românesc” și „sfântul preacurat al ghiersului românesc...”, au prezentat emoționante alocuțiuni prof. dr. Al. I. Bădulescu și prof. Nicolae Dumitrescu – istoric și critic literar, membru al Uniunii Cineaștilor din România.

În cea de a doua parte a intervenției sale, prof. dr. Al. I. Bădulescu, a abordat și o temă mai puțin cunoscută: „Creația eminesciană în universul muzicii românești și internaționale”.

După cum se știe, încă din timpul vieții genialului poet, nume sonore ale creației muzicale românești din toate genurile, au realizat sute de lucrări muzicale: lieduri, romanțe, madrigale, coruri mixte și pe voci egale, poeme simfonice, simfonii, cantate, oratorii, balet, opere etc., pe versuri din nemuritoarea operă eminesciană.

Un amplu studiu a publicat, cu câțiva ani în urmă, despre acest excepțional domeniu, eminentul om de știință muzicală – prof. univ. dr. Viorel Cosma, Doctor Honoris Causa al Universităților de Arte din Chișinău și Iași, prin care menționează că pe versurile poetului Mihai Eminescu aproape 250 de compozitori români profesioniști, „din toate generațiile” au realizat și continuă și în prezent să compună opere muzicale de excepție pentru muzica și cultura națională – în context european și internațional.

În acest context se înscrie și compozitorul Paul Constantinescu, care în anii 1953-1954 a compus cele patru celebre madrigale: *Freamăt de codru*, *La mijloc de codru des*, *Peste vârfuri*, *Stelele-n cer*, care orchestrate

pentru cor mixt au fost imprimate de excelentul Cor Național de Cameră „Madrigal”, dirijat de inegalabilul maestru Marin Constantin.

Un vibrant moment poetic din lirica eminesciană a susținut cunoscutul profesor și actor Nelu Stan și epigramistul Constantin Tudorache.

În programul general al manifestării, reputata soprană-pianistă Camelia Pavlenco – lector univ. dr., a interpretat - la un nivel artistic remarcabil - un ciclu de nouă lieduri semnate pe versuri eminesciene, de cunoscuții compozitori: Tudor Flondor (*Serenada*), Gh. Scheletti (*Ce te legeni, codrule*), Valentin Teodorian (*Pe aceeași ulicioară*), Doru Popovici (*Dintre sute de catarge*), Vasile Timiș (*După ce a trecut vremea*), Tudor Ciortea (*La steaua*), Arcadi Luxemburg (*Stelele-n cer*) și două compoziții proprii: *La mijloc de codru des* și *Astri*.

De un bine meritat succes s-au bucurat: violonista Raicu Ana - elevă în clasa a III-a Artă „Carmen Sylva”- laureată a Concursului Național de Interpretare și Creație Muzicală „Paul Constantinescu” (ediția 2015), care a interpretat Studiul nr. 30, opus 36 de J.F. Mazaș și Sernada pentru vioară de Mircea Chiriac, profesorul Bogdan Găzdac – care a dat glas unor interesante lucrări pentru chitară clasică și profesorul Nelu Stan, cu romanțele: *De ce nu vii?* și *Casandra Alupului*.

În cea de a doua parte a programului, numeroasa asistență a urmărit cu real interes trei lansări de carte: *Reîntâlniri în singurătate* – autor Sorin Bocioacă, *Ce scrii tu azi, eu am citit de ieri* – autor C. Tudorache și o nouă apariție editorială a prof. univ. dr. Alexandru Țiclea – rectorul Universității Ecologice din București despre *Vorbirea și arta oratorică*.

Înainte de acordul final au fost audiate pagini celebre din fonoteca și discografia românească înregistrate de mari voci a secolului XX: Mihail Sadoveanu și George Vraca, ciclul *Patru madrigale pe versuri de Mihai Eminescu*, semnate de compozitorul Paul Constantinescu și superba compoziție a vestiților muzicieni din Basarabia, Doina și Ion Aldea Teodorovici, *Eminescu, Eminescu*, versuri Grigore Vieru.

Un moment de aleasă bucurie a avut loc la finalul manifestării omagiale. Distinsul om de cultură și deputat în Parlamentul României, președintele Uniunii Elene din România, Dragoș Gabriel Zisopol, a oferit tuturor

participanților, în mod gratuit, câte un exemplar din cele mai reprezentative creații eminesciene, care a văzut lumina tiparului în limbile română și greacă.

Publicul – care a onorat într-un număr impresionant această manifestare omagială dedicată Zilei Culturii Naționale și aniversării genialului poet Mihai Eminescu, a răsplătit, în repetate rânduri, cu îndelungi aplauze, talentul și performanțele artistice ale protagoniștilor programului, măiestria cu care au fost parcurse partiturile muzicale din repertoriul abordat. „A fost, fără echivoc, un veritabil act de cultură, un eveniment deosebit, un binemeritat regal”, au ținut să afirme mulți dintre participanți care a onorat, și în anul 2016, actuala ediție, a VI-a, a Zilei Culturii Naționale, organizată de către Muzeul Memorial „Paul Constantinescu”.

Tuturor sincere și călduroase felicitări!

Al. I. BĂDULESCU

Vremea colindelor

Sfârșitul de an aduce, pentru toate vârstele, căldura sărbătorilor. Visăm cu nerăbdare la darurile Crăciunului pentru ca apoi, primindu-le, să putem trece pragul unui nou început, care să ne împlinească așteptările. Și, conform tradiției, acum li se deschide ușa colindătorilor, primii care vestesc, cu bucurie copilărească, lumina Nașterii Domnului.

Așa cum ne-au obișnuit deja în întâmpinarea acestei sărbători, Corul de cameră „Preludiu” și dirijorul său, maestrul Voicu Enăchescu și-au propus și acum să ne dăruiască, de pe scena Ateneului Român (20 dec.), o suită din cele mai sensibile colinde și cântece de Crăciun din repertoriul românesc și internațional, pagini muzicale care, dincolo de frumusețea construcției sonore propriu-zise, poartă în sine semnificația aparte a acestui ritual. Ofrandele lor s-au numit *Am plecat să colindăm* (Gheorghe Cucu), *Vine Crăciunu` pe sară* (Nicolae Ursu), *Flori de măr cad la fereastră* (Vasile Spătărelu), *Două colinde din Belin* (Sabin Drăgoi), *Steaua* (Dan Buciu), *Fecioara, astăzi* (Paul Constantinescu), *La casa di peste drum* (Tudor Jarda), *Suesser die Glocken nie klingen*, *God rest ye merry*, *Gentleman*, *Hacia bellén va un borico*, *Fuentecilla que corres*, *Noche anunciada* (Ariel Ramirez),

L'enfant au tambour, *Scedric* (Mihail Leontovici), pastorală *In notte placida* (François Couperin), *Stille Nacht* (Franz Gruber), *Noapte de Crăciun* (Ion Popescu Runcu) și *După datini*

fuzionat pe o aceeași lungime de undă expresivă care a generat, subtil, momente încărcate de emoție. Invitat să li se alăture, actorul Adrian Păduraru și-a construit poetic

colindăm (Alexandru Pașcanu), cărora le-au urmat, firesc, ca tribut adus numeroaselor aplauze ale publicului, *Dimineața lui Crăciunu'*, *Jingle Bells*, *O, ce veste minunată*, *Moș Crăciun cu plete dalbe* și, în final, *Din an în an*.

Arcuind cu delicatețe frazele sonore remodelate prin simbioza dintre atmosfera substanței muzicale și farmecul rostirii cuvintelor fiecărei piese în limba originală, „Preludiu” și-a revelat calitățile în formula unui ansamblu ce funcționează ca un angrenaj perfect acordat; răspunzând prompt gesturilor discrete dar ferme ale dirijorului lor, membrii corului – și cei doi inspirați soliști ai cântecelor spaniole: Marius Nine și Ciprian Mardare – au

replica, îngemănând cu talent o sumă de versuri românești pline de har, dedicate mult așteptatei sărbători.

Bucuria venirii Crăciunului, care le-a prilejuit tuturor protagoniștilor concertului cea evoluție remarcabilă ce a impresionat, firesc, auditoriul, s-a transformat deja în amintire. A venit timpul unui nou an, care sperăm că va fi așa cum ni l-am dorit. La mulți ani, „Preludiu”, la mulți ani, maestre Voicu Enăchescu! Fie ca anul 2016 să vă aducă noi performanțe interpretative, apreciate cu aceeași emoție de toți cei pe care i-ați încântat până acum! (Foto: Marius VĂJOAICA)

Loredana BALTAZAR

Vladimir Cosma la Ateneul Român

Filarmonica „George Enescu” din București a oferit melomanilor un frumos cadou înainte de Crăciun: concertul de la Ateneu al marelui compozitor și dirijor român Vladimir Cosma. Născut la București dintr-o familie de muzicieni, el a ajuns în 1963 la Paris, după câștigarea unor premii obținute în cadrul Conservatorului Național din București. Și-a continuat apoi studiile sub directa îndrumare a Nadiei Boulanger. Pe lângă muzica clasică se dovedește interesat de cea de jazz, film, dar și de diverse manifestări ale muzicii

populare. Începând din 1968, când va colabora pentru prima oară cu cinematografia, alcătuind partitura muzicală pentru regizorul Yves Robert, Cosma s-a relevat, în timp, ca un reputat și cunoscut compozitor de muzică de film, dovedindu-și un real talent în acest domeniu, atât de special. Ca un muzician al ecranului, el și-a demonstrat capacitatea sa înnăscută de a corobora aspectul sonor al muzicii cu imaginea, cu o serie de metafore și simboluri cinematografice care impun o anumită ritmică și tonalitate muzicală, o stilistică aparte.

Ceea ce mi se pare genial la Vladimir Cosma este modul în care a știut și înțeles să prelucreze creator filonul popular al muzicii românești, realizând structuri tonale remarcabile, de o mare poezie și frumusețe. După opinia mea, el este un creator sensibil și inteligent care oferă publicului cineast o muzică plină de melodicitate, vie, sugestivă, foarte ușor adaptabilă imaginilor de pe ecran.

A colaborat cu cei mai mari regizori și actori francezi, dar și italieni, precum: Ettore Scola, André Cayatte, Yves Robert, Gérard Oury, Francis Veber, Jean-Marie Poiré, Edouard Molinaro și alții.

Un alt palier al preocupărilor sale componistice l-a constituit muzica pentru diverse producții de televiziune franceze și americane.

A abordat diverse stiluri: jazzul simfonic, melodii cântate de mari interpreți, precum Nana Mouskouri, Mireille Mathieu, Marie Lafôret, Guy Marchand, Richard Sanderson și alții. De asemenea, a speculat în mod creator muzica populară de inspirație românească pentru nai: Gheorghe Zamfir, Stanciu Simion, „Syrinx”, Liam Fabian pentru cimpoi, Romane – chitară.

A compus, de asemenea, pentru Opera din Marsilia, lucrarea „Marius et Fanny”, după Marcel Pagnol, beneficiind la premieră în distribuție de Roberto Alagna și Angela Gheorghiu.

A colaborat cu mari orchestre simfonice din Europa: Suisse Romande, L’Orchestre National de Lyon, L’Orchestre National d’Île-de-France, avându-i colaboratori pe mari soliști instrumentiști ca: Vadim Repin, Silvia Marcovici, Ivry Gitlis, Stanciu Simion, „Syrinx” și alții. Este câștigător al multor premii pentru muzică de film ale cinematografului francez, având totodată în palmares numeroase Discuri de Aur și Platină peste tot în lume. Este iubit și cunoscut în Franța, dar și în alte țări. După opinia mea, se ridică la nivelul unor mari compozitori de film, precum: Ennio Morricone și Nino Rota.

Concertul pe care ni l-a oferit, fiind la pupitrul Filarmonicii „George Enescu”, a inserat în program câteva dintre compozițiile sale speciale, atât pentru film cât și pentru orchestră și soliști instrumentiști. A fost un superb periplu muzical cu piese de mare frumusețe, pline de melodie, adevărate bijuterii ale sale, aflându-se în compania unor reputați soliști și a Corului Filarmonicii „George Enescu”, sub directa și serioasa pregătire muzicală a dirijorului Iosif Ion Prunner. A avut-o interpretă pe tânăra soprană Irina Băianț, într-un celebru cântec, devenit șlagăr, interpretat la TV de Nana Mouskouri „L’amour en heritage” și un extras din opera „La Wally” de Catalani, în aranjamentul său orchestral pentru filmul „Diva”.

Irina Băianț se relevă ca o soprană lirică cu o voce frumoasă, bine lucrată, dovedindu-și o manieră sensibilă de interpretare dublată cu o muzicalitate specială. Se află într-un moment de creștere substanțială a capacităților sale artistice, este foarte atentă la stil, la modul în care își pregătește cu grijă impozația. Am o mare încredere în această artistă care a devenit, deja, o certitudine în lumea muzicală.

Vladimir Cosma ne-a oferit două aranjamente muzicale pentru filmul lui Francis Veber, „Le Jouet” și apoi pentru „Le Dîner de Cons”, beneficiind de colaborarea cu o echipă omogenă de artiști instrumentiști remarcabili: Giani Lincan, la țambal, Cezar Cazanoi, la nai și fluier, Emil Bîzgă, trompetă, Tudy Zaharescu, baterie și Eugen Tegu, chitară-bas.

Fiecare dintre aceștia s-a relevat prin contribuții artistice de prestigiu, atât în țară cât și în străinătate, punându-și în valoare talentul, creativitatea, performanța tehnică. Ceea ce m-a impresionat profund în aceste două piese a fost colaborarea dirijorului și compozitorului cu mari interpreți din care a rezultat un act creator de înaltă

clasă, prin muzicalitate, inventivitate imagistică, simț al prelucrării filonului popular al muzicii românești. Cosma se impune ca un artist și muzician de elită, care poate oferi publicului bucurii spirituale neașteptate.

Un foarte interesant concert pentru mandolină și orchestră a fost interpretat de un mandolist și compozitor

francez de renume, Vicent Beer-Demander, cu care Vladimir Cosma a colaborat mult în Franța. Artistul și-a desăvârșit studiile în Franța și în străinătate. S-a perfecționat și în compoziție la Conservatorul din Marsilia. În 2002 el a creat un Festival de mandolină în Ariège; a interpretat în concerte compoziții originale din secolele XVIII, XIX și XX, dar și compoziții contemporane pe care unii compozitori ai secolului al XX-lea le-au dedicat lui.

Este un tehnician al instrumentului, cunoscând toate tainele acestuia și interpretând ca un virtuoz fiecare piesă pe care o execută, dar o și trăiește cu sensibilitate și emoție.

Vladimir Cosma prelucrează excelent fiecare tonalitate muzicală, în funcție de atmosfera și locul în care sunt plasate imaginile filmice. De pildă, pentru celebrul film burlesc „Capra” al lui Francis Veber el își plasează muzica în contextul geografic al Americii de Sud, folosind culori timbrale ale ritmurilor muzicale existente în acest perimetru.

Au urmat secvențe muzicale ce însoțesc filmele „Le bal de casse-pieds”, „Salut l’Artiste”, „L’aile ou la Cuisse”, beneficiind de aceeași echipă de interpreți instrumentiști pe care am citat-o mai sus.

A încheiat programul cu renumita partitură compusă pe ritmul unei sârbe românești din filmul lui Yves Robert „Le Grand Blond avec une chaussure noire” cu Pierre Richard în rolul principal.

Această piesă l-a făcut cunoscut pe Vladimir Cosma în lumea întreagă, atrăgându-i o notorietate în lumea filmului. De altfel, el a obținut câteva titluri de valoare într-o ierarhie artistică internațională: este cavaler

al Ordinului Național al Legiunii de Onoare, Mare Ofițer al Meritului Cultural Român și Comandor al Ordinului „Des Arts et des Lettres”.

Trebuie să remarcăm și contribuția deosebită a Corului Filarmoniciei „George Enescu” în fragmente din Cantata 1209, lucrare compusă cu ocazia comemorării a 800 de ani de la distrugerea orașului Béziers, din sud-vestul Franței, pe un libret scris de Marc Henric.

M-a impresionat în mod deosebit modul în care și-a conceput, construit și prezentat personal compozitorul întregul program al concertului. A fost un oaspete de seamă al Filarmonicii, care s-a dovedit, în același timp și o gazdă bună care ne-a invitat pe toți ascultătorii prezenți în sală în propria-i casă componistică, oferindu-ne adevărate bijuterii muzicale de foarte bună calitate, în interpretări la același nivel artistic. El s-a comportat ca un român fericit c-a revenit acasă, printre ai săi și că sărbătorește acest moment magic prin muzica sa minunată alături de compatrioții săi dragi, pe care i-a iubit și nu i-a uitat niciodată.

De fapt, am folosit o metaforă care dezvăluie un mare adevăr: a fost pentru iubitorii de muzică din Ateneu un Moș Crăciun minunat, care și-a deschis cu generozitate, bunătațe, jovialitate sacul cu daruri multe pe care ni le-a împărțit nouă pentru a ne aduce bucurie spirituală, ca să uităm, pentru un moment, de necazuri, supărări și nefericiri.

Toată seara s-a transformat într-o sărbătoare înaintea Crăciunului care ne-a transmis mesajul compozitorului de pace și liniște sufletească.

alături de Nicolae Licareț

Aducem, pe această cale, mulțumirile noastre conducerii instituției care l-a invitat pe maestrul Cosma, dar mai ales Orchestrei Filarmonicii „George Enescu” pentru prestația de înaltă clasă și pentru colaborarea cu un mare compozitor român, renumit pretutindeni, care a dus peste granițe faima școlii componistice românești.

Mihai Alexandru CANCIOVICI

O „legendă” pe scena Ateneului

Cele două concerte extraordinare avându-l la pupitru pe compozitorul și dirijorul francez de origine română Vladimir Cosma au încheiat prima parte a stagiunii simfonice 2015-2016, constituindu-se într-un minunat dar de Sărbători. Vladimir Cosma a revenit pentru prima oară la București, după o pauză de 50 de ani, în 2011, tot cu un concert la Ateneu, ocazie cu care în luna noiembrie a aceluși an a primit titlul de Doctor Honoris Causa acordat de Universitatea Națională de Muzică din București. Este o persoană extrem de jovială, de prietenoasă, acceptând cu plăcere să-și aducă aminte de cursurile urmate la școala Silvestru (de lângă cunoscuta biserică) și apoi la liceul nr. 11 “Dimitrie Cantemir”, de locuința copilăriei de pe str. Spătarului, depănând amintiri dragi cu Daniela Imre, văduva regretatului instrumentist și dirijor al orchestrei Casei de discuri Electrecord, Alexandru Imre (vecină de cartier, pe str. Corbeni), cu dr. Laurențiu Dașcă, violonist în Orchestra medicilor, cu Nicolae Licareț. Mai bine de o oră, Maestrul a acordat autografe pe CD-urile și DVD-urile aduse de la Paris, stând de vorbă răbdător cu toți admiratorii, acestea fiind expuse la standul editurii Humanitas (remarcabilă inițiativa conducerii Filarmonicii!) alături de cartea consacrată muzicienilor din familia Prunner, epuizată între timp (reamintim că Iosif Ion Prunner a dirijat cu această ocazie Corul Filarmonicii). În completarea riguroasei cronici alăturate, câteva mici precizări necesare, care vor completa imaginea unor adevărate evenimente muzicale, pe care din păcate mass media le-au cam ratat. Filmografia uriașă dezvăluie și relațiile de prietenie, dincolo de colaborarea strictă, cu mari actori și regizori al căror nume revine frecvent pe genericul filmelor. Astfel, dansurile simfonice din filmul “Les aventures de Rabbi Jacob” (solist Herve Noiro - orgă, pian, sintetizator) ne-au amintit de marele comediant Louis de Funès, protagonist și în neuitatul “Aripioară sau picioruș” (1976), din care ne-a fost oferit “Concerto gastronomique” (în peliculă, actorul întruchipa un temut reprezentant al unui ghid care acorda stele restaurantelor). În “La chevre” (1981) a colaborat cu Gerard Depardieu și Pierre Richard, în “Salut l’artiste” (“Yves și Danielle”, 1973) cu Marcello Mastroianni și Jean Rochefort, în “La boum” (1980) de Claude Pinoteau cu Sophie Marceau, Claude Brasseur, Brigitte Fossey, iar “L’amour en heritage” a devenit, în anii ‘80, “Mistral’s Daughter”, o mini-serie americană de 8 episoade, cu Stephanie Powers în rolul principal. Temele muzicale din aceste filme au reverberat în memoria cinefililor, fiind de semnalat faptul că Vladimir Cosma s-a dedicat în deceniile din urmă dirijării și mai ales rescrierii propriilor compoziții din filme pentru a putea fi prezentate în cadrul concertelor simfonice, cum au fost și cele de la București. Pierre Richard este un mare prieten al muzicianului, el având rolul principal și în “Jucăria” (1976), nemaivorbind de neuitatul “Marele blond cu un pantof negru” (1972), al unuia din regizorii

săi preferați, Yves Robert, în care joacă Mireille Darc și Jean Rochefort. În banda sonoră a acestui film se aude naiul fermecat al lui Gheorghe Zamfir, postură încredințată de această dată instrumentistului basarabean Cezar Cazanoi. De altfel, pe scena Ateneului au fost invitați câțiva dintre instrumentiștii cu care Cosma a colaborat nu o dată, inclusiv peste hotare: componenții big-band-ului de muzică ușoară Radio (dirijat de Ionel Tudor) Eugen Tegu (chitară bas) și Tudy Zaharescu (baterie) sau Giani Lincan (țambal), fiul cunoscutei interprete de muzică lăutărească Mioara Lincan. Între interpreți a strălucit soprana Irina Băianț, laureată a premiilor revistei noastre când încă se afla la începutul ascensiunii: ulterior ea și-a diversificat preocupările și înspre zone mai “lejere”, prezentând emisiunea matinală de la TVR și fiind, în acest an, alături de același coleg de platou, Doru Todoruț (component al formației Deep Central), între finaliștii selecției naționale Eurovision. Îi dorim să ajungă în marea finală europeană, în mai! În fine, cei fac de fiecare dată neîncăpătoare Sala Mare (o mie de locuri!) a Teatrului Național din București la spumoasa comedie “Dineu cu proști”, cu Ion

N. Licareț, V. Cosma, O. Georgescu,
E. S. François Saint-Paul (ambasadorul Franței la București)

Caramitru și Horațiu Mălăele în rolurile principale, s-au bucurat să asculte tema muzicală a filmului omonim realizat în 1998 de Francis Veber.

Vladimir Cosma a fost laureat al premiilor cinematografiei franceze, “Cesar” (Oscar-urile din Hexagon), pentru cea mai bună muzică de film, în 1982 (pentru “Diva”) și 1984 (pentru “Le bal”), iar în 1986 și 1991 a primit premii pentru “Cea mai bună muzică TV”. O parte doar din numeroasele Discuri de Aur și de Platină care i-au jalonat prodigioasa carieră s-au aflat la dispoziția melomanilor cu prilejul concertelor de la Ateneu.

Oana GEORGESCU

Viorica Rădoi la Ateneul Român

...pe scenă dar și în sala de curs atunci când pregătește un concert, o audiție, în compania tinerilor ei colaboratori; ...pe scenă cât și în afara acesteia, pianista Viorica Rădoi este în continuare dinamică, comunicativă, mobilizatoare.

Pare paradoxal. Și totuși nu e. Pianista Viorica Rădoi este artistul care trăiește intens actul comunicării muzicale, îl trăiește pe podium, în repetiții, îl trăiește inclusiv prin discipolii domniei sale, tineri muzicieni și mai puțin tineri pentru care a fost și ră-

mâne - de aproape o jumătate de secol! - un inspirat maestru. Este acel dascăl animat de dorința de a sădi în conștiința celor tineri dragostea și respectul actului artistic, dorința de a descoperi, de a revela adevărul la nivelul spațiului atât de prețios al muzicii de cameră; iar aceasta cu implicarea nemijlocită a pianului drept instrument de bază al culturii muzicale europene moderne; pentru o perioadă extinsă - iată! - de mai bine de două secole și jumătate.

O demonstrează șirul nesfârșit al concertelor, al întâlnirilor profesionale cu cei tineri, cursurile de măiestrie susținute în țară și peste hotare... ; o demonstrează recentul concert cameral găzduit sub marea cupolă a Ateneului bucureștean, un captivant concert aniversar pe parcursul căruia Viorica Rădoi a apărut în compania actualilor, a foștilor studenți...; concert care a probat, o dată în plus, că pianul este un partener important - și nu un simplu secundant! - al actului muzical.

În mod cu totul inspirat, cu totul neașteptat, concertul s-a desfășurat sub genericul „Din dragoste pentru cenușăreasa!”. Căci, cu totul nedrept, de o ma-

nieră neprofesionistă, generație după generație, în viața noastră de concert pianul integrat ansamblului cameral, eventual în compania unui protagonist, a fost considerat a fi un simplu însoțitor și nu un partener. Este un act legitim pe care Viorica Rădoi, cu ani în urmă, de asemenea soțul domniei sale, regretatul pianist și profesor Octavian Rădoi, l-au întreprins cu fiecare repetiție, cu fiecare concert, pe parcursul fiecărei întâlniri profesionale susținute în compania tinerilor lor colaboratori.

Fără putere de tăgadă se demonstrează că protagonistul, cântăreț sau violonist, violoncelist sau flautist... sunt parte a întregului conceput de autor, de compozitor; ...că fiecare parte a ansamblului deține un rol funcțional în cadrul întregii structuri a operei de artă. Iar aceasta fie că este vorba de o arie de operă, de un duo-sonată cu pian, de un ansamblu mai mare. Acesta este motivul pentru care un veritabil far călăuzitor în activitatea domniei sale l-a constituit drumul artistic al minunatei muziciene, pianistă de ansamblu, un exemplar pedagog... care a fost pianista Suzana Szörenyi, artist al elitei celei înalte a vieții noastre muzicale.

Concertul la care mă refer a fost conceput de Viorica Rădoi drept o demonstrație privind crezul artistic al domniei sale. Au însoțit-o pe scena Atheneului foști și actuali studenți, câțiva dintre artiștii care, de ani buni dau consistență vieții noastre muzicale, de asemenea pedagogiei pianului sau artei muzicale camerale. Au putut fi audiați, sopranele Felicia Filip și Irina Iordăchescu, violonista Cristina Anghelescu. Au fost prezentate creații dintre cele mai diferite aparținând unor stiluri diferite ale istoriei muzicii; lucrări pe parcursul cărora s-a demonstrat că evoluția la nivelul palierului pianistic, indiferent de funcția acestuia, se constituie într-o parte integrantă a întregului operei muzicale de artă.

Pagini semnate de Johannes Brahms, de Modest Mussorgski au cunoscut realizări cu totul notabile, în bună parte entuziasmante, datorate baritonului Alexandru Chiriac, violoncelistului Mircea Marian, tineri muzicieni care oferă promisiuni temeinice în spațiul vieții noastre de concert; așteptări îndreptățite sunt oferite în continuare de violonista Simina Croitoru.

Indiscutabil, momentele de mare antren, de savoare cuceritoare, le-a oferit Viorica Rădoi însăși, în compania mai tinerei sale colege, pianista Steluța Radu, parcurgând partituri îndrăgite de marele public, lucrări semnate de Darius Milhaud sau Dmitri Șostakovici.

O aniversare, un eveniment, un crez împlinit! A fost o seară închinată gândului potrivit căruia muzica se constituie într-un act artistic unitar ce poate fi împlinit în toate palierurile structurii acestuia; cu dedicație, cu entuziasm, cu știință.

Dumitru AVAKIAN

Oedip, „o ființă în carne și oase”.

Glosări pe marginea recentei montări a
operei enesciene imaginată de regizoarea
argentiniană Valentina Carrasco.

De aproape șase decenii, *tragedia lirică* sofoclean-enesciană nu încetează să genereze „interpretări” regizorale dintre cele mai diverse, adesea insolite, alimentate, în primul rând, de *ambiguitatea* intrinsecă a textului original: *Oedip*, culpabil-inocent, învins-învingător, blamat-sanctificat; *anihilarea Sfinxului*, glorie-nenorocire; *orbirea*, traumă-iluminare (vedere lăuntrică); *lumina*, purificatoare-distrugetoare; *incinta (vatra)* părintească, prilej de exultanță, dar și de jale incomensurabilă. Pe de altă parte, aproape fiecare punere în scenă a „operei vieții” lui George Enescu s-a prevalat de două dintre afirmațiile-cheie ale compozitorului: „Nu voiam să fac din Oedipul meu un zeu, ci o ființă în carne și oase, ca dumneata și ca mine”, și „Oedip este un personaj al tuturor timpurilor, universal, și există, deci, posibilitatea de a-i traduce drama într-un limbaj modern”.

Dacă în montarea din 1958, regizorul Jean Rânzescu a optat pentru o anume simplitate, respectând specificul antic al tragediei, deși cu vădite accente autohtone, mai ales în conceperea decorurilor și a costumelor, după mai bine de trei decenii, regizoarea Cătălina Buzoianu va prezenta publicului nostru, în 1991, o primă versiune în limba franceză, desprinsă total de canoanele celei de la debut, în care valorifica *lumina* (o „lumină arsă”), ca simbol arhetipal, într-un spațiu piramidal, *atemporal*, cu aspect „selenar”, de „planetă pustie”, cu un Sfinx însângerat, pe o scenă „împachetată” în fâșii de material alb-purpuriu, ce „supradimensiona” personajele, și cu un Oedip „anonim” în căutarea identității de sine. La polul opus, Andrei Șerban va revoluționa, la propriu, în 1995, abordarea partiturii enesciene, cu o viziune *compozită* – în fapt, o îngemănare luxuriantă de simboluri mitice, metafizice, istorice și politice, mizând pe „universalitatea” și „modernitatea” subiectului – pentru ca, în 2001, Götz Friedrich să readucă în prim-plan simplitatea arhaică, austeră a tragediei, având drept *motto* îndemnul delphic „*cunoaște-te pe tine însuți*”, inscripționat chiar pe cortină. Și, ca într-o succesiune algoritmică prestabilită, în 2005 Petrică Ionescu șochează și fascinează cu o montare la fel de luxuriantă ca cea a lui Andrei Șerban, dar mult mai unitară stilistic, de nuanță baroc-flamboyantă subliniată și de costumele mirobolante, ultra-moderne, realizate de către Cătălin Ionescu-Arbore cu o fantezie debordantă. Petrică Ionescu a recurs însă și la simbolul *circularității*. Gândită ca *amfiteatru*, scena adăpostea *incinta sacră*, multifuncțională – loc al nașterii lui Oedip, *trapă* pentru

aruncarea cadavrelor celor uciși de ciură, *crâng sacru*, și *fântână sacră*, purificatoare – sub forma unui „*cerc* magic înconjurat de un *zid circular*, în pantă”, sugerând subtil „frontiera dintre exteriorul și interiorul (subconștientul) omului”.

Întrebare firească: până unde se mai poate merge cu interpretarea substratului simbolic, inițiativ al acestui inegalabil *mit al cunoașterii*? Or, recenta montare a *Oedipului* – mă refer la spectacolul din 7 Februarie a.c., prezentat pe scena Operei Române din București, cu baritonul american Andrew Schroeder în rolul titular și câteva debuturi promițătoare: Andrei Lazăr în Păstorul, Marta Sandu în Antigona și Adina Secobeanu în Meropa, cu Adrian Morar extrem de eficient și elocvent la pupitrul dirijoral al ansamblului Operei – a demonstrat că, tocmai misterul de necuprins ce învăluie Destinul uman constituie sursa inepuizabilă de inspirație pentru creatorii pasionați de mitul lui Oedip.

Valentina Carrasco și-a structurat concepția regizorală pe două metafore temporale complementare – *nisipul* și *apa* – având ca punct de pornire ideea

filosofică a lui Nietzsche despre existență ca „eternă clepsidră”, dar și reflecția scriitorului francez Michel Foucault asupra omului ca „invenție”, care „va dispărea asemenea unui chip desenat pe nisip, la marginea mării”, ambele proiectate pe cortină. Regizoarea argentiniană pare să fi dat curs celor două afirmații ale lui George Enescu, în cel mai riguros și veridic mod. Toți protagoniștii, inclusiv membrii corului au fost îmbrăcați în haine comune, cotidiene, stradale, perfect aliniate modei zilelor noastre. Atât bărbații, cât și femeile purtau pantaloni din pânză cazonă, cu un vag iz de ȋtari, acoperiți cu tricouri, cămăși ori bluze până la genunchi, „asezonate” cu eșarfe lungi, albe sau în culori din gama sienelor arse plăsmuite, ca și scenografia, de către Barbara Del Piano, în spiritul conceptului de „arte povera” (*arta săracă*).

Încălțările erau bocanci sau ghete, atunci când protagoniștii nu circulau, desculți, prin nisipurile mereu mișcătoare de pe scenă sau, virtual, pe valurile mărilor învolburate din proiecțiile video datorate Esterinei Zarrillo. Personajele principale au beneficiat de un fel de mantii ample, din același material cazon, stropit însă cu arabescuri aurii, iar Tiresias a fost

Andrew Schroeder

acoperit cu o mantie lungă, neagră, cu glugă. *Albul* a dominat însă spațiul scenic prin decorul simplu, funcțional, realizat de către Blanca Añon. Era vorba despre un grupaj de panouri supraetajate, mobile, ca niște schele, uneori acoperite cu perdele albe, altelei descoperite, dând la iveală fie corul, la nivelul superior, fie, la nivelul inferior, un *pat* modern, cu așternuturi albe, menit să înlocuiască *incinta sacră* din versiunile anterioare. *Patul* devine astfel locul/lăcașul în care se naște „copilul regesc”, vegheat de un adevărat... personal medical (în spatele perdelelor albe), unde apoi se va odihni tânărul Oedip, ori va fi bântuit de neliniști identitare, înainte de a pleca în pribegie, cu...rucsacul în spate, dar și locul în care se va consuma incestul prevestit de Tiresias și apoi sinuciderea Iocastei. *Albul* imaculat al decorurilor a creat un contrast puternic cu roșul țipător al sângelui, dar și cu aspectul gris al costumelor și al întinderilor nesfârșite de pământ și mare proiectate halucinant pe fundal, într-o fluctuație tensionată, în concordanță cu tensiunea dramei desfășurate pe scenă - expresie a atracției scenografei Barbara Del Piano pentru antinomii de tipul întineric-lumină, tortură-reconciliere, forță-tandrețe, tipice de altfel tragediei sofocleene.

Dincolo de orice comentarii critice suscitade, inevitabil, de noua punere în scenă a *Oedipului* enescian, spectacolul realizat de trio-ul regizoral-scenografic Valentina Carrasco, Barbara Del Piano, Esterina

Zarrillo, căruia i s-a adăugat specialistul în *lighting design*, Peter van Praet, s-a distins printr-o exemplară coerență conceptuală și stilistică. Unul dintre atu-uri a fost *dinamica acțiunii*: totul a curs *precum și odată* cu nisipul clepsidrei, *precum și în ritmul* mișcării valurilor mării sau a peisajelor cu ținuturi aride, nisipoase ori stâncoase din imaginile video. Notabilă mi s-a părut scena cu Sfinxul, complet lipsită de redundanța din alte montări în care monstrul nocturn apărea înconjurat de tidvele celor uciși până la sosirea lui Oedip. Sfinxul din viziunea Valentinei Carrasco a întruchipat mai degrabă latura sa de „păzitor al luminii de ochii profanilor”, cum ar spune Guénon. Printr-un joc de lumini orbitoare, am văzut ivindu-se, din tenebre, imaginea unui trup de sirenă ademenitoare, aproape translucidă, deloc terifiantă deci, înfășurată în plete-i aurii revărsate somptuos peste stânca pe care stătea tolănită. Interesantă și maniera de a transla secvențele video peste cele *live*, ca o interferare de timpuri paralele, ce se preling, aidoma nisipului din clepsidră, de sus în jos și invers, într-o perpetuă disoluție și resurrecție spirituală. Au existat însă și momente care au denaturat, în opinia mea, sensul simbolic original al mitului. Mă refer, în principal, la investirea regelui Tezeu, în Epilog, cu atributele unui reporter-fotograf (!), ca și la ultima scenă unde, în loc să păstreze semnificația purificatoare și regeneratoare a *apei limpezi, de izvor, „apa vie”* - în operă, stropii clipocind cristalin în „fântâna sacră”, din „păduricea sacră”, ce-i redau vederea și nemurirea eroului sanctificat - Carrasco recurge la apa mării, ale cărei valuri agitate conțin neîndoios o serie de *impurități aluvionare* ce-i anulează proprietățile sacral-tămăduitoare. Păcat! Și totuși, important rămâne faptul că *Oedipul* enescian stârnește tot mai frecvent interesul Teatrelor lirice din lume, stimulând totodată imaginația tinerelor generații de artiști. Cu atât mai mult, cu cât

Enescu însuși avea în vedere posibilă *modernitate a limbajului* în tratarea celui mai zguduitor și enigmatic mit, probabil, din toate timpurile.

Despina PETECEL THEODORU

Cele mai interesante evenimente

Potrivit unui comunicat de presă transmis de organizatori, un număr de 35 de lucrări de George Enescu vor fi interpretate în cadrul ediției 2017, în timp ce *Oedipe*, cea mai cea mai cunoscută și apreciată operă a marelui compozitor român, va deschide Festivalul, în versiune concertantă, sub bagheta lui Vladimir Jurowski, care va dirija London Philharmonic Orchestra, și cu o distribuție care îl include și pe apreciatul tenor român Marius Vlad Budoiu. Din păcate, nici în acest an managementul Festivalului nu a dorit să se implice în reprezentarea scenică a capodoperei enesciene, chiar în condițiile în care la Opera Națională București există o nouă, modernă și mult lăudată producție semnată de celebra regizoare Valentina Carrasco. Nu excludem nici

variantele efectelor adverse create de "greva japoneză" a instrumentiștilor orchestrei ONB în septembrie 2015, îndreptată împotriva conducerii Festivalului Enescu. După cum nu poate fi ignorată nici maniera neprofesionistă în care unii instrumentiști au relaționat cu dirijorul Leo Hussain, atunci când apreciatul maestru al baghetei a dirijat partitura enesciană la Opera Națională București. Rezultatul: *Oedipe* se cântă în concert, spectatorii fiind privați de latura teatrală a acestei capodopere.

Simfonia a III-a de George Enescu va fi interpretată în ediția 2017 de Orchestra Accademia Nazionale di Santa Cecilia, sub bagheta dirijorului Antonio Pappano. Este notabil faptul că piesa enesciană prezentă în programul susținut la București de Orchestre Nationale de France va figura și în programul concertului de deschidere a stagiunii 2017 a Orchestrei Naționale a Franței, la Paris.

Doi dintre cei mai celebri artiști ai momentului vor fi prezenți în premieră în ediția 2017: celebrul pianist de origine chineză Lang Lang și tenorul Jonas Kaufmann, ambii beneficiind de o prezență luxuriantă în mass-media internațională.

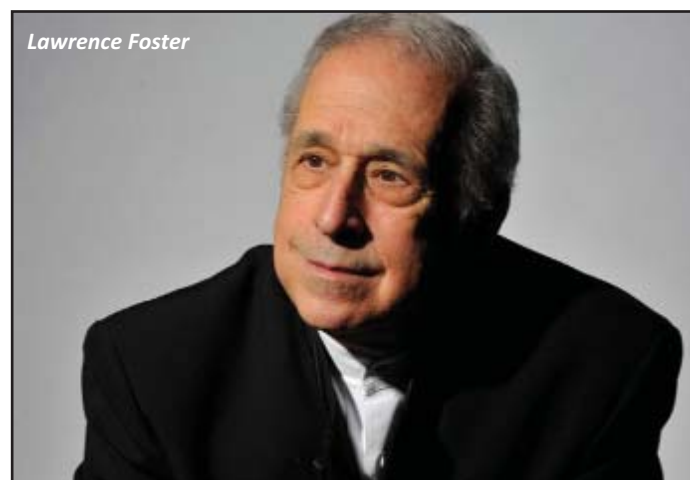
Printre artiștii care au confirmat prezența pentru ediția 2017 se numără baritonii Dmitri Hvorostovsky și Thomas Hampson, precum și violoniștii Maxim Vengerov, Julian Rachlin, Nikolai Znaider, Leonidas Kavakos, Renaud Capuçon, Michael Barenboim, David Garrett, Peter Frank Zimmermann, violonceliștii Misha Maisky și Gautier Capuçon,

pianiștii Martha Argerich, Nikolai Lugansky, și Boris Berezovski. La București vor fi prezenți și unii dintre cei mai mari dirijorii ai lumii: Richardo Chailly, Zubin Mehta, Antonio Pappano, Daniele Gatti, Valery Gergiev, Charles Dutoit și Michail Pletnev.

Celebra Orchestră a Teatro alla Scala di Milano va reveni în Festivalul Enescu și va interpreta inclusiv *Rapsodia română nr.2* de George Enescu. Printre orchestrele care vor fi prezente la București se numără, de asemenea, Royal Concertgebouw Orchestra Amsterdam și Filarmonica din Munchen (orchestra regretatului Sergiu Celibidache).

În premieră în România vor fi interpretate pe scena Festivalului Enescu 2017 opera *Mathis der Maler* de Hindemith, în versiune concertantă a Orchestrei Națională Radio, sub bagheta lui Lawrence Foster, *La Damnation de Faust* de Berlioz cu Corul și Orchestra Filarmonicii George Enescu, dirijor – John Nelson.

O altă premieră a ediției 2017 a Festivalului este în cadrul seriei „Work-shop – Muzica Secolului 21”, unde vor fi prezentate publicului unele dintre cele mai reprezentative lucrări de compoziție contemporane. Cu această ocazie, unii dintre cei mai importanți compozitori în plan internațional se vor afla la București, pentru a se întâlni cu publicul Festivalului – printre aceștia: Sir James MacMillan, Jorg Widman, Iain Bell Nimrod Borenstein, Sven Helbig, Zygmund Krautze și Rolf

Martinsson. Nu se precizează câte concerte de muzică românească vor fi, nici sala care le va găzdui și nici orele, care sperăm să nu fie prohibitive. De asemenea, lipsește deocamdată orice referire la Simpozionul Internațional de Muzicologie "George Enescu".

Prezențele românești includ cele mai importante orchestre din București și din țară, precum Orchestra Filarmonicii "George Enescu", Orchestra Națională Radio, dar și filarmonicile din Cluj, Iași, Timișoara, Bacău și Brașov. Printre dirijorii români invitați se numără nume Cristian Mandeal, Horia Andreescu, Tiberiu Soare, Cristian Macelaru, Cristian Oroșanu, Cristian Lupeș.

În premieră, Andrei Ioniță, unul dintre cei mai promițători violonceliști de origine română în plan internațional, câștigătorul ediției 2015 a prestigiosului Concurs Ceaikovski (Rusia) va urca pe scena Festivalului Enescu alături de Munchener Philharmonic, sub bagheta renumitului Valery Gergiev.

C. MIHAI

Rătăcit în noblețea unui gest

Săptămâna trecută, într-o seară caldă și blândă, atât de atipică pentru o lună de iarnă, când mă îndreptam spre Operă, pentru a îl întâlni, oare a câta oară, pe unul dintre personajele foarte dragi mie din literatură și artă în general - Don Quijote, mă gândeam la diferitele surprize pe care de-a lungul vremii, acest balet mi le-a dăruit. Unele au fost bune, foarte bune, sau chiar spectaculoase; altele palide, neinteresante, plictisitoare sau chiar neplăcute.

De aceea curiozitatea mea înscrisă într-un crescendo accentuat ajunsese la o cotă maximă de nerăbdare, pe care doar ridicarea cortinei o putea potoli. Și pot spune

Antonel Opreșcu (Don Quijote)

că rareori am fost atât de mirată ca în seara cu pricina, când ONB mi-a dat prilejul să asist la un eveniment pe care nu-l credeam posibil, el fiind unicat cel puțin din câte îmi amintesc. Anume, acela de a vedea înscrisă în distribuția programului stagiunii în curs, începând cu seara respectivă (3 februarie) în rolul principal feminin, ca Prim Solistă, o elevă. Nu o absolută, nu o aspirantă din rândul balerinelor ce au cochetat cu solistica așteptând cuminiți marea șansă, nu

un nume deja cunoscut datorită unor interpretări notabile, ci o elevă al cărei nume, Francesca Velicu, va rămâne înscris în analele Operei, măcar și numai pentru asta. De aceea, profesorul din mine nu poate decât saluta gestul Departamentului de Balet al ONB, generos, curajos, inedit și de ce nu aerian, în sensul artistic al cuvântului... sper. Rămâne totuși de văzut dacă el va fi de bun augur, întrucât până la urmă experiența își are rolul ei substanțial în orice artă și în orice fel de exprimare a ei. Și asta o spune criticul din mine. Timpul va decide.

În fine, odată "încasată" surpriza care oricât de mare ar fi ea, nu putea acoperi ca trăire trei ore de spectacol, mă pregăteam să mă pierd în farmecul poveștii și să mă bucur de un balet proaspăt, vesel, colorat, plin de umor cu și de caracter, un balet în care să-l văd pe Don Quijote care de 500 de ani traversează istoria nestingherit, cu inegalabili dezinvoltură, netulburare, inocența, puritate, fără să se împiedice nici măcar de morile de vânt cu care de fapt se luptă mai mult pentru a împrăști parfumul prafului de stele și să-i admire, în egală măsură pe exploziva lui Dulcinea și întreaga suită de personaje, motivate de frumusețea acestui mit. Dar, din păcate, modestia partiturilor, parcă fără pulsație coregrafică, ca și lipsa de vigoare și expresivitate a tălmăcirilor, „ajutate” neinspirat de modernele lumini terne, au relevat un Don Quijote rătăcit, obosit și în general un spectacol lipsit de nerv, ținută și eleganță, chiar dacă pe parcursul lui s-au mai observat câteva timide reușite tehnice. În fond, baletul, oricare ar fi el, totuși poate da mai mult decât modele armonioase de mișcări sau înlănțuiri cu elemente de efect. El poate și trebuie exprima emoție. Ori tocmai asta n-am văzut

aici. Și n-ar fi stricat deloc pentru că spectacolul, povestea, mitul, baletul, opera asta înseamnă: frumos, spectaculos, glamuros.

În fine, revenind la surpriza în sine, la Dulcinea - Kiri personificată cum spuneam de eleva - Prim Solistă Francesca Velicu pot spune că certele-i calități tehnice (deschidere, echilibru, săritură) -

Francesca Velicu

aplaudate îndelung mai ales în piruetele din actul I și diagonala din Actul III -, tinerețea și dorința de a străluci, vor reuși, în timp, să o propulseze în sfera artiștilor mari, după ce le va adauga un plus de delicatețe gestică, mai multă siguranța și un touch de finețe.

Cât îi privește pe colegii de scenă și partenerii ei, mai soliști, mai maturi, mai experimentați, mai familiari cu scena, remarc că fără nici un efort au fost la unison și foarte acordați cu Prim Solista, neobservându-se nici o diferență de timp, timpi sau experiență, ceea ce a fost un punct câștigat și bun pentru Francesca dar unul nefericit pentru legitimitii profesioniști. Nu m-aș mai opri asupra orchestrei, sărăciei costumelor ce au întristat privirea și alegerii nu prea inspirate a interpreților, pe care văzându-i, eram tentată să cred că în acest balet s-au rătăcit și piticii Albei ca Zăpada, pentru a nu umbri și mai mult gestul realmente nobil și salutar al ONB.

Doina MOGA

Lucia de la Iași – un succes anonim

Într-o sâmbătă, 9 ianuarie 2016, Opera Națională Română Iași - **Gaetano Donizetti: Lucia di Lammermoor**

Exact așa a definit regizorul Andrei Șerban impactul producției sale pentru Opera Națională Română din Iași: un succes anonim, dezamăgit de absența reprezentanților Ministerului Culturii de la toate spectacolele cu *Lucia din Lammermoor*, care a avut premiera în deschiderea stagiunii trecute. Probabil că tot ministerul muncește de dimineața până seara pentru a aduce pe lista de priorități a guvernului noua sală de concerte „pe care publicul românesc o merită” și, prin urmare, nu mai există nici măcar curiozitatea de a vedea ce s-a realizat cu banii pe care i-au împărțit. Aici e „anonimatul”. Succesul e dat de publicul care a epuizat, ca de obicei, biletele în nici două zile, umplând complet sala Teatrului Național din Iași.

Am ales să încep anul 2016 cu un drum la Iași, pentru a vedea această *Lucia* pentru a treia oară, dintr-o nevoie irepresibilă de a retrăi emoția în fața uneia dintre cele mai bune producții de operă din România. Dar și pentru a asculta încă o dată o capodoperă a operei romantice, povestea Luciei di Lammermoor, fata care înnebunește și își ucide soțul impus de o familie care ignoră dragostea ei pentru Edgardo.

Andrei Șerban n-a fost niciodată „doar” un regizor. Pentru el, teatrul este o listă interminabilă de întrebări existențiale, care începe cu *De ce facem teatru?* Un răspuns complet nu există și nici nu va exista vreodată, pentru simplul motiv că, pentru el, căutarea răspunsurilor e mai importantă decât răspunsurile în sine. Tot așa cum drumul inițiat e mai important decât destinația, care poate să nu fie atinsă niciodată. Concret, *Lucia di Lammermoor* este, în viziunea lui Andrei Șerban, un concept, pe care el îl revizitează de peste 25 de ani.

Mai întâi, în 1990, a fost *Lucia* de la Lyric Opera of Chicago (reluată apoi și la Opera din Los Angeles), începutul unui capitol întreg din drumul inițiat de Operă al lui Andrei Șerban. În *Biografia* publicată acum câțiva ani la Editura Polirom, acest capitol are un titlu concret: *Luciile mele*. Atunci, la Chicago, Șerban l-a avut ca scenograf pe Bill Dudley, care „a construit un decor de film. Într-adevăr, aveai impresia că te afli în Scoția. Un conglomerat de roci de diferite forme printre care apăreau boschete sălbatice, ca vegetația dealurilor stâncoase și sterpe, îți dădea impresia că ești în lumea castelurilor medievale nordice a Lammermoorilor. Decorul se rotea pe turnantă descoperind uneori grote amenințătoare, alteori interiorul castelului. Lucia se cățara pe stânci, alergând în căutarea iubitului în timp ce-și cânta ariile!” Diva era June Anderson, iar tenorul era Alfredo Kraus.

Câțiva ani mai târziu, în 1995, lui Andrei Șerban i se comandă o nouă producție, de data aceasta la Paris.

Transportul decorurilor din America era prea scump, prin urmare a trebuit să fie creată o altă producție. Probabil și sub influența modernității reci a clădirii Opéra Bastille, stâncile și castelul din producția americană s-au transformat, tot în viziunea lui Bill Dudley, într-o „formă ovală ce amintea vag fie de o sală de gimnastică dintr-o cazarmă militară, fie de un manej de circ sau, de ce nu, de spitalul de psihiatrie La Salpêtrière, unde, în secolul al XIX-lea, la Paris, erau internate pacientele ce sufereau de boli nervoase. Lucia era prizoniera acestui spațiu metaforic, unde devenea progresiv victima presiunilor din jur.” Iar Lucia a devenit pentru Șerban un Woyzeck feminin (personajul lui Büchner fiindu-i foarte familiar regizorului român), similitudinea presiunilor la care sunt supuși cei doi nebuni avea valoare de evidență. A rezultat un personaj

Andrei Șerban

de operă uluitor, torturat psihologic în tragedia îngropată sub muzica superbă a lui Gaetano Donizetti și chinuit fizic de regia lui Andrei Șerban, până la punctul în care drama ajungea să egaleze în importanță muzica, pentru prima dată. Dacă *Lucia di Lammermoor* a divizat publicul francez, pentru a-l cuceri definitiv la reluările ulterioare, în schimb Andrei Șerban suferea în același an, la București, o dramă pe care o cunoștea prea bine din *Troienele* lui Euripide, cea a Cassandreii, blestemată de zei ca nimeni să nu-i creadă profețiile. Într-adevăr, viziunea lui asupra lui *Oedipe* a fost respinsă de majoritatea spectatorilor bucureșteni și, pentru ca mitul să rămână intact, producția sa nu a mai avut parte de o a doua șansă, fiind casată rapid.

În 2014, *Lucia* a ajuns și la Iași. Octavian Neculai i-a luat locul lui Bill Dudley. Scena Teatrului Național, mai mică decât cea de la Opéra Bastille, a fost ocupată de un decor asemănător celui de la Paris, reducerea la scară făcându-l și mai claustrofobic, nu doar pentru personaje, dar chiar și pentru spectatori. O cazarmă-închisoare-ospiciu, cu celule și paturi de fier, cu aparate de gimnastică, pe lângă scările de șantier, lugubre, o atmosferă militar-industrială, opresivă în esență, în care Lucia e singurul om normal. Un atribut vag, această normalitate, de fapt Lucia e singurul personaj care nu e

obsedat de cultura exercițiului fizic decât în sens ludic, ca în copilărie. Naivitatea ei, când „datoria” față de familie și clan este îndeplinită în toată formalitatea, este strivită de consumarea căsătoriei cu Arturo, devenită o tentativă de viol, care justifică astfel extremul, înjunghierea mirelui. Și astfel nebunia, având o singură cale de scăpare, moartea, devine nu doar plauzibilă, ci logică și inevitabilă.

Producția de la Iași ar trebui să fie caracterizată printr-un cuvânt demonetizat: *captivantă*. De fapt, e mai mult decât atât. Acest spectacol te arestează timp de aproape trei ore și îți impune propriul lui ritm cardiac. Pauza dintre acte are mai degrabă un rol medical, acela de a slăbi pentru câteva minute presiunea sufocantă, ca să poți să plonjezi din nou într-o atmosferă care te va bântui apoi multă vreme. Cine s-a lăsat antrenat în dinamica acestei *Lucii* nu va putea înțelege niciodată cum un iubitor de operă ar putea să-și refuze experiența unui asemenea spectacol, pentru care obstacolul unui drum până la Iași este cu totul insignifiant. Cât despre mine, la a treia vizionare am constatat că impactul e la fel de puternic, la fel ca la premieră. Herbert von Karajan spunea că simte nevoia să dirijeze *Tosca* din când în când, că îi este necesară visceralitatea muzicii lui Puccini. Pot spune același lucru despre această *Lucia*. Am ajuns la convingerea că ar trebui să îmi fac un obicei s-o revăd măcar o dată pe an.

Am constatat sâmbătă că virtuțile acestei puneri în scenă merg atât de departe, încât aproape că nici nu mai contează cât de bine se cântă. Chiar dacă rolul Luciei depășea cu mult detenta vocală a Lăcrămioarei Hrubaru-Roată, redusă la a face față la peste două ore de efort extrem, nu aveai cum să rămâi indiferent la proba de stoicism a mișcării de scenă la care era supusă. Andrei Șerban este aproape sadic cu soprana din rolul principal: aria din primul act trebuie cântată în timpul unor adevărate acrobații, stând în echilibru fragil pe tot felul de scări, leagăne, sau chiar suspendată în mâini pe două bare paralele. Scena nebuniei este o altă tortură fizică, dar în final – purificatoare, iar personajul transmite prin gesturi ceea ce vocea nu poate nuanța. Prin comparație, Edgardo este cruțat de asemenea eforturi, fapt aproape revoltător. Astfel, Florin Guzgă a avut una dintre cele mai bune seri ale sale de până acum. Dincolo de „insolența” cu care atacă note acute dificile, el a ajuns în timp să-împrumute lui Edgardo toată ingenuitatea sa personală. Ultimul act îi aparține în totalitate tenorului,

care trebuie să cânte aproape jumătate de oră fără oprire. Florin a dat timpul înapoi, în vremurile de demult, când opera lui Donizetti era un vehicul pentru gloria tenorului, în dauna sopranei. Enrico, fratele Luciei, a fost Jean Kristof Bouton, care a traversat rolul cu siguranță dublată de farmecul prezenței sale foarte masculine. Andrei Fermeșanu l-a scos din anonim pe Arturo, cu care Donizetti n-a fost deloc generos, înlocuind meschinul din partitură cu un histrionism vocal de foarte bună calitate, practic re-evaluând un personaj secundar care trece de multe ori aproape neobservat. Basul Dan Popescu, de la Brașov, l-a înlocuit pe regretatul Octavian Dumitru, fără să-l poată face uitat, având o prestație mai mult decât onorabilă. Maria Măxim Nicoară (Alisa) – onestă și Andrei Apreotesei (Normanno) – într-un progres vocal vizibil, în ciuda unor accente veriste care însă mergeau foarte bine în contextul regiei, au completat imaginea de ansamblu a unei seri memorabile. Traian Ichim a condus cu siguranță și flexibilitate o orchestră implicată și coerentă, dar și corul suspendat autoritar deasupra tuturor.

Andrei Șerban a fost prezent la Iași, galvanizând probabil singura repetiție prealabilă (la Iași, împărțirea scenei cu Teatrul Național este o veche problemă), dar și pentru a începe lucrul la o nouă producție cu care va începe stagiunea viitoare: *Văduva veselă*, care

se anunță a fi o abordare localizată și surprinzătoare a operetei lui Lehár. A primit titlul de cetățean de onoare al orașului, o onoare pe care a acceptat-o cu mult umor, ca nefiind însoțită și de „o bucată de pământ”, așa cum se obișnuia pe vremuri. Seara s-a terminat cu un moment foarte emoționant: corul final al despărțirii Troienelor de cetatea distrusă, în memoria lui Liz Swados, cea care a compus muzica întregii *Trilogii antice*. Acum trei ani de zile, Liz Swados a avut un moment rar de bucurie când și-a putut asculta muzica interpretată de cântăreți de operă profesioniști, pentru prima oară în aproape 40 de ani, chiar la Iași. M-am simțit recunoscător sorții că am putut s-o văd atunci, la aplauzele finale, pe creatoarea incantațiilor care au tulburat generații întregi de spectatori din toată lumea la contactul cu universul lui Andrei Șerban, din teatrul antic.

Voi merge să revăd *Lucia* de la Iași. Am știut încă de la premieră că va fi mereu ceva de spus despre ea. Energia acestei producții de operă rămâne inepuizabilă.

Alexandru PĂTRAȘCU

Text publicat inițial pe Blogul „Despre operă”.
despreopera.wordpress.com/2016/01/12/

Concertul de la Opera

Ce ironie! Să merg la Operă pentru a viziona un balet *coupée* în premieră și când colo, odată cu ridicarea cortinei, să devin copleșită de eleganța și frumusețea mângâietoare a unui Concert. Și nici măcar nu a fost pentru prima dată.

S-a mai întâmplat, nu cu mult timp în urmă, tot la Opera, tot la un balet, când același pianist Ștefan Doniga m-a cucerit cu puritatea, onestitatea și acuratețea ce-i caracterizează interpretările, atrăgând ca un magnet întregu-mi evantai emoțional, ce vibrează doar la marea calitate. Desfășurat într-un spațiu neconvențional, fiind în fosă, pianistul nu se vedea, orchestra nu se vedea, nici dirijorul nu se vedea, dar tălmăcirea lor remarcabilă i-a făcut atât de „vizibili” încât, fără a ofensa pe nimeni, mărturisesc că a pus în umbră, până la estompare, ceea ce se întâmpla pe scenă, toata strălucirea revenindu-i astfel *Concertului nr. 2 pentru pian și orchestră în Fa major* de Șostakovici. Impresionantă, de-a dreptul, am fost de uimitoare siguranță și degajare a pianistului. Aveam senzația că nici nu bănuiește dificultățile piesei. El nu se lupta cu pianul, nu căuta să-l domine, ci conversa cu el, punând în „vorbe” multă inspirație și pasiune, degajând astfel un profund respect față de textul muzical. Ștefan Doniga nu caută să reconstituie compozitorul, ci doar să-l înțeleagă, să pătrundă în tainele artei sale și să se identifice cu el. Acestea, sunetul cald și clar, frazarea, performanța tehnică, plus talentul îl fac pe acest pianist atât de special.

În ceea ce privește orchestra, sunt tentată să spun că s-a depășit pe sine. Dar, de fapt a fost la înălțimea ei reală. Căci este o orchestră foarte bună, cu instrumentiști ce au incontestabile calități interpretative, atât tehnice cât și emoționale și care, atunci când cântă un program de muzică

simfonică, o face cu vădită bucurie, dăruire și plăcere, încântând auditoriul cu omogenitatea, cu amplitudinea sunetului catifelat, cu virtuozitățile-i bogate în coloristica muzicală, cum a fost și în cazul serii de 5 decembrie. Și asta, în pofida faptului că uneori ea, orchestra Operei, poate fi percepută ca ușor afanată sau plictisită, mai ales când repetă aceleași și aceleași partituri (prin natura repertoriului instituției în cauză) fiind adesea obligați la „licențe”, nu tocmai ortodoxe, atât în ceea ce privește tempoul, cât și frazarea muzicală, și asta doar pentru a facilita confortul celor de pe scenă. De aceea, nu încetez să sugerez Operei Naționale Române de câte ori am ocazia, ca din când în când, poate într-o ministagiune, să-și urce orchestra și dirijorii pe scena, să le dea un program simfonic complex, oferind astfel în egală măsură lor și ascultătorilor bucuria unor seri de excepție și sieși garanția unor succese de notorietate. Deci, să-și valorifice atuul.

Ștefan Doniga

Revenind la *Concertul pentru pian și orchestră* de Șostakovici din 5 decembrie, trebuie să spun că în această fericită combinație: solist, orchestră și inspirat invitatul dirijor Cristian Sandu - cu evidentă aplecare spre marea muzică, a fost așezat prin înțelegere, eleganță și interpretare în topul celor mai bune concerte pentru pian pe care le-am auzit în ultimii ani aici sau prin lume. Bravo ONB, bravo orchestrei sale, bravo dirijorului, bravissimo Ștefan Doniga.

Partea a doua nu a făcut excepție de la calitate. Ea a încheiat seara într-o notă romantică, generoasă, dar temperată și discretă, fără nici un exces, permițând trăirilor ascultătorilor să hoinărească în voie prin Visul nopții de vară al lui Felix Mendelssohn.

Doina MOGA

N. red.: Opera Națională București ARE o ministagiune simfonică. Orchestra apare pe scenă de aproximativ 5 ori pe stagiune.

Muzică la Cântarea Cântărilor

Puțini dintre noi sunt aceia care nu au parcurs măcar o dată textul plin de mister al acestei scrieri antice, *Cântarea Cântărilor*, cuprinsă în canoanul biblic și care figurează printre cele cinci *Meghilot* ale tradiției talmudice alături de Cărțile lui Ester, Ruth, Ecclesiasticul și Plângerile. Minunatul imn este atribuită regelui Solomon - Shlomo, iar atributul de *minunat* semnifică o realitate deoarece acest text sacru poate fi citit în multiple chei, fiecare dintre ele relevând coduri inițiatice din ce în ce mai complexe. *Zoharul* - Cartea Strălucirii - temelia învățăturii *Kabbalah* decriptează aceste învățături depășind sensul alegoric sau

simbolic. Este suficient doar să citim capitolul intitulat *Rabbi Zadok ben Maimoun - un Cabalist*, din romanul *Manuscrisul de la Saragossa* scris pe la 1800 de Jan Potocki - autor foarte interesat de ocult, care ne dă o oarecare idee despre una dintre modalitățile în care poate fi abordat acest text. Ideea de a scrie o muzică inspirată de frumusețea lui filosofică și lirică fost binevenită, mai ales în spațiul românesc în care *Cântarea Cântărilor* s-a bucurat de o mare atenție din partea poetilor existând nu mai puțin de 18 traduceri în limba română, după cum relevă antologia alcătuită și publicată de Radu Cârneli. Proiectul a fost realizat sub egida Muzeului Țăranului Român în parteneriat cu Ambasada Statului Israel și cu FCER. În sala recent restaurată și arhiplină a Templului Coral, după discursurile de rigoare și mo-

mentul poetic susținut de actrița Maia Morgenstern - directoarea TES - a început concertul propriu-zis. Scrierea, folosită în integralitatea sa, a fost încredințată celor doi excelenți cântăreți israelieni, soprana Raquela Sheeran și tenorul Yosef Aridan, având în vedere că aceasta a fost cântată/recitată/Sprechgesang în limba originală, însoțită de instrumente pomenite în Biblie. Demersul a însemnat o extrem de amănunțită documentare, iar, revenind la muzică, intenția compozitorului Laurențiu Ganea a fost o mare reușită. Redarea prin material sonor a ideii Iubirii pe care Dumnezeu - reprezentat de emanația unui sistem alcătuit zece sefiroți, fiecare reprezentând un atribut al Său - o are față de Israel, situarea deci pe acest suprem nivel mistic, a reclamat desigur o muzică adecvată, eliberată de sugestii temporale sau de

Laurențiu Ganea

aluzii istorico-stilistice, dar nu lipsită de atributul narativ. Câmpurile sonore eterate, întrupate de liniile melodice tratate contrapunctic, sugerând parcă deplasarea Entității/lor primordiale,

au alcătuit un permanent comentariu pentru textul protagoniștilor. Procedelee imitative, heterofonia, intervențiile percuției cu timbruri "cosmice"-vibrafon, marimba, timpane - care aduceau o pată de culoare desfășurării sau susțineau puținele momente dramatice ale textului, toate acestea au stimulat imaginarul, printr-un subtil și foarte bine dozat proces variațional, transportându-l într-o zonă mitică pe care am întrezărit-o și în unele microfragmente ale Oedip-ului enescian. Ansamblul a fost alcătuit din interpreți de prim rang ai vieții artistice românești: Ionuț Bogdan Ștefănescu - flaut, Emil Vișenescu - clarinet, Laurențiu Darie - fagot, Ion Ivan Roncea - harpă, Sorin Rotaru, Alexandru Stroe și De-

nisa Vlădoianu-Rotaru la percuție, conduși ca de obicei de mâna foarte sigură a dirijorului Tiberiu Soare. Indiferent cât de dificil este de explicat o asemenea muzică, ea și-a atins scopul inducând acea liniște și înălțare spirituală pe care o dă certitudinea că Marea Iubire este ocrotitoare și mai ales călăuzitoare. Realizarea compozitorului Laurențiu Ganea se înscrie cu succes și îndrăzneală pe un "teritoriu" destul de puțin abordat alăturându-se lui John Zorn - *Shir Ha-Shirim* (2008) pentru cvintet de voci feminine și naratori, David Lang - *Just*, pentru trio, *Cântecul lui Solomon* scris de cântăreața engleză Kate Bush ș.a.

Corina BURA

Prime audiții la Filarmonica "Mihail Jora"

În luna ianuarie, în stagiunea de concerte în care Filarmonica al cărei patron spiritual este *Mihail Jora* serbează 60 de ani de existență, publicul a avut bucuria de a audia două lucrări în premieră. Mai întâi, *Vallée d' Obermann* de Franz Liszt, opus celebru din ciclul *Ani de pelerinaj*. Pianista **Ioana Maria Lupașcu** - solistă a Filarmonicii ploieștene, a studiat opus-ul cu maestrul său Lazar Bermann și de curând, i-a cerut compozitorului Ioan Dobrinescu să o orchestreze. Grea întreprindere, aproape insurmontabilă, dar o sondare analitică a caracterului lucrării și o prudentă dar loială croială a frazării au condus către finalizarea dorită. Așa încât, noi perspective asupra piesei s-au dezvăluit în suprapuneri sonore magice, care au respectat atât litera cât mai ales, spiritul paginii romantice. Discipol al măștrilor Aurel Stroe - ale cărui mărturisiri pe care le dețin încă nu au văzut lumina tiparului -, Tiberiu Olah, Ștefan Niculescu și Alexandru Pașcanu, **Ioan Dobrinescu** obținea în 1995 *Premiul Mihail Jora* și compozițiile/aranjamentele sale orchestrale - amintim și *Rapsodia I* de Enescu - sunt cântate în România, Franța, Germania, Austria, Italia, Anglia ori Belgia.

Interpretarea Ioanei Lupașcu a fost inspirată de suflu poetic și patos, dezinvoltă, în ciuda pasajelor de virtuozitate. Călătoria muzicală, sub bagheta dirijorului **Matei Corvin** debutase cu *Warsaw Concerto*, în vulte muzicale ce descriu eliberarea Varșoviei și povestea de dragoste dintre o pianistă și un pilot englez, în coloana sonoră a filmului *Periculoasa lumină a lunii* și se încheia cu prima *Simfonie*, în Re Major a lui Gustav Mahler, pe care directorul muzical și prim dirijorul orchestrei din *Cape Town* a construit-o lăsându-se sedus de firea sa, plină de voie bună și optimism.

Fără doar și poate, **Gheorghe Costin** este un dirijor ajuns la maturitate, ce poate convinge orchestra să îi respecte întru totul intențiile muzicale, inflexiunile dictate de sensul sonor și să îi facă să desfășoare cadențele și tempo-urile, întreaga coloratură orchestrală, potrivit sentimentului său metapoetic și a empatiei cu opera. Așa s-a petrecut în *Simfonia a II-a în do minor* de Alexandr

Ioana Maria Lupașcu

Scriabin, unde s-a întrecut pe sine în dezvoltarea confesivă a celui mai genuin stil rusc. Solistul *Concertului nr.1 în do minor*, în care Dmitri Șostakovici antrenează jerbe sclipitoare, **Remus Manoleanu**, a conturat, ca întotdeauna, cu o bună știință a discursului, momentele lirice și de profunzime.

Solo-urile trompetei au fost interpretate de **Cristian Chiperi**, actualmente instrumentist al Filarmonicii ieșene, până acum câteva luni, al celei băcăuane, unde revine cu plăcere.

La urmă în cronică, prima în concert, lucrarea **Corneliei Tăutu**, și ea, în primă audiție.

Concertul pentru pian, lucrare compusă în 1989 și dedicată fiicei sale, impresionează prin tehnica de lucru ce se aseamănă vechilor țesături românești în care se împletesc arhetipuri ale folclorului muzical transilvănean și structuri aferente șirului lui Fibonacci. Cunoscută pentru activitatea de cercetător științific la Institutul de Etnografie și Folclor "Constantin Brăiloiu", ca discipol al lui Mihail Jora, Aurel Stroe și Anatol Vieru, Cornelia Tăutu a compus, cum se știe, muzică simfonică, camerală, de teatru și film, fiind titulara *Premiului Asociației Cineaștilor din România* pentru muzica filmelor "Zidul" și "Moromeții", dar și a *Premiului Academiei Române*, în 1990. Lucrarea, dincolo de langajul ethnic, cu un accent de emotivitate, e o frescă proaspătă, cu adieri de bucolic și reavăn, depășind încremenitele modele moderniste.

Ozana KALMUSKI ZAREA

Concursul „Paul Constantinescu”, ediția a XXI-a

Continuând, ca în fiecare an, o frumoasă și importantă tradiție, în zilele de 11-14 decembrie 2015, în orașul Ploiești a avut loc cea de-a XXI-a ediție a **Concursului Național de Interpretare și Creație Muzicală „Paul Constantinescu”**, prestigioasă manifestare muzicală organizată de către Muzeul memorial „Paul Constantinescu”- Secție a Muzeului Județean de Istorie și Arheologie Prahova, împreună cu Filarmonica „Paul Constantinescu”, sub auspiciile generoase al Ministerului Culturii, Prefecturii, Consiliului Județean Prahova și Primăriei Municipiului Ploiești.

Parteneri principali: Centrul de Excelență al UNMB și Colegiul de Artă „Carmen Sylva” Ploiești. Astfel, și în acest an, municipiul Ploiești a devenit o importantă capitală a mării și adevăratei muzicii românești.

Deschiderea concursului a avut loc vineri, 11 decembrie, ora 10. 00, în superba sală de concerte „Ion Baciuc” a Filarmonicii „Paul Constantinescu”.

În numele juriilor de specialitate, un emoționant cuvânt a rostit eminenta pianistă concertistă Ilinca Dumitrescu, iar în partea finală am ascultat cu firească emoție, pe reprezentantul Guvernului României în teritoriu, Prefectul județului – ing. Rodica Paraschiv.

După cum se știe, Concursul Național de Interpretare și Creație Muzicală „Paul Constantinescu”, încă de la primele ediții este deschis celor mai talentați elevi și studenți de la școlile gimnaziale, liceele colegiile și facultățile de muzică din țară și Republica Moldova, care studiază vioara, violoncelul, pianul, canto clasic și compoziția muzicală.

Juriile de specialitate din cadrul fiecărei secții a concursului au fost alcătuite din personalități marcante ale artei interpretative și creației muzicale românești, cadre didactice de renume de la Universitatea Națională de Muzică București: pianista concertistă dr. **Ilinca Dumitrescu** (președinte - Secția pian), prof. univ. dr. **Octavian Rațiu** (președinte - Secția vioară), prof. univ. dr. **Silvia Voinea**, soprană (președinte - Secția canto), prof. univ. dr. **Marin Cazacu** (președinte - Secția violoncel), prof. univ. dr. **Dan Buciu** (președinte - Secția compoziție). Din jurii au făcut parte: lect. univ. dr. **Ioana Croitoru** și dr. **Radu Postăvaru** (Secția vioară), prof. univ. dr. **Șerban Dimitrie Soreanu**, conf. univ. dr. **Carmen Manea** și conf. univ. dr. **Sanda Hîrlav Maistorovici** (Secția pian), prof. univ. **Sanda Șandru**, soprană, prof. univ. dr. **Mihai Cosma** și conf. univ. dr. **Cristina Șoreanu**, mezzosoprană (Secția canto), prof. univ. dr. **Răzvan Suma** și prof. **Anca Vartolomei** – soliști concertiști (Secția violoncel), prof. univ. dr. **Dan Dediuc**, rector UNMB și prof. univ. dr. **Doina Rotaru** (Secția compoziție). Ca și la edițiile precedente, Președintele de onoare al concursului a fost prof. univ. dr. **Dan Buciu**, rectorul onorific al Universității Naționale de Muzică București, secretar al UCMR.

La concurs s-au înscris peste 80 de candidați din principalele centre culturale ale țării și din Republica Moldova.

Repertoriul prevăzut în regulamentul concursului prevede obligativitatea candidaților de a prezenta, în cele

două etape eliminatorii, câte 1-2 piese din creația nemuritorului compozitor Paul Constantinescu sau a altui creator român. Pe ansamblu, la toate cele cinci secții ale concursului au fost audiate lucrări de referință semnate de aproape 30 de compozitori din perioada clasică și contemporană românească.

În urma unei atente jurizări, cei mai buni dintre cei buni, au fost răsplătiți cu 54 de premii, din care 24 de premii I:

Secția Vioară: Cerisha Leon Alexander, cls. a III-a, Ristea Gabriel Ștefan, cls. a VIII-a, Băluțel Iulian, cls. a IX-a de la C. N. M. „G. Enescu”, București; Rușanu Dragoș Marian, cls. a IV-a, Hartac Raluca Gabriela cls. a V-a și Aprodu Ștefan cls. a VI-a de la C. N. A. „Dinu Lipatti”, București; Axenti Alexandru cls. a IX-a, Liceul Republican de Muzică „C. Porumbescu”, Chișinău; Stoica Florentina, cls. a IV-a, Belu Alexandru Marian, cls. a VII-a, Pandelescu Andreea Elena cls. a VIII-a, C. A. „C. Sylva”, Ploiești.

Secția Pian: Călin Nicole Isabel, cls. I Liceul de Arte „G. Georgescu”-Tulcea; Stoica Anita, cls. II C. N. A. „D.

Lipatti”, București; Antonescu Victor Gabriel, cls. a V-a Școala gimnazială „Iosif Sava”, București.

Secția Canto: Fieraru Maria Cristina, cls. a XI-a și Poșchină Codruța Andreea, cls. a XII-a de la C. N. A. „D. Lipatti”, București; Tronel Gina Gloria, studentă anul IV și Bunea Rodica, masterand anul I – UNMB.

Secția Violoncel: Lazăr Otilia Maria, cls. a VI-a de la C. N. A. „O. Băncilă”, Iași; Sekaci Jan Antonio Andrei, cls. a VIII-a de la CA. „D. Lipatti”, București; David Kacso Soma, cls. a IX-a, C. M. „S. Toduță”, Cluj-Napoca; Ghergu Izabela, cls. a XI-a de la C. N. A. „D. Lipatti”, București; Horațiu Ludușan, student anul IV, UNMB.

Secția Compoziție: Alexandru Mihalcea și Alexandru Sima, anul II-master, UNMB (premiu acordat de UCMR).

Marile Premii ale concursului au fost câștigate de către: **Secția canto - elevi:** **Stănescu Ana Diana cls. a XI-a**, Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti”-București, clasa prof. Ionescu Georgeta. **Secția canto - studenți-doctorat:** **Bolojan Ramona-doctorand anul I**, Academia de Muzică „Gh. Dima” Cluj, clasa conf. univ. dr. Marius Vlad Budoiu. **Secția violoncel - Ștefan Cazacu, student anul IV, UNMB**, clasa prof. univ. dr. Răzvan Suma.

Festivitatea de premiere a candidaților și Gala tinerilor laureați ai concursului a avut loc Duminică, 13

decembrie, la Filarmonica „Paul Constantinescu”.

Și-au dat concursul câștigătorii Marelui premiu și ai Premiului I de la secțiile concursului (vioară, pian, violoncel, canto clasic).

Felicitând din toată inima, pe tinerii concurenți și pe profesorii lor îndrumători pentru rezultatele artistice obținute, suntem convingși că și la viitoarele ediții ale acestui reprezentativ concurs național prezența candidaților va fi mai numeroasă și din ce în ce mai performantă.

Calde mulțumiri se cuvin a fi adresate, cu deosebire, Ministerului Culturii, Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, Universității Naționale de Muzică București, Muzeului Județean de Istorie și Arheologie Prahova care a finanțat majoritatea premiilor și a celorlalte cheltuieli pentru buna desfășurare a concursului, Primăriei Municipiului Ploiești, Filarmonicii „Paul Constantinescu”, Universității de Petrol și Gaze etc. precum și unor oameni de mare suflet din unele unități cu profil economic și medical, etc. care au sprijinit efectiv acest concurs și nu în ultimul rând, pe tinerii laureați.

AI. I. BĂDULESCU

Concursul „Emanuel Elenescu” Poveste de iarnă

Emanuel Elenescu nu știa că, la Piatra Neamț, unde s-a născut în 1911, un concurs muzical îi va purta numele. În 2003, la sugestia doamnei profesoare de canto Elena

Botez, concursul, ce este dedicat Zilei de 1 decembrie, ia numele dirijorului, compozitorului și pedagogului Elenescu.

Înainte de marea sărbătoare a Crăciunului, să ne amintim de-a pururi: „pentru că un Fiu ni S-a născut și numele lui este Emanuel, Dumnezeu este cu noi”.

Elenescu este cu noi și în Bacău, unde din 1962 și până în 2002 a dirijat în fiecare an și la Piatra Neamț, unde îl omagiem în fiecare sfârșit de noiembrie, și la Radio, unde a înregistrat peste 5000 de minute de muzică și multe, foarte multe lucrări românești, și peste tot acolo unde a adus bonomia, bunătatea, umorul, vorba bună și

bucuria de a cânta.

„Ce ne-am fi făcut noi fără Johny Elenescu - se întreba Dumitru Capoianu, pe care l-am rugat să scrie câteva rânduri, în 1999, pentru o lucrare dedicată maestrului – fără vorba lui de duh, fără vestita-i bonomie pe care o răspândește ca păpădia de pe coperta Larousse-ului, în toate vânturile? Muzicianul dintr’ însul, născut iar nu făcut, a știut și a putut să încante inimile atâtor mii și mii de avizi de muzică. El a schimbat, în memoria sufletului nostru, atâția amar de ani în tot atâția ani de încântare muzicală. Moldoveanul molcom ce este Emanuel Elenescu a mănuit și continuă să mănuiască una din baghetele cele mai energice și mai autoritare pe care mi-a fost dat să le întâlnesc. Cu gestul lui extrem de precis a adunat mii de minute de înregistrare la radio sau de prime audiții în concerte, minute în care muzica românească și-a găsit mereu locul de frunte. Câți colegi de-ai mei, compozitori mai vârstnici sau mai tineri, nu au a-i mulțumi maestrului pentru viața pe care el a dăruit-o lucrărilor sale? Pentru mine Emanuel Elenescu a fost întotdeauna o poveste. O poveste cu care uneori mă întâlneam pe stradă, o poveste care, alteori, îmi dirija lucrările sau de cele mai multe ori, o poveste despre care auzeam o poveste... Dar povestea nu are niciodată vârstă. Ea a existat din vechime și va continua să existe cât lumea, spre marea bucurie a tuturor. Nu, hotărât lucru, Emanuel Elenescu nu poate avea vârsta înscrisă în acte pentru că el a rămas un veșnic tânăr, un exuberant și un glumeț de nevindecat, or toate acestea sunt dovada *tinereții sale fără bătrânețe și a vieții fără de moarte.*”

Mă bucur să fiu la Piatra Neamț, unde totul este organizat minuțios de profesorul Mihăiță Albu, managerul acestui grandios proiect, de colega mea, muzicolog dr. Vasilica Stoiciu-Frunză, unde președinte de juriu este prof. univ. Wolfgang Klos, de la *Universität für Musik und Darstellende Kunst* din Viena, de un valoros juriu și o redutabilă echipă de organizare de la *Colegiul Național de Artă Victor Brauner* și unde oficialitățile participă la evenimentele culturale. În deschiderea Concursului, aflat la a XXV-a ediție, participanții au primit în dar recitalul Cvartetului Voces. În juriu, personalități ale artei interpretative, dascăli devotați în ale muzicii, o echipă ce a avut dificila misiune de a selecta pe cei mai buni dintr-un număr impresionant de concurenți. Astfel, din 116 concurenți la instrumente de lemn, 52 la alămuri, 32 la instrumente de coarde și 10 formații de duo, 4 de trio, 1 cvartet și 1 cvintet, au fost aleși 7 finaliști: Pethő Kriszto, cls. XI, oboi (Odorheiu Secuiesc), Țanea Adrian Ionuț, cls. XI, clarinet, (București), Chirvasă Ciprian, cls. X, trompetă (Iași), Ambrosă George Octav, cls. VIII, corn (Iași), Ailenei Ștefan, cls. VII, percuție (Iași), Stoica Florentina, cls. IV, vioară, (Ploiești), Trofeul Emanuel Elenescu fiind adjudecat de Clara Sofia Lupașcu, cls. VIII, violoncel (Colegiul Național Octav Băncilă, Iași – profesor Florin Sandu). Clara Lupașcu a concertat deja, de două ori în compania orchestrei Filarmonicii Mihail Jora (Bacău), colectiv unde sunt promovate tinerele talente în nenumărate concerte.

Așadar, sperăm ca povestea de iarnă a Concursului Elenescu de la Piatra Neamț să continue, încununată de laurii succeselor viitoare!

Ozana KALMUSKI ZAREA

Compozitor *versus* Autor muzical

Intenționând să răspundă întrebărilor centrate asupra unuia din cele mai frecvente subiecte de discuție din perimetrul industriei muzicale precum cea a acordării drepturilor de autor, Universitatea Națională de Muzică a organizat, în data de 2 februarie, o primă dezbatere pe tema **COMPOZITOR VERSUS AUTOR MUZICAL**, ai cărei invitați au fost compozitorii Viorel Munteanu, Dan Buciu, George Natsis, George Balint și, așa cum era și firesc, rectorul Universității, compozitorul Dan Dediu, dezbateră moderată de prof.univ.dr. Nicolae Gheorghiuță.

Extrem de incitantă și datorită noii perspective de abordare a creației sonore: *Opera în-sunet și Opera în partitură - ipostaze ale creației sonore*, discuția a punctat, succesiv, idei principale care au generat, la rândul lor, câteva trasee de interes deosebit pentru toți cei aflați în sală.

Dezbaterea a fost deschisă de prof.univ.dr. Viorel Munteanu, care, pornind de la definirea sintagmei **ilustrație muzicală** și determinarea locului său în sincretismul artelor, a subliniat contribuția creativă a unor nume de referință ale componisticii contemporane precum Eric Satie și, în special, Roman Vlad, la realizarea unor spectacole și pelicule cinematografice. Citându-l pe Roman Vlad, Viorel Munteanu a amintit remarca acestuia referitoare la relația optimă dintre imagine și muzică, ce influențează puternic impactul emoțional al operei cinematografice asupra spectatorului de orice vârstă. Împărtășindu-i opinia, prin prisma perioadei în care a activat, la rândul său, în domeniul mass-media - radio și TV - Viorel Munteanu a lansat, pentru următoarea dezbatere pe aceeași temă, ideea de a fi invitate să-și susțină punctul de vedere și alte personalități aparținente radioului și televiziunii.

Prof. univ. dr. Dan Buciu a adus în discuție aportul creator indiscutabil al unui autor de aranjamente muzicale, care îndeplinește condiția de a fi un foarte bun muzician, în comparație cu rolul unui simplu ilustrator muzical, tributar concepției care stă la baza spectacolului (sau filmului, emisiunii etc.) și ale cărui mixaje fonice nu reprezintă un act creator generator de drepturi de autor; aceasta pentru că ilustratorul poate fi și un muzician neprofesionist, dotat însă cu abilitatea de a găsi soluții sonore care să valorifice imaginile pe care le comentează. Iar în acest caz, drepturile de autor se cuvin doar muzicienilor cărora le aparțin fragmentele inserate în decursul comentariului muzical propus.

Analizând definițiile date termenilor de **ilustrație muzicală** și **aranjament muzical** de către Dicționarul

Limbii Române și DEX, compozitorul George Natsis a insistat asupra uneia din consecințele nefaste ale poziționării internetului ca principală sursă de informare în secolul XXI. Căci, dacă au apărut softuri care oferă o gamă variată de samplinguri și instrumente virtuale pentru orice buzunar, avem acum și muzicieni care se autonomesc aranžori și compozitori, întreținând confuzia născută din asumarea concomitentă a ambelor calități: cea de ilustrator și cea de aranžor în ipostază creativă - deși rezultanta sonoră prezentată în public este alcătuită exclusiv din fragmente ale unor lucrări preexistente. În acest caz, a cărui finalitate nu presupune apariția unor modificări structurale în osatura pieselor originale, nu poate fi vorba despre creație ci doar despre un playlist; în consecință, ilustrația sonoră respectivă nu poate fi prezentată ca muzică de sine stătătoare, și, de asemenea, există posibilitatea ca aceeași configurație ilustrativă să fie preluată de mai mulți utilizatori, dispărând aspectul unicității actului artistic.

Ca întotdeauna foarte inspirat în expunerile sale, prof. univ. dr. Dan Dediu a propus auditoriului, prin analogie cu sistemul creditelor transferabile din mediul educațional, "**un model al sistemului creditelor creative**", imaginând o sistematizare a aportului original în creație, sistem capabil de a măsura volumul creativității pentru fiecare produs sonor în parte. Și iată cum, pe o scală valorică virtuală, Originalul *ex nihilo* va beneficia de 100% credite și, la polul opus, Copia identică - *plagiatul*, de 0% credite. Între cele

două, figurează cotate cu procente gradual descendente, diferitele modalități de prelucrare, metamorfozare, reconfigurare, aranžare, transcriere, montare, mixare a textului original, la nivelul tuturor parametrilor stilistici și inter-stilistici.

În finalul dezbaterii, conf.univ.dr. George Balint și-a prezentat propriul eseu intitulat **Autorul și compozitorul în raport cu punerea în-operă a creației sonore**, în care a optat pentru explicitarea noțiunilor de **Operă sonoră** și **Lucrare sonoră**, analizând procesul de creație și execuție / interpretare a acestora. Accentuând delimitarea **Operei sonore** nenotate (declarată pe baza înregistrării unei prezentări publice) față de **Compoziția sonoră** (declarată doar prin prezentarea în / ca partitură), George Balint consideră ca drepturi conexe cele care revin compozitorului în raport cu drepturile care revin autorului muzical. La următorul nivel, când o **Operă sonoră** este realizată în raport cu o altă **Operă sonoră** prin intermediul metamorfozării reperelor de dramatizare sonoră - armonia, orchestrația și timbrometria - autorii de armonie, orchestrație și timbrometrie sunt beneficiari de drepturi conexe în raport cu opera originală, al cărei autor are drepturi depline. La fel se întâmplă și cu autorii

aranjamentelor și reducăiilor instrumentale. În privința prelucrărilor sau al colajului, se poate vorbi de coautorat, iar în cazul citatului (unui fragment dintr-o altă operă), autorul operei în care este inclus citatul își păstrează calitatea de autor deplin. Neincluse de către George Balint în categoria operelor care beneficiază de drepturi de autor, acompaniamentul și ilustrația muzicală sunt definite exclusiv ca structuri sonore ce însoțesc alte opere de naturi expresive identice ori diferențiate. Foarte importante consideră autorul eseului a fi păstrarea integrității **Operei sonore**, în sensul neacceptării prezentării unei creații în alte condiții de utilitate decât cele pentru care autorul său și-a dat acordul; în caz contrar, fiind posibilă alterarea statusului valoric propriu

acelei opere, situație pe care autorul o poate percepe ca pe un afront moral personal.

De stringentă actualitate în sfera muzicală contemporană, o asemenea dezbatere se cere în mod cert să fie continuată, iar condițiile de acordare a drepturilor de autor să fie clarificate pentru a se putea oferi un răspuns avizat tuturor celor care îl solicită. Așteptăm deci ca, sub auspiciile Universității Naționale de Muzică, să se alăture acestui demers explicativ absolut necesar și alți compozitori, muzicologi, autori de ilustrații și de aranjamente muzicale, pentru a înlesni tentativa de valorizare a extrem de diverselor manifestări sonore care ne jalonează traseul cotidian.

Loredana BALTAZAR

Colocviul Național de Folclor „Sabin V. Drăgoi”

Organizatorii celei de-a IV-a ediții a Colocviului Național de Folclor „Sabin V. Drăgoi” (Belinț, sfârșitul anului 2015), Constantin-T. Stan (membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România) și Simion Dănilă (membru al Uniunii Scriitorilor din România), deopotrivă moderatori (tutelați logistic și financiar de instituțiile administrației locale – Primăria și Consiliul Local, Școala Gimnazială locală, Asociația Cultural-

Umanitară „Hora Belințului”, Consiliul Județean Timiș și, nu în ultimul rând, Inspectoratul Școlar Județean Timiș), au conferit actualei ediții consistență și atractivitate. În debutul manifestării, amfitrionii (managerul Școlii Gimnaziale din Belinț, doamna directoare prof. Diana Pistrui, secondată de profesorii Ioan Popovici, Gheorghită Vasi și Adrian Zămbran) au oferit invitaților posibilitatea de a vizita (în reluare sau în premieră) expozițiile de excepție aflate în incinta cochetului edificiu al școlii: Muzeul de Istorie a Școlii, Muzeul Mineralogic al Banatului de Câmpie (o valoroasă donație datorată renumitului colecționar Constantin Gruescu, „milionarul sărac” din Ocna de Fier, Cetățean de Onoare al localității, cunoscut și prețuit și dincolo de fruntariile țării pentru unicatele sale mondiale) și o mică expoziție de grafică Gheorghe Bălan (1947-2003), o personalitate culturală a satului Chizătău, deopotrivă un hărui bard cu un bun renume în Capitală, unde a avut parte, în pasagera etapă solară a carierei sale artistice (1978-1979), la debutul său literar (volumul de poeme *Ferigi*), de o măgulitoare prefață semnată de Ștefan Augustin Doinaș.

A fost, din nou, un fericit prilej pentru reunirea unor personalități reprezentative din spațiul cultural bănățean, muzicologi, poeți, scriitori, lingviști, istorici, care au lansat sau prezentat cărți, reviste culturale, referate și studii: preotul Constantin Târziu, Ioan Viorel Boldureanu, Dumitru Jompan (pagini epistolare Nicolae Ursu-Sabin Drăgoi), Vasile Pistolea (o prezentare a ultimului său volum, *Viziunea destinului uman în mitul ursitoarelor și alte credințe divinatorii*, Editura Dalami, Caransebeș, 2015), Simona Negru (Facultatea de Muzică și Teatru a Universității de Vest din Timișoara), Viorel Cherciu, Dorin Davideanu, Constantin-T. Stan (lansarea ultimei sale creații muzicologice, *Liviu Tempea. Pianistul-compozitor*, Editura Eurostampa, Timișoara, 2015 – cuvânt-înainte de Simion Dănilă –, cu un portret închinat lui Ioan Iancu, fiul vestitului lăutar Nica Iancu-Iancovici, autorul unei inedite creații pentru pian, *Belințana. Pe picior*, din *Suita pentru piano-forte*, compusă în 1863, expunerea și interpretarea, în premieră, a unui document cu o valoare inestimabilă pentru istoria muzicii românești, *Pro memoria*, elaborat în 1851 – identificat în 1975, apoi pierdut –, care atestă existența Corului din Chizătău), Gabriela Șerban (periodicul „Bocșa culturală”), Mihai Chiper (revista „Arcadia”, din Anina), Angelica Herac (periodicul reșițean de folclor „Nedeia”), Traian Galetaru (revista „Suflet nou”, din Comloșu Mare), Dan Liuț, George Popovici. Lingvistul Simion Dănilă a continuat mai vechea inițiativă de a înfățișa (printr-o proiecție video), în prologul Colocviului, o listă a personalităților locale care, în funcție de data aniversării sau a comemorării, urmează să fie evocate și omagiate.

Devenită deja tradițională, manifestarea, cu un interes tot mai accentuat în rândul specialiștilor, fixată, deopotrivă, în conștiința unui public larg cultivat (spre onoarea organizatorilor, colocviul a fost anunțat și prezentat la Radio Timișoara și Radio România Muzical), a devenit un reper pentru dezbaterile de nivel academic închinat folclorului bănățean și național. (**C. T. STAN**)

George Enescu și muzica lăutărească

Puțini cercetători din secolul XX cunoșteau legăturile strânse ale maestrului cu acești virtuozii ai artei populare pe care îi prețuia și lăuda la scenă deschisă. „Lor, țiganilor - mărturisea Enescu în revista *Muzica* din 1921, într-un interviu *Despre muzica românească, să le mulțumim că ne-au păstrat muzica, această comoară ce abia acum o prețuim. Numai dâșșii au dezgropat-o, au trecut-o și au dat-o în păstrare din tată-n fiu, cu acea grijă sfântă ce o au pentru ce le e mai scump pe lume - cântecul.*” Emoționanta destăinuire a unui profesionist al artei sunetelor pe care am luat-o ca pe o spovedanie, demnă de un motto la o carte despre *Figuri de lăutari*. Între anii 1958-1959 am susținut la Radio România un ciclu de emisiuni radiofonice, materializate într-un volum, tipărit în 1960 de Editura Muzicală într-un tiraj de 10.000 de exemplare. Cenzura comunistă mi-a amputat citatul lui Enescu, eliminându-mi din textul motto-ului, două cuvinte - cheie: *Lor, țiganilor...* Bine că nu au răsfoit interviurile lui Enescu din epoca interbelică, fiindcă ar fi dat peste o confesiune uluitoare făcută profesorului Nelu Ionescu în 1928: „Muzica românească să fie mai aproape de izvorul ei firesc... Eu m-am luat mult după muzica lăutarilor, nu după școală.” Dar... să-i cunoaștem pe cei șase mari lăutari țigani, colaboratori devotați ai lui Enescu.

Primul dascăl al copilului din Liveni a fost Nicolae Filip, zis Laie Chioru din Râurenii Moldovei. Analfabet muzical, Laie l-a învățat pe micul Jurjac câteva melodii și jocuri populare, după ureche. Într-o zi, mărturisea Enescu în „*Amintiri*”, l-a chemat pe taică-său și i-a cântat „cu un singur deget pe coarda Re, popularul vals celebru al lui Ivanovici: *Valurile Dunării!*” Cum pe vremea aceea (anii 1885/86) nu existau disc, radio sau televiziune, sursa reproducerii melodiei după ureche nu putea fi decât ori lăutarul profesor, ori fanfara militară auzită în parcul de la Slănicul Moldovei, stațiunea balneară vizitată de membrii familiei sale. Pe Laie Chioru, însă, l-a portretizat Enescu în piesa *Lăutarul*, din suita *Impresii din copilărie*, semn relevant că bardul popular l-a marcat profund pe micul muzician.

La vârsta de 19 ani, a apărut într-un concert la Paris, din 1900, un alt mare lăutar în anturajul enescian: țambalistul Lică Ștefănescu. Fericită întâlnire profesională: Enescu lucra la cele două *Rapsodii Române*, încât repertoriul clasic atacat de Lică Ștefănescu (Chopin, Durand, Herold) s-a încheiat cu *Rapsodia ungară* de Franz Liszt, partitură care l-a răscolit profund pe tânărul compozitor român.

Coincidență sau șansă istorică? La Expoziția universală de la Paris (1900) i-a cunoscut pe Sava Pădureanu și Cristache Ciolac. De la ultimul lăutar, a notat peste 40 de melodii, dar Ciolac i-a transmis violonistului Enescu toate „marafeturile” tehnice ale lăutarilor români:

trilul fals lăutăresc, glissando pe coardă, portamentul pe sunete alăturate, scordatura pentru isonuri și dublaje pe coarde, dar mai ales vibrato-ul lăutăresc, cu toate nuanțele sale. Acest vibrato enescian a iscat controverse în tehnica mâinii stângi a violoniștilor de muzică cultă, unul din prietenii săi, Carl Flesch, profesor la Conservatorul din București, atacându-l dur pe Enescu în *Amintirile* sale pentru extensia exagerată a tremuratului degetelor pe sunete-cheie ale discursului muzical mai ales în tempourile lente.

Lăutarul cu cea mai spectaculoasă carieră internațională (în 3 continente) de la începutul secolului XX, prețuit de Enescu pentru performanțele concertistice între clasic și popular, a fost Nicu Buică. Acesta și-a făcut ucenicia lăutărească (alături de țambalistul Lică Ștefănescu) la celebrul restaurant bucureștean *Lordache* din Str. Covaci.

Elevul lui Carl Flesch la Conservator, Nicu Buică a susținut recitaluri cu pianistii/compozitori Filip Lazăr și George Enescu. După memorabilul concert pe scena Teatrului Național din Iași (30 mai 1918), unde a

interpretat *Sonata Kreutzer* de Beethoven, avându-l partener la pian pe maestru. Acesta - entuziasmat de tehnica violonistică uluitoare a lăutarului - a exclamat în final: „Măi, Buică, tu nu ești om, ești un drac!” În semn de prețuire, i-a dedicat lui Enescu, miniatura muzicală romanța „*Pour le coeur*”, tipărită la Leipzig. A primit în schimb, în dar, versiunea inedită pentru vioară a *Horei Unirii* de Flechtenmacher, pe care Enescu o lansase pe aceeași scenă ieșeană în 1917.

Și totuși, dacă trebuie să-l dezvălui pe cel mai apropiat lăutar de suflăt, atunci indiscutabil, acela a fost Gheorghiuță Dinicu, fratele dirijorului și violoncelistului Dimitrie Dinicu, doi virtuozii muzicieni profesioniști promovați de Enescu la Curtea regală de la Castelul Peleş din Sinaia. Profesorul de vioară de la Conservator, Gh.A. Dinicu, moștenise de la tatăl său, celebrul naist Angheluș Dinicu (autorul *Ciocârliei*), toate trăsăturile lăutarilor/țiganilor din vechile dinastii, dar adunase în 10 volume tipărite tot repertoriul tradițional al breslei muzicanților din mahalaua *Scaune* a Capitalei, oferind posterității întregul tezaur muzical popular pe care se va clădi arta cultă românească din sec. XX. Din taraful lui Gheorghiuță de la restaurantul *Sărindar*, se va hrăni și viitorul virtuoz al dinastiei Dinicu: Grigoraș - ultimul exponent autentic al scripcarilor români.

Greu de stabilit de câte ori și, mai ales, unde s-au întâlnit (în țară și peste hotare) George Enescu și Grigoraș Dinicu., Puteți să scrieți în portretul meu – mi-a spus Grigoraș Dinicu în numeroasele noastre întâlniri, când adunam documente pentru cartea „Figuri de lăutari” – că i-am fost <<umbra devotată a maestrului>>. La aniversările vârstei de 50 și 55 de ani ai lui Enescu (organizate de Societatea Compozitorilor Români), la Expozițiile universale de la Paris (1937) și New-York (1939), la reluarea premierei operei „Oedipe” din capitala Franței (1937), la întrunirile Asociației ARLUS, la concertele echipei artistice a Marelui Stat Major al Armatei în spitalele de răniți din ultimul război mondial (1941-1945), la desele dineuri oficiale de la restaurantul *Continental* etc., întâlnirile lui Enescu cu Grigoraș Dinicu au constituit momente de suflet. „Dragă Dinicule, cântă-mi ceva care să mă odihnească. Mi-e dor să fiu liniștit.” Și scripca lăutarului, intonă *Doina Oltului*. La final îi șoptea: „Te rog, coboară-mă din nou pe pământ, fiindcă adineauri m-ai dus prea departe. Adu-mă la realitate, Dinicule!”

Enescu și lumea lăutarilor merită o carte întreagă, nu doar un concert. Când m-am întâlnit în America, curând după centenarul nașterii maestrului (1982), cu marea noastră cântăreață de operă Stela Roman, aceasta

mi-a înmănat o casetă personală cu întregirarea unor cântece populare românești, acompaniată fiind la pian de George Enescu. Improvizările cu imitații de țambal ale maestrului m-au transformat într-o atmosferă feerică de muzică lăutărească, ce m-a dus cu gândul la Lică Ștefănescu. Abia atunci l-am crezut pe ambasadorul Rusiei în România, Anatol Alexievici Moslov, care povestea în *Memoriile* sale de neuitatul concert nocturn de Iași (1917), în prezența Reginei Maria: „Nu aș putea să exprim profunda impresie pe care mi-a lăsat-o măiestria artistică a lui Enescu – a mărturisit ambasadorul oaspete. După câteva romanțe, compuse de autorii noștri celebri (Ceaikovski, Glinka, Rachmaninov), Enescu a început să cânte melodii și jocuri țigănești, culese din repertoriul lăutarilor țigani, atât ruși, cât și români. Forța, farmecul interpretării sale era într-adevăr extraordinare. Regina ne-a părăsit la ora 1 noaptea. Noi am rămas însă, să-l ascultăm pe Enescu...”

Iar noi - cercetătorii contemporani – poate că trebuie să-l investigăm temeinic în viitor pe Enescu – etnograf și folclorist, fiindcă plurivalența geniului din Liveni ne îndeamnă spre tărâmurile ascunse ale unei personalități singulare în arta sunetelor.

Viorel COSMA

Eduard Weiser

Opera Română timișoreană a prilejuit creșterea și afirmarea unui șir de muzicieni, interpreți care la rândul lor au contribuit la întărirea prestigiului ei la afirmarea personală și colectivă a celor care au fost legați profesional și afectiv de această. Dintre aceștia se numără desigur și pianistul-corepetitor și dirijor de cor și orchestră sau îndrumător pedagog în domeniu Eduard Weiser, fiu al meleagurilor timișene care și-a găsit sfârșitul la începutul vremii calde a anului în curs, dincolo de îndepărtata Pădure Neagră a Germaniei.

Născut în orașul de pe Bega la 20 mai 1929, Eduard Weiser a urmat cursurile cunoscutului așezământ școlar german „Banatia” iar după desființarea lui renumitul Liceu C-tin Diaconovici-Loga în cadrul căruia și-a susținut și bacalaureatul. În paralel de la vârsta de 7 ani a studiat și pianul care i-a acaparat interesul și evoluția trecând prin Conservatorul Municipal apoi la etapa superioară absolvind și latura pedagogică din cadrul Academiei de muzică clujene. Din 1950 tot pianul îi înlesnește ocuparea unui post de corepetitor la Opera Română din Timișoara de care va rămâne legat patru decenii. Fie și numai la compartimentul de balet rolul de corepetitor a fost la mulți dirijori fie de cor sau orchestră trambulina de lansare în domeniu, ca

și pentru tânărul Eduard Weiser. La doar 29 de ani a fost promovată apoi ca maestru de cor urmând în această calitate pe cel care a fost un exemplu de muzician complex legat de genul liric: Hermann Klee, unul dintre cei 5 Artiști Emeriți din aceea perioadă.

În toți cei 22 de ani de la conducerea ansamblului coral al instituției noul maestru a menținut calitatea prestațiilor căutând mereu să realizeze contribuții valoroase la spectacolele puse în scenă atunci. Astfel nu putem trece pe lângă unele reale performanțe în spectacolele cu operele „Pescuitorii de perle” de G. Bizet, „Vasul fantomă” de R. Wagner, „Cneazul Igor” de A. Borodin sau „Turandot” de G. Puccini din cele 50 de premiere la care a contribuit corul sau cele din repertoriul curent parcurs, numeric mai mare desigur. Dar ca mulți maeștri de cor a căror muncă rămâne fără contactul direct cu publicul, Eduard Weiser se îndreaptă și spre dirijatul de orchestră asumându-și conducerea integrală a unor spectacole ca și „Casa cu trei fete” de Schubert-Berte, „Căsătoria secretă” de D. Cimarosa sau „Bastien și Bastienne” de W.A.Mozart. Pentru reușitele din această ipostază i se încredințează în 1966 chiar pregătirea premierei cu capodopera mozartiană „Flautul fermecat”.

Dar cu ocazia turneului cu ansamblul operei de la începutul lui 1980 surprinzător Eduard Weiser se hotărăște să rămână în Germania

pentru a-și putea și rezolva starea de sănătate afectată în ultima perioadă. Se stabilește în Freiburg unde este nevoit la cei 51 de ani să-și înceapă o nouă carieră bazată pe preocupările înainte de cele dirijorale legate din nou de sfera pianului, a corepetiției, domeniul în care soția Maria (cu care au avut două fete, Gerdi și Helga), a activat în țară adjudecându-și chiar un titlu universitar.

Acompaniamentul desigur a stat de la începutul carierei în atenția muzicianului timișorean. Pe lângă corepetiția la ansamblul de balet s-a alăturat sprijinirea celor care porneau pe drumul cântului, a unor instrumentiști, apărând în public cu precădere în cadrul manifestărilor organizate de Corul „Schubert”. Toate acestea au constituit baza activității în Germania unde acestea iau amploare asigurându-i aprecierea și pe aceste meleaguri, impunându-se și ca îndrumător în această direcție chiar printr-o funcție didactică superioară. Plecând deci de la corepetiția de balet la operă cu precădere prin ansamblul coral, Eduard Weiser și-a găsit încununarea activității sale în domeniul muzicii de cameră, a promovării cântului însoțit de rafinamentul pianistic. Câteva zile după împlinirea vârstei de 85 de ani, prestațiile sale s-au curmat brusc lăsând locul amintirilor, aprecierii și stimei față de un muzician de prestigiu.

Damian VULPE

Pierre Boulez, o glorie a muzicii secolului XX a ieșit din scenă

Nu și de pe firmamentul muzicii secolului trecut. Este una dintre ultimele personalități puternice, de aleasă substanțialitate, ale muzicii secolului XX. Împlinise 90 de ani. S-a născut în Franța. A murit la început de ianuarie la Baden-Baden, în Germania, țara sa de adopție pentru mai bine de o jumătate din traseul vieții sale profesionale. Alături de Karlheinz Stockhausen, de Bruno Maderna, de Luigi Nono... a făcut parte din marea galerie a personalităților care au inovat din temelii muzica secolului trecut.

Artist de o uimitoare creativitate, de o imaginație cu totul captivantă, Boulez a împlinit figura creatorului, a muzicianului total; iar aceasta într-o măsură mai importantă decât colegii săi de generație, de breaslă. A făcut-o în calitate de compozitor, dirijor, pianist, de pedagog, de autor al unor scrieri muzicologice memorabile, de ctitor al unor importante instituții ale vieții muzicale franceze și europene cum sunt Institutul de Cercerare și de Coordonare Acustico-Muzicală – celebrul IRCAM, Ensemble Intercontemporain, Cité de la Musique, aceasta din urmă devenită, cu totul recent, Filarmonica pariziană.

Imediat după sfârșitul războiului, în anii mijlocului de secol, își desăvârșește studiile la Conservatorul din Paris la clasa de compoziție a lui Olivier Messiaen, una dintre personalitățile copleșitoare ale muzicii din toate timpurile. Aici deprinde gustul pentru cultura Orientului, pentru imensa bogăție timbrală a muzicii tradiționale a teatrului japonez, chinez, pentru muzica indiană în general.

La nici treizeci de ani, parcurgând etapele tinereții sale profesionale, devine un adept înfocat și exclusivist al atonalismului, al serialismului dodecafonic promovat de Arnold Schönberg; devine adept radical al sistemului serial total, sistem în care sunt încorporate toate coordonatele artei muzicale, nu numai cele de ordin intonațional dar și cele de ordin timbral, dinamic, ritmic. Într-o măsură mai importantă decât Stravinski devine adeptul controlului integral al discursului muzical. Sunt celebre în epocă aprecierile sale potrivit cărora muzica imaginată în afara acestui sistem este „nefolositoare”. Sunt poziționări care au stârnit reacții firești atât din partea compozitorilor cu orientări tradiționale sau moderate dar și din partea instituțiilor de concert. Implicite al publicului de concert, divizat și acesta în tabere adverse.

Mijlocului anilor '50 le aparține cea de a doua Sonată pentru pian ce poartă, printre altele, indicația *Piu presto possibile*; ...lucrare prezentată public de compozitor însuși și intrată mai apoi, după decenii, în patrimoniul muzicii de pian a secolului XX. Cântată și imprimată de Maurizio Polini, această lucrare devine ulterior un veritabil punct de referință al pianisticii timpului. Nu pot să nu-mi amintesc, în mijlocul anilor '60, în perioada absolutismului totalitar, audierea și analiza acestei lucrări era strict interzisă la cursurile de specialitate ale Conservatorului bucureștean. Tot atunci la Paris, la Palais Garnier, are loc primul turneu în Europa de vest, al Teatrului de Operă și Balet din București. În urma primelor două ediții ale Festivalului George Enescu,

turneul parizian al celei mai importante instituții lirice a țării urma să acrediteze deschiderea spre lumea civilizată a regimului totalitar, comunist, de la București. Și dacă opera enesciană Oedipe a cunoscut aprecieri unanime, baletul realizat pe muzica lucrării *Marteau sans Maître* de Pierre Boulez, în viziunea coregrafică a lui Stere Popescu, a stârnit vii controverse și polemici aprinse pornite chiar din sala de spectacol, polemici ce aduceau în discuție muzica însăși și nu creația coregrafică. Evident, revenită la București, conducerea de atunci a T.O.B. a primit critici aspre din partea forurilor superioare de partid și de stat. Încă o dată – dacă mai trebuia de demonstrat! – principiul dublei măsuri era aplicat cu consecvență. Propaganda – inclusiv în plan cultural-artistic - practică spre exterior era alta, total diferită de cea practică în interior. În adevăr, acum după o jumătate de secol, se poate constata, *Marteau*... rămâne marele moment al primei părți a carierei componistice a lui Pierre Boulez; astăzi este considerată ca fiind o lucrare clasică în patrimoniul componistic al secolului.

A avut o predilecție specială pentru combinațiile timbrale cele mai, aparent, insolite; una dintre piesele sale intitulate *Sur Incises* este destinată, spre exemplu, unui

ansamblu compus din trei harpe, trei pianе și trei grupe de percuție. De altfel apetența pentru individualizarea timbrală privind instrumentele cât și grupele instrumentale, pentru culoarea timbrală, se constituie într-o predilecție specială a muzicii franceze începând, în mod evident, cu Debussy însuși.

În anul 2005 cu prilejul împlinirii vârstei de 80 de ani, Boulez a fost sărbătorit în întreaga lume, în multe dintre marile instituții de concert în care a evoluat de-a lungul timpului în calitate de șef de orchestră, în locurile în care muzica sa a fost cântată. Am avut atunci fericitul prilej de a asista la un impresionant concert susținut la sediu de Berliner Philharmoniker sub conducerea nu mai puțin celebrului Sir Simon Rattle, un concert dedicat în întregime creației lui Pierre Boulez; compozitorul însuși era prezent în calitate de regizor de sunet care regla fluxul sonor al surselor dispuse în diferitele zone ale sălii de concert; de la o parte la alta a lucrării publicul era invitat să-și schimbe locul în sală pentru a dobândi o percepție globală asupra lucrării. Impresionantă mi-a apărut cu acel prilej angajarea participativă emoționantă, quasi totală, a șefului de orchestră, dar mai ales a membrilor ansamblului. Succesul de public a fost enorm. Înaintea concertului Boulez a susținut o amplă conferință, o

prezentare a creației sale, crezul său în muzică în calitate de creator, de compozitor, de șef de orchestră.

A dirijat peste tot în lume, în Europa, în marile centre muzicale, în Statele Unite, în Japonia. A susținut un important curs de măiestrie dedicat tinerilor dirijori, la Lucerna, în Elveția. S-a dovedit a fi puternic angajat pe direcția susținerii noilor tendințe în muzica secolului XX, pe direcția susținerii tinerilor muzicieni performer.

Realizarea ciclului complet al *Ringul-ui wagnerian*, la Bayreuth, în anul 1976, în regia marelui Patrice Chéreau, s-a constituit într-un moment de referință în viața muzicală europeană a celei de a doua jumătăți a secolului trecut. Susținerea discursului simfonic scotea prioritar în evidență puritatea traseelor liniilor polifoniei și mai puțin imaginea globală a ansamblului. Un Wagner realizat de o manieră franceză! ...aprecia presa de specialitate a timpului. Dirija fără baghetă apreciind contactul direct, nemijlocit, al gestului director cu muzica. Memorabilă rămâne, pe aceeași direcție, realizarea *Simfoniei a 8-a*, de Anton Bruckner. Energia demersului intelectual, claritatea formulărilor, a construcțiilor muzicale întreprinse de Boulez în ce privește actul componistic dar și cel al performanței muzicale, rămân revelatoare.

De altfel atât în creația sa cât și în calitate de șef de orchestră Boulez a îmbinat, în chip pe cât de fericit pe atât de original, aspecte ale spiritualității franceze cu aplicația tipic germană privind construcția de ansamblu a operei muzicale. Se adaugă, cum notam înainte, gustul în parte exotic pentru lumea sonoră a Orientului, înclinație moștenită de la maestrul său, Olivier Messiaen. Sunt două dintre personalitățile puternice care au marcat viața muzicală, artistică a secolului trecut.

Dumitru AVAKIAN

Materialul a fost anterior publicat în revista *România Literară*

Paul Kantner

Paul Lorin Kantner (n. 17 martie 1941 - California), chitarist, cantautor, este co-fondator al formației Jefferson Airplane (rock psychedelic) în 1965, titlatură de frunte a perioadei flower power, astfel încât a apărut la festivalurile Monterey și Woodstock, apoi componenții au fost aliniați în galeria Rock and Roll Hall of Fame în 1996. În paralel formează Jefferson Starship, scriind texte politice și SF. Are trei copii: Gareth Alexander, Alexander, China. Se stinge la San Francisco la 28 ianuarie 2016 după complicațiile unui infarct.

Protestatar convins, negând orice formă de autoritate, dispăre încă un pionier al epocii hippy.

Lemmy

Muzicianul englez Ian Fraser Kilmister (n. 24 decembrie 1945), adică Lemmy, după diverse meserii și colaborări rock se alătură formației de space rock Hawkwind în 1971 (vocea hitului "Silver Machine"), apoi formează Motörhead ca solist, chitarist bas, compozitor. Mare succes în anii 80: "Ace of Spades" și album No Sleep Til Hammersmith, fiind considerat pionier al stilului heavy metal. Personaj original, cu apariție aparte (solicat

pentru numeroase roluri TV și marele ecran), o voce guturală unică în rock, o viață fără limite (băutor de forță și consumator de amfetamine - speed, care îi dădeau energie scenică, după cum declara), se considera anarhist. La 28 decembrie 2015, Lemmy este răpus la Los Angeles de un cancer foarte agresiv.

David Bowie

David Robert Jones (n. 8 ianuarie 1947), adică David Bowie, s-a născut la Londra, studiază pictura, muzica (bun saxofonist), design-ul, alege cariera muzicală în 1963 și cu "Space Oddity" are primul hit - 1969. "The Man Who sold the World" (1970) face trecerea spre hard de la stilul acustic -folk rock. Iar versurile trec de la idei post-hippie (pace, dragoste) spre tematici ca schizofrenia, paranoia, dezamăgiri.

În perioada glam rock șochează cu personajul Ziggy Stardust (costumații și machiaje excentrice), hit "Starman" -1972. Între 1974-76, schimbare uimitoare de stil, spre muzica neagră, soul și funk, cu hit crossover "Fame". Uluieste din nou trecând spre muzica ambientală cu cele trei albume în colaborare cu Brian Eno (1977 - "The Berlin Trilogy" sonorități minimaliste, cu texte sporadice, influențe Krautrock de tip Kraftwerk). După "Under Pressure"

- colaborare cu Queen - 1981, o nouă cotitură muzicală, spre disco (!), albumul "Let's Dance" - 1983 (cu videoclipuri aparte), duet cu Mick Jagger - "Dancing in the Street". Între 1980 și 88 cochetează cu manierele New Wave și pop, iar între 1992-98 se întoarce la muzica electronică.

A fost un talentat mim și excelent actor, cu roluri în filme pentru marele și micul ecran. Căsătorit cu Angela Barnett (un fiu - Duncan Zowie), divorț în 1980 și recăsătorit cu

fotomodelul americano-somalian Iman (o fiică - Alexandria "Lexi" Zahra Jones).

Are peste 140 de milioane de discuri vândute, zeci de discuri de "aur" și "platină". este primit în galeria Rock and Roll Hall of Fame în 1996, primește premiul Grammy Lifetime Achievement în 2006. Nu mai face turnee din 2004, iar la 10 ianuarie 2016, două zile după lansarea albumului "Blackstar", este răpus de cancer la pancreas în locuința sa din New York (diagnosticat cu 18 luni mai devreme).

Compozitor, poet, instrumentist, solist vocal, pictor, actor, timp de 5 decenii a fost considerat în permanență un inovator în muzica pop. S-a spus despre el "că a avut o abilitate specială de a selecta idei (din literatură, film, teatru) dinafara sferei obișnuitului și a le introduce în muzica pop". A avut un impact enorm asupra dezvoltării rockului.

Glenn Frey

Compozitor, solist, producător, actor, născut la Detroit (6 noiembrie 1948), Glenn Lewis Frey studiază chitara și pianul. Alături de bateristul Don Henley înființează Eagles în 1971, una din cele mai populare formații din lume. Cântă la claviaturi, chitară, scrie și este voce principală a unor mari hituri "Take It Easy", "Tequila Sunrise", "New Kid in Town". Formația se destramă în 1980, se reface în 1994, cu albumul *Hell Freezes Over* și obține șase Grammy Awards, fiind plasată în Rock and Roll Hall of Fame în 1996. Are și frumoasă carieră solo: debutează cu albumul *No Fun Allowed* în 1982, succese în 1984, "The Heat Is On", "You Belong to the City", apoi alte 10 hituri. Ultim album în 2012, *After Hours*, cu vechi preluări. Actor pe micul și marele ecran, a fost însurat de două ori: 1983 - Janie Beggs, 1990 - Cindy Millican (au trei copii - Taylor, Deacon, Otis). La 18 ianuarie 2016, moare la New York după complicații la operația gastrointestinală.

Günther Reininger

Născut în Timișoara, în 1950, Günther Reininger s-a alăturat formației Phoenix la 16 ani, alături de Nicu Covaci, Moni Bordeianu, Dorel Vintilă, Bela Kamocsa și Claudiu Rotaru. Pianist, organist, compozitor și vocalist, el

a fost membru al formației în două perioade (1967-1970, 1974-1976), dar și în Amicii (1971-1973). De asemenea, a colaborat cu alți artiști din România, precum Mircea Florian și Dorin Liviu Zaharia la diverse proiecte muzicale, precum și în teatru, ca asistent muzical (de pildă la piesa *Macbeth*, la Ploiești - 1976).

După plecarea lui Moni Bordeianu în America, care a dus la interzicerea formației Phoenix pentru un an de zile, a urmat o perioadă în care formația cântă piese blues-rock, în majoritate compoziții de-ale lui Reininger, cu text în limba engleză. "Șpiți" era solist vocal, cântând și la pian, în picioarele goale....

La începutul anilor '80, ca etnic german, a emigrat în Germania (R.F.G.), împreună cu familia. În 2007, a primit titlul de cetățean de onoare al orașului Timișoara, alături de alți 10 componenți, înaintea concertului aniversar pe care trupa l-a susținut alături de Filarmonica din Timișoara. Premiul se acordă pentru "întreaga activitate și contribuția la ridicarea prestigiului Timișoarei în lume",

se arată în proiectul de hotărâre al consilierilor locali. „Am fost destul de puțin în contact cu el, fiindcă a avut perioade diferite în care a cântat în Phoenix. A fost un clăpar foarte bun și un tip introvertit. A plecat, oficial, cu familia în Germania și după aceea nu s-a mai întors. Ne-am revăzut o singură dată”, a declarat Mircea Baniciu.

Günther Reininger a murit în noaptea dintre 21 și 22 decembrie 2015, la Ulm, unde locuia. Odihnească-se în pace!

Natalie Cole

Solistă și compozitoare, născută la Los Angeles - 6 februarie 1950, părinți - marele Nat King Cole și Maria Cole. Deși studiasse psihologia infantilă se orientează spre muzică și albumul de debut - *Inseparable*, 1975, îi aduce două premii Grammy. Vindecându-se de dependența de droguri, revine în 1983, iar în 1991 lansează *Unforgettable... with Love*, cu reluări ale hituri-lor tatălui său, album distins

cu Grammy Award. Joacă în seriale, își scrie autobiografia *Angel on my Shoulder*, lansează discuri de valoare - *Still Unforgettable*, 2008, aducându-i alt premiu Grammy. Căsătorită cu Marvin Yancy (au un băiat Robert Adam Yancy), cu Andre Fisher (89-90), Kenneth Dupree (2001 - 2005). Diagnosticată în 2008 cu hepatită C, face un transplant de rinichi, dar este răpusă de un infarct la 31 decembrie 2015 la Los Angeles.

Black

Colin Vearncombe (26 Mai 1962), nume artistic Black, a fost un cantautor englez, pornit din zona punk și devenit star prin cântece sofisticate pop-jazz cu o voce de bariton dramatic. A scris memorabilul său cântec intitulat sarcastic "Wonderful Life" după ce avusese accidente auto, mama-i era bolnavă, divorțase, nu avea casă. Utilizat în multe reclame, devine hit mondial în 1987, ca și albumul omonim și următoarele - *Comedy* (1988), *Black* (1991). Apoi înregistrează sub numele real dar și pseudonim, ultimul disc fiind *Blind Faith* - aprilie 2015. După un accident auto la Cork - Irlanda este plasat în comă indusă și moare la 26 ianuarie 2016. Lasă în urmă o văduvă, Camilla Griehsel (soprană suedeză) și trei copii.

Pagini de **Dorin MANEA**

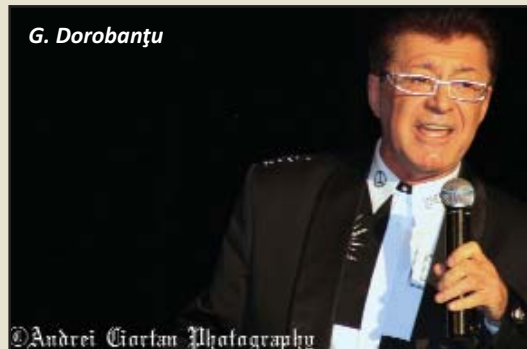
Sibiul, capitala muzicii ușoare

În urmă cu trei ani consemnam inițiativa unui tânăr organizator din Sibiu, Tibi Marian, care lansa atunci un proiect, "Șlagărele României", care nu numai că s-a dovedit viabil, dar i-a inspirat și pe alții. Practic, din acel moment s-a produs o revitalizare formidabilă a interesului pentru muzica ușoară tradițională, pentru marile vedete atât de marginalizate de mass-media, dar nicidecum uitate de marele public, așa cum nu sunt nici melodiile lansate în deceniile din urmă. Ce poate fi mai reconfortant decât să vezi reacția entuziastă a spectatorilor atunci când Marina Voica interpretează melodia din 1941 (!) "Să nu ne despărțim", a lui Gherase Dendrino? Sau când Marina Florea actualizează la rândul ei, într-o orchestrație modernă, piesa "Nu te pot uita" (1943) a lui Nicolae Kirculescu? Și dacă în contextul unui concert nostalgic, retro succesul ar putea fi considerat oarecum firesc, audiența fiind alcătuită din melomani mai în vârstă sau buni cunosători ai repertoriului vechi, cum am putea explica

însă succesul fulminant al acestor două șlagăre de altădată în fața tinerilor, în proiectul "Discoteca", inițiat de 3 DJ, desfășurat în Capitală, dar și la Cluj-Napoca? După câteva reprezentații la Sibiu, dar și în alte orașe (Alba-Iulia, Baia-Mare, Luduș, Cisnădie, după cum se vede doar în Transilvania), concertul "Șlagărele României" a revenit la sfârșitul anului trecut în orașul de pe Cibin, ca să folosim expresia preferată a comentatorilor sportivi. De această dată, Tibi Marian și colega sa Andreea Boboacă au recurs la o formulă mai restrânsă și au fost cât se poate de inspirați, pentru că doar cu câteva zile înainte vajnicii specialiști de la ISU, care 25 de ani n-au făcut nimic, s-au trezit să închidă Casa de cultură a sindicatelor, așa încât evenimentul a fost mutat în cocheta sală a Teatrului de marionete, din păcate cu o capacitate mai mică. Comunicarea cu publicului a fost însă mult mai facilă, iar decorul scenic unul inspirat. Din distribuția inițială au fost convocați cinci interpreți, cel mai vârstnic fiind Alexandru Jula. Acesta a încântat atât cu mult-așteptata "Soție a prietenului" meu, cât și cu melodii semnate Vasile Veselovski, Ionel Tudor sau Dumitru Lupu. Cel din urmă a semnat toate cântecele din recitalul Ilenei Șipoteanu, soția sa, unele din ele de pe recentul album "Romantică femeie". Stela Enache și-a alcătuit repertoriul, firesc, în primul rând

cu creații ale lui Florin Bogardo ("Ani de liceu" - formidabilă piesă de final de spectacol, "Să nu uităm să iubim trandafirii"), dar și cu lucrări recente încredințate ei de Jolt Kerestely. Marina Florea, de care am amintit deja, înafara evergreen-ului lui Kirculescu n-a ocolit hit-urile compuse de Ionel Tudor sau Mihai Alexandru, iar Gabriel Dorobanțu, pentru care admiratoarele vin de la mare distanță la fiecare concert, a reunit la rândul-i, în c l u s i v printr-un potpuriu (ca și Stela Enache), câteva dintre cele mai îndrăgite refrene

ale sale, semnate Dumitru Lupu, Jolt Kerestely sau Petre Aldea Teodorovici, la loc de cinste fiind, se înțelege, "Hai vino iar în gara noastră mică".

Aminteam că acest proiect atât de nobil și de ambițios s-a născut prin grija celor doi organizatori tineri din Sibiu. Dar cum ideile frumoase și rodnice îi tentează rapid și pe alții, la scurtă vreme, în același oraș (!), dar în altă organizare și în altă sală, a fost programat un concert similar, chiar cu câțiva dintre protagoniștii primelor gale. Gest lipsit de fair-play, dar până la urmă să ne bucurăm că iubitorii muzicii ușoare au ocazia să-și aplaude idoli, iar aceștia să se întâlnească cu spectatorii de care le era atât de dor. În distribuția acestui concert s-a detașat încă o dată, ca de obicei, Marina Voica, alături de care au cântat Corina Chiriac, Adrian Daminescu, Silvia Dumitrescu, Daniel Iordăchioae, Florin Apostol și alții. Iar când am scris că Sibiu a devenit o autentică și de necontestat

capitală a muzicii ușoare românești, am avut în vedere că aici, pentru prima oară în țară (se aude oare și la București?) Revelionul în aer liber din Piața Mare a orașului a avut distribuția alcătuită exclusiv din vedete ale muzicii ușoare. Evident, atracția principală a fost dată de revenirea la un asemenea nivel, după marile probleme de sănătate, a lui Gabriel Cotabiță.

Andra VĂSĂI

Mîndru-i premiul Clujului

„*Mîndru-i Premiul Clujului / Mîndru-i și-al Montreux-ului!*” Cu acest generic rimînd două stihuri dorit metaforice, prefațăm rîndurile de satisfacție cu care se cuvine să revelăm surprinzătorul palmares al unei artiste – speranță confirmată în chip strălucit, inclusiv pe plan internațional. **Elena Mîndru** (nume predestinat!) deși nu a împlinit încă 28 de ani – născută în orașul de pe Someș la 7 mai 1988 – a reușit să cucerească sufragii unanime în cvadrupla ipostază de vocalistă improvizatoare, compozitoare, șefă de formație, profesoară. Și-a început educația de la 15 ani, la Școala de Muzică „**Augustin Bena**” din Alba Iulia, specializarea vioară/pian (2003-2005), dar ca elevă studiind matematica / informatica și limba engleză intensiv la Colegiul Național „**Emil Racoviță**” (profil real, 2003-2007). Odată studiile liceale încheiate, a urmat Academia de Muzică „**Gheorghe Dima**”, la Secția Compoziție (clasică) ca studentă a eminenților dascăli **Adrian Pop** și **Cornel Țăranu**. Pasiunea pentru jazz a descoperit-o singură pe când era în clasa a VIII-a, fiind ajutată de inimosul profesor și dirijor **Ștefan Vannai**, pentru ca la finele liceului **Elena Mîndru** să dobîndească, după audierea de către o comisie a înregistrărilor *demo* trimise de ea, o bursă la Berklee College Of Music din Boston, Massachusetts, SUA, cea mai bună școală de jazz din lume. Din păcate, asemenea altor tineri muzicieni români admiși la această faimoasă școală, nu a putut pleca peste ocean întrucât bursa obținută nu acoperea decât în parte costul ridicat (25.000 dolari) al studiilor... În schimb, a luat parte la cursurile master-class numite „Vocal Workout” organizate în iulie 2008 și aprilie 2009 de **Mary King** de la Royal Academy of Music din Londra.

Cât privește palmaresul realizat de această tânără precoce prin participarea la un număr record de confruntări artistice, vom consemna aceste victorii începînd cu câteva competiții de muzică ușoară – gen cu care a cochetat în adolescență: Trofeul Festivalului „Flori de Mai” din Timișoara (2004), Premiul 1 la Festivalul de muzică ușoară „Ursulețul de aur” din Baia Mare, Trofeul Festivalului „George Grigoriu” din Brăila precum și Trofeul Festivalului „Mamaia Copiilor” (toate trei în 2005). În aceeași perioadă însă, **Elena Mîndru** a început să-și adjudece meritate distincții și recunoașteri valorice în domeniul jazz-ului – ne referim la Locul 1 obținut la Festivalul „Jazz Napocensis” din Cluj (2004), Premiul Special al Juriului la Festivalul de Jazz de la Sibiu (mai 2008), titlurile de semi-finalistă a Concursului „Shure Montreux Jazz Voice Competition”, Elveția (iulie 2009), de semi-finalistă a Concursului „Bucharest International Jazz Competition” (Festivalul Jeunesses Musicales) în formulă de trio, (mai 2010), de finalistă a Concursului „Scrivere in Jazz Competition”, Sassari, Italia (septembrie 2010), de finalistă a Concursului „Keep An Eye Jazz Award”, Conservatorium van Amsterdam, Olanda (aprilie 2011), plus Premiul pentru cel mai bun solist vocal la Concursul Internațional Studentesc de

Jazz, Târgu Mureș (aprilie 2010). Între timp, dovedind astfel că stăpânește cu aplomb deopotrivă limbajul muzicii „serioase”, a cucerit Premiul Asociației Culturale „Vasile Spătăreanu” la Concursul de compoziție „Liviu Comes” al Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj și Premiul al doilea la Concursul Național de Compoziție Corală al Universității Naționale de Muzică din București (ambele în 2009), Premiul al treilea la Concursul de compoziție „Ștefan Niculescu” al UNMB și Premiul al treilea la Concursul de compoziție „Liviu Comes”, Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj (ambele în aprilie 2011).

Anul 2012 rămîne definitiv în afirmarea internațională a **Elenei Mîndru**, în aprilie ea devenind

finalistă a Concursului „Jazz Voices” din Lituania ca și deținătoare a Premiului Special al Juriului la aceeași confruntare, pentru ca doar trei luni mai târziu (2-4 iulie) să primească **Premiul al doilea și Premiul Publicului** la „Shure Montreux Jazz Voice Competition” – unul dintre cele mai exigente concursuri de jazz din lume. Au luat parte la acea ediție șazecișinouă de concurenți din douăzecișisase de țări ale lumii (din SUA, Franța, Spania, Rusia etc.). Dintre aceștia, au fost aleși unsprezece pentru semi-finale, iar în marea finală s-au întrecut trei competitori, două artiste din Franța și **Elena Mîndru!**

Care ar fi argumentele apte a legitima aceste numeroase succese de prestigiu? Darurile native hărăzite de Cel de Sus – un glas de aur, bine timbrat, mlădiu, suplu, modulată prin studiu asiduu, precum și muzicalitatea cu care a fost binecuvîntată în chip natural, au fost desăvârșite prin ani de spiritul perfecționist al artistei, generator al unei continui ameliorări a tehnicii de cânt, al îmbogățirii repertoriului – toate acestea pe seama muncii neîntrerupte, efortului nedrămuț, pasiunii mergînd până la sacrificiu.

Frumoasă, talentată, inteligentă și deosebit de harnică, **Elena Mîndru** și-a continuat studiile în perioada martie-mai 2010 la Cursul de Compoziție de Jazz

susținut de muzicianul american **Darius Brubeck** la Academia de muzică „Gheorghe Dima” din Cluj, apoi în cadrul interesantului program didactic internațional numit „Nordic Master of Jazz” (2011-2013) reprezentând un parteneriat între patru universități nordice: „Royal Academy of Music” din Aarhus, Danemarca, „Sibelius Academy” din Helsinki, Finlanda, „Royal College of Music” din Stockholm, Suedia și „NTNU” din Trondheim, Norvegia.

La ipostazele deja enunțate ale personalității sale, **Elena Mîndru** a adăugat-o pe aceea de producătoare, odată cu înființarea acum aproape patru ani a propriei case de discuri, „EM Records” prin intermediul căreia a editat la finele anului 2012 preafrumosul CD de colinde „Romanian Christmas Stories – A Jazz album” realizat cu Quintetul propriu (**Elena Mîndru** - vocal, **Dan Păcurar** - saxofon tenor, **Albert Tajti** - claviaturi, **Daniel Dumitrana** - bass, **Grațian Silaghi** - baterie) iar în 2014 reușitul disc „Evening In Romania” înregistrat împreună cu tinerii instrumentiști finlandezi **Sampo Hiukkanen** - vioară, **Tuomas Juhani Turunen** - pian, **Eero Seppä** - contrabass, **Anssi Tirkkonen** - baterie, percuție, set cuprinzând cinci compoziții și versuri ale **Elenei Mîndru**, două creații ale pianistului **Tuomas Juhani Turunen** pe versuri de **Elena Mîndru**, ca și două mai vechi melodii

semnate de **Johnny Răducanu** și de **Marius Popp**. Albumul a fost lansat în România în data de 11 iulie la „Gârâna Jazz Festival 2014” și în 18 septembrie în Finlanda, în cadrul Festivalului „Jazz Finland 2014”. Sub egida aceluiași label discografic „EM Records” a apărut în 2015 și noul album al grupului timișorean **Bega Blues Band**, album intitulat „Brassica Soup”. Cu Quintetul românesc **Elena Mîndru** a susținut un concert la Sighetu Marmăției la 30 octombrie 2011, la Cluj în Piața Muzeului, în data de 25 august 2012. Cu partenerii finlandezi a compărut într-un mult aplaudat recital bucureștean la Sala ArCuB, iar în 25 decembrie 2015 vocalista a fost invitata de marcă a Big band-ului Radio în cadrul concertului-emisiune „Jazz pe românește”. Să mai menționăm faptul că solista noastră, avându-i drept coechipieri pe înainte amintiții instrumentiști finlandezi, a câștigat în luna mai 2014 competiția „Young Nordic Jazz Comets Finland”.

Actualmente, **Elena Mîndru** este rezidentă în Helsinki și a devenit nu demult soția pianistului **Tuomas Juhani Turunen**, printre preocupările ei legate de arta sunetelor înscriindu-se și activitatea de profesoară privată de canto-jazz.

Florian LUNGU

One man show

15 momente absolut remarcabile, cele mai multe muzicale, compun acest recital excepțional al actorului-cântăreț-chitarist-compozitor-pianist-dansator **Eugen Cristea** - un „one man show”, cu excepția savurosului dialog cu soția sa, actrița **Cristina Deleanu**, în „5 acte de dragoste” de **Joseph Bologna**. Totul se petrece în cocheta, intima Sală Media a Teatrului Național din București. N-am scris „pe scena”, pentru că protagonistul se află, umil, „la picioarele” publicului, spectatorii fiind așezați, în pantă, în „tribunele” sălii, ceea ce permite o participare, o implicare fericită a acestora, ca într-un spectacol interactiv. Înzestrările muzicale ale lui **Eugen Cristea** vă sunt desigur cunoscute, atât de pe micul ecran, de pe discuri (propriile sale albume sau cel, recent, cu compozițiile **Margaretei Pâslaru**), cât și din manifestări muzicale, fie folk, rock sau blues (la un moment dat era chiar liderul unei formații, despre care am mai scris). „Cartea de vizită” (așa se intitulează spectacolul) de față îi permite într-adevăr să se prezinte publicului în

toate ipostazele enumerate mai sus, în primul rând compozitor al unor melodii sensibile: „Actor cu chitara” (versuri **Adrian Păunescu**), „Plimbare prin București” (**Victoria Dragu Dimitriu**), „E aproape două” (**Vladimir Maiakovski**), „Iubita mea” și „Nu știu” (ambele pe versurile lui **George Arion**, din cuprinsul unui album foarte reușit). Sigur, el și recită, lucru firesc pentru un actor („Monologul puiului de vulpe” - **Evtuşenko**, „Balada vieții paralele” - **George Țârnea**), dansează taco („Puttin’ on the Ritz”), face o colosală pantomimă pe celebra piesă a formației **Queen**, „Bohemian Rhapsody”, dar mai ales cântă, cu talentu-i recunoscut. Însăși selecția muzicală trădează un bun-gust impecabil, fiind o reverență în fața unor nume care l-au marcat și care rămân ca legende în istoria muzicii ușoare sau rock: **Eric Clapton** (prin

blues-ul acestuia, „Malted Milk”), **Bee Gees** („Words”), **Frank Sinatra** (normal, „My Way”), francezul **Serge Lama** („Je suis malade”, cu protagonistul acompaniindu-se la pian), **Engelbert Humperdinck**

(„Please, release me”, la bis). Greu de înțeles cum n-a fost și un **Beatles**... așa încât așteptăm o nouă „Carte de vizită” a plurivalentului **Eugen Cristea**! Dincolo de toate, vă recomandăm cu căldură acest recital intim, cald, neostentativ, în care se amestecă umor, nostalgie, antren...

Lelia PRUNDU

Camelia Dăscălescu - 95!

Decan de vârstă al compozitorilor români de muzică ușoară, Camelia Dăscălescu a împlinit pe 22 ianuarie 95 de ani! Dintre numele de primă mărime ale genului o urmează, la distanță, Paul Urmuzescu (va împlini 88 de ani pe 28 iulie) și Jolt Kerestely (82 pe 12 mai). Dar cu adevărat important este faptul că doamna Camelia este în formă, are un spirit viu și o memorie perfectă. Am sunat-o de ziua dumneai, am sporovăit, i-am transmis urări și din partea Pompiliei Stoian (pe urmă am aflat că aceasta i-a telefonat din Germania, mai pe seară), am glumit – are același umor proverbial – și a rămas că voi trece s-o vizitez când se mai dezgheață. Singurul lucru de care mi s-a plâns a fost frigul din casă, sufrageria dânzei, fiind foarte mare și cu multă marmură, este, practic, imposibil de adus la o temperatură convenabilă. Și mă bucură că, în acele zile, și-au amintit de aniversarea “Primei Doamne a muzicii ușoare românești” (prefer să numesc cu acest titlu femei care chiar au făcut ceva pentru țară!) și Stela Enache,

Fuego, Alina Mavrodin, Cristina Manoliu și cu siguranță Cornel Constantiniu, care îi datorează lansarea și primele șlagăre.

Despre Camelia Dăscălescu revista noastră a mai scris, așa încât nu vom reveni cu multe detalii biografice. Să reamintim totuși că s-a născut la Iași, unde a început Conservatorul în 1937, terminându-l în 1944 la București, între dascălii săi numărându-se Mihail Jora, Ioan D. Chirescu, Dimitrie Cuclin, Antonin Ciolan, Alexandru Zirra. Între 1957 și 1961 a fost redactor muzical la Casa de discuri Electrecord, dar o perioadă cu adevărat fructuoasă a fost cea dintre 1957 și 1969, când a activat ca

dirijoare și îndrumătoare artistică la Casa de cultură a studenților “Grigore Preoteasa” din București, numeroși soliști, între care Dan Spătaru, Pompilia Stoian, Petre Geambașu, Anda Călugăreanu, Doina Spătaru datorându-i lansarea în acea perioadă. A susținut numeroase cursuri de canto-muzică ușoară și jazz, de impostație vocală, prelegeri, conferințe, concerte-lecție, nu numai în țară, dar și în Italia (Sanremo), Cehoslovacia (Praga), RDG (Berlin), fiind o profesoară extrem de apreciată. Așa se explică faptul că unii dintre cei mai apreciați soliști din generațiile mai recente s-au pregătit cu dânsa, obținând succese remarcabile, Alina Mavrodin, Pepe, Cristina Manoliu, Irina Nicolae fiind doar câțiva dintre ei.

Înainte ca și alți compozitori de muzică ușoară să se afirme pe acest tărâm, Camelia Dăscălescu a fost indubitabil un pionier al musical-ului, la noi. Astfel,

înfara muzicii de scenă scrise pentru diverse teatre, inclusiv de revistă (“Constantin Tănase”, “Ion Vasilescu”), dânsa a oferit o primă mostră a preocupărilor sale în această direcție încă din 1969, cu “Necunoscuta și cei patru cavaleri”, musical în 2 părți la Teatrul “Ion Vasilescu”. A mai fost “Fulgi de nea și diamante” (1982, după “Visul unei nopți de iarnă” de Tudor Mușatescu, la Teatrul Național din Craiova), dar “bijuteria coroanei” rămâne indiscutabil “Alcor și Mona” (1973, libret de Sanda Manu după “Steaua fără nume” de Mihail Sebastian, la Teatrul de Comedie din București), preluat, în limba rusă, și de Rijski Teatr din Riga, așa cum alte două piese cu muzica sa au avut premiera la Weimar, în RDG.

Tezaurul cel mai bogat rămâne, firește, cel al melodiilor de muzică ușoară, bună parte din șlagăre fiind premiate la festivalul de la Mamaia (de departe este cam-

pioana prezențelor componistice feminine, din toate timpurile), la festivalul internațional "Golden Cross" din Malta, nemaivorbind de numeroasele distincții primite din partea UCMR. A scris primul său cântec încă din 1957, așa încât prima ediție a festivalului de la Mamaia, în 1963, a găsit-o în plină inspirație, din acea perioadă datând "Amintiri, amintiri..." sau "Să-ntrebi răsăritul de lună". S-au succedat "Nu-ți fie teamă de-un sărut", "Ploua mărunț și ne plimbam", "Mare, ești minunată, marea mea!", "Nu vom ști niciodată", "Pentru

tot ce ne-am visat", "Șoapte de dragoste", "Poate știe cineva", "Să nu crezi că-mi pare rău!", "Septembrie", "Pe oricare drum", "Poezia clipelor", "Vino la mine!", "Să-mi spui de ce", "E-atât de frumos!", "Univers", "Trebuia să vii", "Fata și marea", "Acele veri ale iubirii", "De ce-ai venit, singurătate?", "Orașul crizantemelor" (cântec dedicat capitalei romanței românești, Târgoviște, fiind invitată de câteva ori în juriul festivalului "Crizantema de aur"), "Destăinuire", "Pentru îndrăgostiții lumii", "Eu sunt pasărea albă", "Marea, ca un cântec de iubire", "Soarele meu"... Actualitatea și perenitatea muzicii ușoare scrise de Camelia Dăscălescu a fost probată din plin la cea mai recentă ediție a Festivalului internațional "Dan Spătaru" de la Medgidia, când frumoasa și atât de sensibilă Eliza Nirlu din Constanța a cucerit în ovații premiul I, una din cele două melodii interpretate fiind "Cine sunt eu?", creație mai puțin cunoscută a Cameliei Dăscălescu, lansată în 1985 de Dan Spătaru.

Așadar, încă o dată: La mulți ani, doamnă Camelia Dăscălescu!

Octavian URSULESCU

Anastasia, în Țara Sfântă

Solicitată mult și peste hotare, Anastasia Lazariuc a cântat zilele

trecute în Israel, țară în care a mai concertat de altfel de câteva ori. Prin ce a fost specială actuala prezență? Prin faptul că artista a avut mai mult timp liber, prilej pentru a vizita Grădina Ghetsimani, mormântul lui Iisus din Sfânta Cetate, mormântul Fecioarei Maria, nemaivorbind de faptul că, fiind cazată la hotelul de 5 stele David de la țărmul Mării Moarte, a putut "testa" proprietățile

benefice ale apei de aici. Situată după cum se știe sub nivelul mării, Marea Moartă este vestită pentru apa sa cu efecte binefăcătoare, grație concentrației aparte de minerale și săruri (din nămolul de acolo se fabrică o serie de creme apreciate în industria cosmetică și a medicamentelor).

Revenind totuși la aspectul artistic, să notăm că la ediția actuală a festivalului "Romaniada", la concertul din seara respectivă au luat parte, înafara Anastasiei Lazariuc

domeniul muzicii ușoare, cât și al celei populare), interpretul clujean de folclor Aurel Tămaș (el cântă și muzică ușoară și a moderat o emisiune de divertisment la un post TV din Cluj-Napoca), Lorena și compozitorul - interpret din Republica Moldova Yan Raiburg, autorul atâtor piese de succes cântate de Fuego sau Ion Suruceanu ("Ce seară minunată!", de pildă). Pentru numerosul public venit special pentru aceste seri de gală, s-a cântat numai românește, cea mai mare parte a spectatorilor fiind de origine română, cu nostalgia țării pe care au părăsit-o și pe care o regăseau cu nostalgie și emoție prin cântec și versuri...

Delia CORBEA

Artiștii, la aeroport

(care a încântat încă o dată numeroșii săi admiratori din Israel cu toate marile sale șlagăre), duetul Alesis (soții Alina și Romeo Negoiasă, la fel de valoroși în

Interviu Ionel Tudor

Cum vezi starea muzicii românești actuale - ușoară, pop, dance, etc?

Starea actuală a muzicii românești (indiferent de gen, pop, dance etc.) îmi pare deplorabilă și asta din cauza faptului că destinele muzicale au ajuns strict la mâna producătorilor și a intereselor lor materiale imediate.

Ce părere ai despre concursurile muzicale TV? Lansează ele cu adevărat noi talente românești? Ce ar trebui îmbunătățit la ele?

Concursurile muzicale televizate ar fi utile dacă în jurii ar fi oameni de specialitate și dacă pe producătorii de televiziune i-ar interesa într-adevăr personalitatea, talentul, vocea și nu poveștile particulare de viață ale concurenților și familiilor lor, cazurile lor sociale, de sănătate etc. Prin concursurile de interpretare din țară, am întâlnit mulți tineri talentați, multe voci bune, pe care nu le regălesc în finalele acestor producții. Din păcate scopul acestor concursuri este acela de a crea un show de televiziune și nu descoperirea unor adevărate talente.

Cum se prezintă difuzarea muzicii ușoare românești, la radio, TV, pe discuri?

Nu există o difuzare corectă pentru toate genurile muzicale și revin la aceeași idee: atâta timp cât interesele materiale, pe termen foarte scurt, ale caselor de producție primează și dictează destinul muzicii românești, în general, lucrurile vor merge din ce în ce mai prost din punctul de vedere al calității „creațiilor” și „prestațiilor”.

De ce compozitorii importanți ocolesc concursurile de creație gen Eurovision?

Eu nu le-am ocolit! Am participat în 2002 la Eurovision, crezând în creația mea și în vocile interpreților Monica Anghel și Marcel Pavel și, în ciuda multora, precum și lipsiți de sprijin mediatic, am câștigat finala națională și am participat la marea finală din Estonia, unde am clasat România pentru prima oară în top 10 (locul 8-9, la egalitate cu Suedia) și am calificat pentru prima dată România direct în finala anului următor.

În ultimii ani, mă ocup mai mult de munca mea cu Big Band-ul Radio, de orchestrații, de

concerte live și de festivalurile naționale sau internaționale din țara noastră, la care interpretarea cu orchestra live este obligatorie. Este o muncă extrem de dificilă și care îți ocupă foarte mult timp, dar care îți oferă și mari satisfacții profesionale.

Ce ar trebui să întreprindă UCMR, cu prestigiul său, pentru a reda muzicii ușoare românești demnitatea meritată?

Din păcate, UCMR este o organizație, o asociație profesională care nu poate impune nimănui ce să difuzeze. La nivel de discuții au existat, după anii '90, delegații ale secției de muzică ușoară și jazz a UCMR care s-au întâlnit cu factorii de decizie din Radio-ul național, argumentând necesitatea de a păstra și difuza creații din tezaurul pe care compozitorii români l-au creat de-a lungul timpului, pentru a fi transmis generațiilor următoare, tezaur

care se află „depozitat” doar la Radio România! Nu știu ce și cât s-a reușit!...

Mergi în jurii la festivaluri? Care crezi că e rolul lor? Câteva dintre ele (“George Grigoriu” - Brăila, “Dan Spătaru” - Medgidia, Amara) sunt televizate în direct, organizate profesionist, cu participare internațională, preluând cu succes rolul defunctelor Mamaia și “Cerbul de aur”.

Particip adesea la festivaluri naționale sau internaționale de la noi, fie ca șef de orchestră, dirijor și pianist, fie ca membru sau președinte de juriu. Rolul acestor manifestări este acela de a promova nu numai tinerele talente, dar și creația românească de gen. În același timp, aceste festivaluri - concurs oferă tinerilor interpreți posibilitatea de a cânta cu o orchestră live și de a acumula atât de necesara experiență de scenă.

Festivalurile de care amintesti (Festivalul internațional „George Grigoriu” de la Braila, Festivalul internațional „Dan Spătaru” de la Medgidia, Festivalul internațional de jazz „Johnny

aceste festivaluri și din dorința de a cânta alături de noi. Iar prezența noastră acolo asigură și un nivel mai ridicat al performanțelor concurenților care se prezintă la aceste concursuri, pentru că nu orice concurent poate fi în stare să cânte cu orchestra live pe scenă! Cei care nu se simt în stare, nu se prezintă nici măcar la preselecții!

Toate aceste lucruri (o organizare excelentă, un juriu profesionist și obiectiv, concurenți buni, orchestra live, sunet bun) concură la conturarea unei adevărate tradiții a acestor festivaluri de calitate și la bunul renume pe care și l-au câștigat, atât pe plan național, cât și internațional.

Care crezi că a fost cauza dispariției manifestărilor amintite?

Cauzele principale pentru care festivaluri de tradiție precum „Mamaia”, „Cerbul de aur” au dispărut sunt lipsa banilor și lipsa de interes a celor care ar trebui să răspundă de promovarea muzicii românești, neimplicarea factorilor de decizie din domeniu.

Proiectele personale pentru perioada următoare?

Am început stagiunea Radio a Big Band-ului pe care îl dirijez, am mult de orchestrat, abia m-am întors de la festivalul internațional de jazz „Johnny Răducanu”, de la Brăila, și va trebui să ne pregătim pentru un alt festival de jazz, la Ploiești,

Răducanu”, tot de la Brăila, Festivalul „Amara”) sunt manifestări extrem de bine organizate (și știm cu toții ce eforturi financiare presupun din partea organizatorilor!), au juriu de calitate care judecă obiectiv (nu am auzit niciodată să fi fost scandaluri sau contestații), premiile sunt substanțiale, beneficiază de acompaniamentul live al orchestrei pe care eu sau Andrei Tudor o conducem, orchestra care (scuzați-mi lipsa de modestie) se află la un nivel greu de egalat în acest moment, fiind alcătuită din cei mai buni instrumentiști - profesioniști la ora actuală: Laurențiu

foto: Liviu Ungureanu

Zmău și Vlad Tohănean - tobe, Dan Pirici - bas și percuție, Gilberto Ortega - percuție, Daniel Bouroșu și Marian Georgescu - chitare, Eugen Tegu - bas, Dan Ioniță - sax, Andrei Tudor și Ionel Tudor - pian și claviaturi. Mulți concurenți participă an de an la

mai avem și alte evenimente la care va trebui să participăm cu Big Band-ul, începem și noi înregistrări în Radio, dar îmi fac timp pentru a definitiva câteva miniaturi pentru pian și orchestră, la care lucrez printre picături. (Red.)

Te rog, domnisoara, nu pleca

m: Ionel Tudor v: Andreea Andrei

Amin^{7/9} Dmin^{7/9} Emin⁷ Amin^{7/9} Dmin^{7/9} Emin⁷

1 dom-ni-soa - ra hai sa bem o ca-fca si sa-mi po - ves-testi ce - va ori ce-ai vrca

Amin⁷ Dmin⁷ Emin⁷ Amin⁷ Dmin⁷ Emin⁷

5 pen-tru noi a - ecas-la sca - ra c grea te rog fru - moa - sa dom - ni - soa - ra nu ple -

Amin^{7/9} D#dim E⁷ Amin^{7/9}

9 ca da da

13 Dmin^{7/9} Emin⁷ Amin^{7/9} Dmin^{7/9} Emin⁷ Amin^{7/9}

poa - te tu esti san - sa mea te rog

Dmin^{7/9} Emin⁷ Amin^{7/9} Dmin^{7/9} Emin⁷ Amin^{7/9}

17 dom - ni - soa - ra nu ple - ca da da

Dmin^{7/9} Emin⁷ Amin^{7/9} Dmin^{7/9} Emin⁷ Amin^{7/9}

21 simt ca s-ar schim - ba ce - va te rog

Dmin^{7/9} Emin⁷ Amin^{7/9} Dmin^{7/9} Emin⁷ F G

25 dom ni soa - ra nu ple - ca in noap - tea grea

Amin⁷ F G C F G

29 din pa - rul tau vreau sa ma pierd

Amin⁷ D^{7/9} E⁷ Amin⁷ D#dim E⁷

33 nu ple - ca te rog

Hope Concert, din nou la Ateneul Român

În această primăvară, mai precis pe 10 aprilie, Ateneul Român va găzdui cea de-a IV-a ediție a concertului caritabil anual al Fundației Hope and Homes for Children (HHC) România. *“Hope Concert este un eveniment cultural care a luat naștere din dorința de a crea un proiect care să fie un catalizator de imagine pentru acțiunile de responsabilitate socială ale fundației”* – spun organizatorii. *“Am dorit ca acest concert să devină unul de tradiție și să funcționeze ca o rampă de lansare pentru tot ceea ce ne propunem în anul în curs. Și am reușit!”*.

Încă de la prima ediție, acestui proiect i s-au alăturat personalități ale lumii muzicale precum violonistul Alexandru Tomescu (Ambasador HHC România), pianistul Andrei Licareț, soprana Irina Iordăchescu, Marin Cazacu și Ansamblul

Dan Bittman

“Violoncellissimo”, percuționistul Zoli Toth, duo-ul de jazz Mircea Tiberian - Nadia Trohin. Anul trecut, la concertul prezentat de Amalia Enache, Ambasador HHC România, au participat și Princesesa Marina Sturdza, președinte onorific al HHC România, Andreea Răducan, Helmuth Duckadam, Octavian Ursulescu, Alexandra Ungureanu, Gianina Corondan, Thea Haimovitz și mulți alții. Prezent la eveniment, Președintele României, Klaus Werner Iohannis, a subliniat că *„o societate în care oamenilor nu le pasă unii de alții își pierde direcția, iar o societate care își neglijează copiii nu are viitor”*...

“Ne-am îndreptat către o structură fusion de eveniment, în care sound-ul special al orchestrei de violoncelle, condusă de Marin Cazacu, s-a alăturat unor muzicieni de facturi diverse, de la jazz la clasic sau rock. În edițiile anterioare ale Hope Concert am realizat orchestrații speciale semnate de celebrul compozitor Dan Dediu, rector al Universității de Muzică din București, și am asociat evenimentului muzical indoor, de la Ateneul Român, un performance live de street art”.

“A fost o seară foarte reușită din punct de vedere artistic și trebuie să adresez felicitări organizatorilor - Quartz Media Production” – declara anul trecut pianistul Andrei Licareț. *“Cred că spectatorii au arătat că apreciază și sunt alături de eforturile pe care Hope and Homes for Children le*

face în România. Mă bucur că am fost pentru a treia oară alături de această mare și frumoasă familie și că pot ajuta la expunerea ideilor, proiectelor și realizărilor lor extraordinare”.

În acest an, organizatorii vor prezenta un eveniment de o anvergură fără precedent, în care vor aduce sub cupola Ateneului Român îndrăgiți artiști români pentru un nou proiect social dedicat celor 8000 de copii încă instituționalizați. Hope Concert 2016 îi va reuni pe aceeași scenă pe Dan Bittman și Paula Seling (o premieră absolută pentru cele două vedete), pe soprana Irina Iordăchescu, violonistul Alexandru Tomescu, pianistul Andrei Licareț și Orchestra Română de Violoncelle condusă de Marin Cazacu. Aceștia vor interpreta piese reorchestrate special pentru soliști și ansamblul de violoncelle, în timp ce în fața Ateneului va avea loc un nou spectacol de graffiti - *“live street art performance”*, creat de echipa *Sweet Damage Crew*. Peste 700 de oameni de cultură, parteneri, oameni de afaceri, politicieni, prieteni mai vechi sau mai noi ai *Hope and Homes for Children* România vor lua parte la unul dintre cele mai așteptate evenimente culturale caritabile ale anului 2016.

HHC România activează în țara noastră din 1998, timp în care a contribuit direct la închiderea a peste 50 de orfelinate de tip vechi în întreaga țară. Peste 35.000 de copii au beneficiat de serviciile organizației, al cărei obiectiv este ca până în 2022 să fie eliminată definitiv instituționalizarea copiilor în țara noastră.

Paula Seling

M. Cazacu, A. Licareț, “Violoncellissimo”

Și pentru acest scop nobil, Ateneul Român va deveni locul în care muzica clasică, jazzul, dansul, arta străzii și generozitatea în cele mai frumoase forme ale ei se vor reuni într-un eveniment memorabil.

Oana GEORGESCU

Consacrați

Dan Bălan a lansat single-ul "Funny Love" însoțit de un videoclip spectaculos. Artistul a lucrat mai bine de un an la producția acestei piese. Toate instrumentele sunt înregistrate live. Video-ul reprezintă un mix de modă, care reunește aproximativ 20 de scene alternante, construcții unice (inclusiv un bazin construit special pentru acest clip, un teren de fotbal), 13 modele și 16 dansatoare, 120 de costume, o soluție grafică interesantă și un nou tip de editare. Toate acestea au fost create în decursul a 4 luni.

The Rolling Stone, celebra publicație americană, a dezvăluit **Top 50 - cele mai celebre hit-uri din toate timpurile, interpretate de grupuri vocale masculine (Boy Bands)**. Piesa "Dragostea din tei", compusă de Dan Bălan, s-a clasat pe locul 18 din 50, alături de mari hit-uri ale unor trupe celebre, precum: Backstreet Boys, East 17, N'Sync, The Jackson 5, One Direction și alții. "Dragostea din tei" a ajuns pe locul întâi în top-urile din peste 30 de țări, ocupând locul 3 în topul vânzărilor din Marea Britanie, cu vânzări de peste 12 milioane de exemplare în întreaga lume. Single-ul a primit Discul de Platină și Discul de Aur în majoritatea țărilor europene, precum și în Asia și America Latină. În 2009, Dan Bălan a fost nominalizat la premiul "Grammy" în calitate de co-autor al piesei "Live your life", interpretată de celebra Rihanna și rapper-ul T.I..

3 Sud Est + Inna. O super-colaborare în muzica românească: 3 Sud Est și Inna au lansat videoclipul piesei "Mai stai", care conține refrenul unei piese compuse în urmă cu câțiva ani de Play & Win și lansate doar pe YouTube. Din piesa veche s-a păstrat doar refrenul, restul melodiei este compus de Laurențiu, Viorel și Mihai, iar producția muzicală îi aparține lui Laurențiu Duță. Videoclipul oficial al single-ului "Mai stai" este regizat de Bogdan Daragiu. Imediat după

Elena Gheorghe. După succesul european al piesei "Mamma mia", Elena Gheorghe a lansat un single în limba engleză, "Señor Loco", un feat. cu artistul columbian Danny Mazo. Pentru videoclipul noului single, Elena a pregătit o coregrafie plină de umor, care combină pași de salsa cu mișcări inspirate de girl-band-urile din industria K-Pop. La creația, producția și imaginea clipului, Elena a lucrat cu aceeași echipă care-i este aproape de peste 3 ani: *fetele de la Antz*, regizorul

Dan Petcan, directorul de imagine Bogdan Filip, scenograful Tibi Hristu și casa de discuri CAT MUSIC. Piesa "Señor Loco" este o nouă colaborare a Elenei cu compozitorul și producătorul muzical Laurențiu Duță.

Andra a câștigat în cadrul Galei de decernare a premiilor Radar de Media, premiul "Artistul Anului". Premiile au fost acordate în urma voturilor exprimate de către cititorii site-ului, la cele 15 categorii alese de redacția Radar de Media. În etapa finală au mers primele 10 nominalizări clasate în ordinea numărului de voturi de la fiecare categorie. Pe locul II, la aceeași categorie, "Artistul Anului", s-a situat Alina Eremia. Andra a lansat single-ul "Niciodată să nu spui niciodată", în colaborare cu Cabron

Jorge = GEØRGE. Acesta este un artist complex, cu numeroase proiecte atât în domeniul muzical, cât și în teatru și televiziune. Chiar dacă până în prezent s-a implicat în proiecte sub pseudonimul 'Jorge', artistul a decis că este momentul să se prezinte cu numele lui real, George. Single-ul "Nimeni nu-i perfect" este o colaborare cu Jo și a fost compus și produs de GEØRGE și Marius Dia în studioul de înregistrări Panda Music. Videoclipul este regizat de Alex Ceășu. Pe lângă rolurile importante jucate pe scena Teatrului Național de Operetă "Ion Dacian", GEØRGE a prezentat emisiuni TV și este marele câștigător al show-ului "Te cunosc de undeva" (Ediția 2011/2012, sezonul

terminarea filmărilor pentru videoclip, băieții de la 3 Sud Est au plecat într-un turneu în Canada. Un single al Innei, "Diggy Down", a ocupat timp de 4 săptămâni consecutiv locul 1 în România și acumulează peste 30 de milioane de vizualizări pe YouTube. Inna are și ea un turneu în Canada și continuă seria concertelor în Europa.

al doilea), unde a realizat transformări spectaculoase ale unor artiști de referință de pe scena muzicală

internațională. În ceea ce privește partea muzicală, GEORGE a lansat numeroase single-uri, dintre care amintim "Nu ne potrivim" (feat CRBL), "Geamantan"

(feat. Pavel Stratan), "Îndrăgostit" (feat George Nicolescu).

Un nou single lansat de **Matteo și Gabriel Cotabiță**, "Ce zi liniștită", o coproducție MediaPro Music și Roton Music. Fiecare nouă clipă a vieții este tema videoclipului regizat de Bogdan Daragiu, care îi prezintă pe cei doi protagoniști savurând o cafea relaxați. "Ce zi liniștită" se bucură și de intervenția unui scurt buletin de știri al **Andreei Esca**, în care informația de ultimă oră este să nu încetăm să iubim viața și clipele senine.

Ștefan Bănică lansează un nou single, însoțit de videoclip - "Gură, taci!" - care a fost precedat de o campanie cu același nume, În cadrul acestei campanii, lui Ștefan Bănică i s-au alăturat persoane publice, prieteni și colegi, din mai multe domenii de activitate. "Gură, taci!" este o primă piesă dintr-un proiect mai mare, pe care Ștefan Bănică îl pregătește în colaborare cu Ha Ha Ha Production și MediaPro Music. Lansarea noului single Ștefan Bănică -"Gură, taci!" va aduce cu sine și derularea unui **turneu național** cu același nume, care cuprinde **8 orașe**: Galați, Constanța, Timișoara, Craiova, Brașov, Bacău, Iași și Suceava.

Formațiile noastre

Compact revine cu un nou single, "La Mulți Ani, iubirea mea...", compus de Compact și produs în studiourile HaHaHa Production, o colaborare cu echipa lui Smiley, casa de discuri Cat Music și fetele de la HTag PR, fiind filmat

și un clip regizat de Richard Stan & Claudiu Stan. Formația Compact - Paul Ciuci (voce, chitară), Aurel Vasilescu (baterie), Adrian Kiseleff (claviaturi) și Alex Miu (bass) - are o vechime de 38 de ani, 8 albume lansate și zeci de hituri, precum "Fata din vis", "Pe tine te-am ales", "Cântec pentru prieteni", "Mi-e tare dor de tine".

Formația **byron** a concertat la Berăria H, prezentând publicului noul album de studio „Eternal Return”. În incintă au fost amenajate urne de donații pentru victimele incendiului din Colectiv. Înainte de cei de la byron a concertat Lucia, aceasta lansând de asemenea albumul de debut „Silence”.

Formația byron: Dan Byron - voce, chitară, flaut, 6fingers - clape, chitară, voce, Laszlo Demeter - bass, Dan Georgescu - tobe

Voltaj

lansează single-ul "Kori Gent", un cântec-poveste

speciale, care integrează un personaj animat (Kori Gent) în lumea reală și este o metaforă la timpul pe care-l petrecem tot mai mult în lumea virtuală, în detrimentul comunicării autentice. Videoclipul este regizat de Spike. Single-ul "Kori Gent" este compus de membrii formației și orchestrat de George Hora. Piesa a fost interpretată în avanpremieră în cadrul concertului "Din toată inima Simfonic", pe care Voltaj l-a susținut în luna octombrie a anului 2015 la Sala Palatului din București.

Formația **Trooper** a lansat un nou single: piesa „Te simt”, al cărei videoclip a fost realizat de Mihai Vasilescu și vorbește despre momentele prin care trecem cu toții atunci când pierdem pe cineva drag,

despre neputința de a schimba destine și de a da timpul înapoi. Pentru această piesă, cei 6 componenți ai formației au apelat la ajutorul a doi buni prieteni: Simona Buescu (vioară), componenta formației Blade Strings, care a mai cântat alături de Trooper cu ocazia concertului de lansare a albumului „Vlad Țepeș”, și Daniel Simion (pian și claviaturi).

Sunet Fin a lansat videoclipul piesei „Sunet Fin”, al doilea material video al formației. Piesa a fost produsă și orchestrată de membrii formației, iar editarea, mixajul și masteringul îi aparțin lui Benzen de la Cutover Studio. Videoclipul a fost regizat și filmat de Răzvan Ionescu - Osiris Film, care s-a ocupat și de montajul video. Sunet Fin a fost înființată în septembrie 2014, componența

reunindu-i pe Stelian Teodorescu (voce), Alexei Rus (chitară), Robert Muntean (bas) și Vladimir Popici (baterie).

Noul album al formației **9.7 RICHTER**, „Ground Zero”, în format CD, a fost lansat sub egida Universal Music România pe scena din The Silver Church, într-un concert special cu invitați printre care figurau multe

figuri importante ale peisajului rock/metal autohton și beneficiind de aportul unui public foarte numeros și energic.

Bucureștenii de la **H8** au lansat albumul „Gri” în premieră și în exclusivitate pentru a fi ascultat pe Deezer.

Lansarea oficială a avut loc în data de 12 februarie printr-un concert în clubul Fabrica din București, avându-i ca invitați pe Sunet Fin.

La 6 luni de la lansarea „Arhanghel'sk”, cel de-al doilea volum al trilogiei „Bacovia Overdrive”, **Robin and The Backstabbers** prezintă videoclipul piesei „Cosmonaut”, o poveste despre copilărie, într-o colecție de diapozitive, realizate de Andrei Fântână. Robin and the Backstabbers s-a format în 2010 la inițiativa lui Andrei Robin Proca. Membrii își descriu muzica drept „pop melodramatic”. Albumul de debut Stalingrad le-a adus distincțiile „Cel mai bun rock alternativ” și „Artistul anului” la Gala On Air Music Awards 2013. Al doilea album al formației, Arhanghel'sk, este lansat oficial pe 8 mai 2015, precedat de single-ul „Muzica în cântece”.

Folk

„Bistrița Folk”

Festivalul concurs pentru tineret „Bistrița Folk”, ediția a XIV-a, a avut loc în Sala Polivalentă din Bistrița, în organizarea Centrului Cultural Municipal „George Coșbuc”, director prof. dr. Dorel Cosma, și a Asociației Culturale „România din inima mea” Bistrița (ASCRIM), președinte Florin Săsărman, cu sprijinul Primăriei Bistrița și al Centrului Județean pentru Cultură. Cu acest prilej au fost lansate volumele „Taifas cu menestrela (interviuri), Ed. Școala Ardeleană, Cluj, „Istoria unui vis” de Vali Șerban și „Vocile inimii”, o istorie subiectivă a radioului românesc de Cornel Costea.

Juriul a fost compus din Cosmin Popescu - Radio România,

Sorina Blaj din Reghin, cantautoare, cantautorul Vali Șerban, prof. Elena M. Cîmpan și Mihai Berbunschi de la Centrul Municipal Cultural „G. Coșbuc”. La concursul de muzică folk au participat 9 concurenți, individuali și grupuri. Palmaresul a fost: Premiul I: Paul Adrian Tihan - Fălticeni, Premiul II: Laura Todică - Alba Iulia, Premiul III: duetul Cecilia Papoi, Sorina Puia - Bistrița, Luduș, Premiul special al juriului: Șerban Florian

Goșa - Alba Iulia, Premiul special: Diana Pașca, Bistrița și Premiul Comandăriei Templiere Bistrița: Bogdan Moșuțiu - Apahida, Cluj.

Prima seară a Festivalului „Bistrița Folk” 2015 a avut două recitaluri: grupul folk „Ecolu”, reunit după 30 de ani, format din Magda Pușkaș și Sorina Blaj

(cunoscute prin hiturile: „Taina”, „La o cană cu vin”) și Nicu Alifantis cu ZAN, în componența Mihai Neniță - vioară, keyboards, Virgil

Popescu – bass, vocal, Răzvan Mirică – chitară, vocal, Relu Bițulescu – tobe. În a doua seară au susținut recitaluri Alexandra Sidor, Vasile Bancea, Vali Șerban, Florin Săsărman, Doru Stănculescu și Sorin Minghiat, Ducu Bertzi and friends.

„Chitara Dunării”

La Călărași s-a desfășurat festivalul național „Chitara Dunării”, ajuns la cea de-a VIII-a ediție, timp de trei seri. Consiliul Județean Călărași, prin Centrul Cultural, continuă tradiția organizării acestui eveniment, încercând să-l promoveze pe baza unui sistem competitiv de selecție a interpreților și compozitorilor de profil. Ca dovadă, sumele consistente oferite premianților: trofeul „Chitara Dunării” - 2.000 lei, premiul I, în valoare de 1.700 lei, premiul II - 1.300 lei și premiul III - 1.000 lei. Juriul a fost format din Dinu

Olărașu, Ovidiu Mihăilescu, Clara Mărgineanu, Mihai Cosmin Popescu și Sorin Danciu, iar recitalurile au fost susținute de Paul Arva, Dinu Olărașu, Walter Ghircolescu; Fox Studis (Tatiana și Marius Ojog), Alina Manole, Ducu Bertzi; Ovidiu Mihăilescu, Puiu Crețu, Vasile Șeicaru.

„Floare de Colț”

La Sighetu Marmației, timp de trei zile, s-a desfășurat cea de-a treia ediție a Galei muzicii folk - „Floare de Colț” (să nu uităm că din municipiul din inima Maramureșului, au pornit Ștefan Hrușcă și Ducu Bertzi). Ineditul ediției a constat în momentele dedicate lui *Florian Pittiș* și aniversării zilei de naștere a cantautorului sighetean Ducu Bertzi.

În prima zi au urcat pe scenă folkiști locali, tineri care frecventează cursurile școlii de artă „Gheorghe Chivu”. A urmat gala susținută de Focul viu (Baia Mare), Maria Gheorghiu, Vali Șerban, Adrian Ivanițchi și Florin Săsărman. *Între momentele de recital pe ecrane s-au derulat filmări cu Florian Pittiș (din concerte). La evenimente a participat ca invitat special Anda Pittiș.*

A doua seară spectacolul i-a avut ca protagoniști pe Dan Vană, Andrei Păunescu, Poesis, Dan Andrei Aldea și Ducu Bertzi & band – căci spectacolul a fost dedicat aniversării de 60 de ani și a peste 40 de ani de activitate a artistului Ducu Bertzi, Cetățean de onoare al municipiului Sighetu Marmației. În a treia seară gala a

fost susținută de: Cristian Buică, Dinu Olărașu, Victor Socaciu și Pasărea Colibri.

Gala folk a avut loc în Parcul Central, iar organizatorii sunt Consiliul Local Sighetu Marmației, primarul Ovidiu Nemeș, Centrul Cultural Sighet, Asociația Interculturală Ducu Bertzi.

„Ziua de Mâine”

Festivalul Concurs de Muzică Folk „Ziua de Mâine” a ajuns la cea de-a XI-a ediție, fiind organizat de Consiliul Județean Alba și Centrul de Cultură „Augustin Bena” Alba, în parteneriat cu Primăria Municipiului Alba Iulia, Casa de Cultură a Sindicatelor Alba Iulia, Biblioteca Județeană „Lucian Blaga” Alba, Arhiepiscopia Ortodoxă de Alba Iulia și Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan” Alba Iulia. Diminețile au loc tradiționalele întâlniri „Cafea cu folk”, în sala de protocol a Casei de Cultură a Sindicatelor din Alba Iulia, în cadrul căreia au fost prezentate volumele „Destine cu har” și „Sărutul femeii poem”, autor Clara Mărgineanu, albumul „Lasă tot” și cartea „Raiul lupilor îngeri”, autor Adrian Sărmășan.

Recitaluri au fost susținute de Laura Todică, laureată ediția 2014, Adrian Ivanițchi, Cătălin Condurache & Sandy Deac, Mircea Bodolan, Zoia Alecu, Mircea Baniciu, Vali Șerban & Ziua de Mâine, Ducu Bertzi & Friends, Silvan Stâncel, Dan Vană, Florin Săsărman & Alexandru Filip, Cristian Buică, Poesis,

Vasile Șeicaru, Daniel Avram & Școala de folk, Adrian Sărmășan, Maria Gheorghiu, Mircea Vintilă. Juriul a fost format din: Florin Săsărman (cantautor), Marinela Popa (profesor de chitară la Centrul de Cultură Augustin Bena Alba), Călin Bulac (profesor de muzică, director Radio Reîntregirea Alba Iulia), Claudiu Marean (profesor de chitară, director al Casei de Cultură a Sindicatelor din Alba Iulia), Daniel Avram (cantautor, profesor de chitară la Palatul Copiilor din Alba Iulia), Silvan Stâncel (cantautor, laureat al Festivalului de Folk „Ziua de Mâine”), Mihai Cosmin Popescu – redactor la Radio România. Au luat premii Iulia Bădulescu – Pitești, Ana Maria Dumitru – București, Șerban Florin Goșa – Alba Iulia, Cristian Mihai – Tulcea, Paul Adrian Tihan – Fălticeni, Vlad Ștefan Tivodar – București, Trupa „Băieții de vis-à-vis” - Alba Iulia.

Pagini de Florin Silviu URSULESCU

"Gong... Și de la capăt!"

"Gong!... Și de la capăt!" este cea mai nouă premieră a Teatrului de Revistă "Constantin Tănase" și a actualei stagiuni. Actorii Vasile Muraru și Valentina Fătu – Pătrașcu sunt protagoniștii unui spectacol de excepție, un veritabil tur de forță în care cei doi se află aproape tot timpul pe scenă. Și joacă! Dar și cântă! Momentele lor artistice savuroase alternează cu reprizele Ansamblului de Balet (coregrafia: Oana Cocârță), un balet exclusiv feminin, în care se remarcă însă apariția a doi dintre soliști: Edy Chirțescu (asistent coregraf) și Eugen Sanda. Din distribuție face parte și

A. Gherghișan, V. Fătu, V. Muraru

cu ocazia Sărbătorilor de Paște, Crăciunului și a Revelionului, de fiecare dată lideri incontestabili de audiență. La fel s-a întâmplat și la începutul acestui an când show-ul celor doi actori ai Teatrului Tănase, care a dat startul petrecerii de Revelion la Antena 1 a devenit lider de audiență pe toate segmentele orare de public. Minutul lor de... aur, de maximă audiență a fost la ora 21.44 și a adunat în fața micilor ecrane aproape 3.500.000 de telespectatori din toată țara. (Foto: Sebastian Oros)

Oana GEORGESCU

actorul-cântăreț Alin Gheorghîșan, finalist al ediției 2015 de la "Vocea României".

Textele sunt semnate de Sorin Tofan, Robert Coravu și Sorin Petrescu, iar muzica de Laurențiu Niculescu, Dan Dimitriu și Cristian Faur. Regia spectacolului "Gong!... Și de la capăt!" este semnată de Claudiu Perușco, iar scenografia aparține Anei Iulia Popov.

Acest show a oficializat practic și a consfințit definitiv succesul cuplului de actori care nu mai au nevoie oricum de nici o prezentare și care, încă de la debutul ce a avut loc în urmă cu aproape doi ani, s-a bucurat de un succes extraordinar. Dovadă și seria de emisiuni "Chef de răs" difuzate

Sabrina Diacov

Pornită pe drumul cântecului din postura de autentică speranță a muzicii ușoare românești, bucureșteanca Sabrina Diacov confirmă din plin, la numai 17 ani, încrederea acordată de reputații ei dascăli, vedete ale genului, Aura Urziceanu (cu care s-a pregătit în 2009-2010) și Adrian Daminescu, cu acesta din urmă, profesorul ei actual, luând lecții de canto începând din 2011. În egală măsură solista mărturisește a datora mult, în devenirea ei spectaculoasă, și altor respectate nume: Ana Tănăsescu (i-a fost profesoară de canto de la vârsta de 8 ani, la Palatul național al copiilor), Vlad Pasencu, compozitorii Ionel Tudor (sub bagheta căruia a cântat la festivalul internațional "Dan Spătaru" de la Medgidia) și Mihai Vanica. Sabrina este elevă în clasa a XI-a la Colegiul național "Iulia Hașdeu", mândrindu-se cu calitățile care au ajutat-o în cei nu mai puțin de 14 ani de muzică: ambiția, tenacitatea, perseverența, bunătatea. Adoră să cânte, să danseze, să scrie și să-și petreacă timpul liber alături de familie și de prieteni, dar de departe bucuria de a cânta îi domină preocupările.

Muzica, așa cum declară ea, i-a dezvoltat dragostea pentru frumos, pentru lucrurile minunate care o înconjoară, permițându-i să transmită mesaje pe care prin cuvinte i-ar fi mai greu să le cuprindă: iubire, pace, liniște, voie bună.

Cum spuneam, Sabrina Diacov a descoperit muzica la vârsta de 3 ani, uimindu-și părinții prin capacitatea de a reproduce perfect melodiile auzite la radio sau la TV. Cum tatăl ei studiasse pianul timp de 8 ani la Liceul de muzică "George Enescu" din București, s-a bucurat din start de înțelegerea și sprijinul acestuia, declarându-i că vrea, prin muncă și perseverență, să devină o cântăreață celebră pe plan național și internațional, depășind tot ce a făcut acesta în muzică! Din acea clipă s-a înarmat cu răbdare și perseverență, începând să studieze enorm, iar rezultatele, așa cum se poate constata mai jos, au fost pe măsură, atât publicul, cât și specialiștii aplaudând evoluțiile sale. Cea mai bună dovadă este palmaresul strălucit până la această vârstă: Trofeul festivalului "Mărțișor", premiul I la "Insula copiilor", premiul III la festivalul național "Vasile Veselovski" de la Pitești, finalista la festivalul internațional "Dan Spătaru" de la Medgidia - pentru a ne referi doar la cele recente. Peste hotare de asemenea

a cules lauri, în Bulgaria (premiul I la festivalul "Trixie") și în Polonia (II, la "Majowa Nutka"). A cântat la numeroase evenimente în țară, a fost semifinalistă la emisiunea "Ploaia steluțelor" (TVR1), a apărut frecvent pe micul ecran la TV Neptun, TV H, Național TV. De fiecare dată a acordat o importanță primordială repertoriului autohton, cântând multe creații românești, unele din ele lansate chiar de ea. "Cuvântul mamă" (Nicolae Caragiu), "Amicii mei", "Ai răbdare" (Mihai Vanica), "Te-așteaptă un om" (Ion Cristinoiu), "Mai rămâi și nu pleca, iubirea mea!" (Marcel Dragomir), "Strada Speranței", "...Și m-am îndrăgostit de tine!" (Vasile Veselovski), "Vreau să vii în viața mea" (Aura Urziceanu), "Doar când ai prieteni" (Cornel Fugaru), "Nici o stea" (Laura Stoica), "Prin ochii tăi pot visa" (Cristian Faur), "Vreau doar

iubirea ta", "Rămâi cu mine" (Adrian Romcescu), fiind evident faptul că interpreții săi preferați sunt Andra, Paula Seling, Adrian Daminescu, Dan Spătaru, Aura Urziceanu, Adrian Romcescu, Corina Chiriac, ceea ce denotă mult bun-gust și rafinament. Acest aspect este valabil și în ceea ce privește repertoriul internațional, pe care-l abordează cu succes în concerte și pe micul ecran, artiștii de la care a preluat hit-uri fiind și aceștia unul și unul: ABBA, Whitney Houston, Céline Dion, Lara Fabian, Anastacia, Destiny's Child. Îi dorim din toată inima acestei adolescente cu voce de aur ca într-o bună zi să apară pe scene alături de idoli săi, impresionați

fiind de seriozitatea și luciditatea puse în crezul său profesional: "Sunt conștientă de faptul că fără muncă, ambiție și perseverență nu pot ajunge nicăieri. Îmi dau seama că acest drum anevoios pe care m-am angajat va fi plin și de numeroase dezamăgiri, dar bunica din partea mamei m-a învățat că trebuie să țin mereu capul sus și să nu renunț niciodată la visele mele! Cu ajutorul părinților, dar și al oamenilor care mă susțin necondiționat, știu că voi reuși".

Suzana LEPȘE

Album cu amintiri – Ileana Popovici

Sincer să fiu, mi-ar fi plăcut să scriu o carte despre vechea mea prietenă și colaboratoare, deși poate n-aș fi fost îndeajuns de obiectiv! Câteva amintiri îmi bântuie memoria în devălmășie și nici nu știu de unde să încep... Am cunoscut-o în perioada când încă mai cânta (ar putea-o face foarte bine și azi, dar și-a impus o prematură ieșire de sub lumina reflectoarelor...), fiind nu numai interpreta de mare sensibilitate a bossanovei și a compozițiilor lui Richard Oschanitzky, dar și componentă a trio-ului feminin "Aurora", nume dat de buna ei prietenă și colegă de la TVR Aurora Andronache. Nu e deloc întâmplător că ambele preferă acum viața liniștită de la țară, Aurora retrăgându-se undeva prin județul Dâmbovița, iar Ileana, în cele 6-7 luni petrecute în țară, dând o nouă dimensiune casei părintești de la Buturugeni, în județul Giurgiu. Am fost de câteva ori la "Butu", cum spune ea, având pe vremea aceea o mașină Dacia, cum avea să-și cumpere ea însăși peste câțiva ani. Era o casă veche, de țară, cu o grădină mare, câini, pisici, ce mai, o gospodărie în toată regula, condusă cu mână forte de "Tiotia Nina", cum am botezat-o pe loc pe mama Ilenei, o basarabeancă energică, cu suflet de aur. Tatăl era preotul satului, un bărbat distins, cu o alură de adevărat slujitor al Bisericii, și mi-a pricinuit o surpriză colosală: era abonat și avea legată întreaga colecție a săptămânalului "Contemporanul", unde semnam o rubrică permanentă de muzică ușoară, încredințată mie de directorul George Ivașcu! Altfel spus, mă citea și mă aprecia înainte de a-i trece pragul. Ca o paranteză, am trăit ani minunați în redacție la "Contemporanul" și poate-i voi evoca undeva pe Roger Câmpeanu (cu care mergeam și la pescuit), Elena Marinescu, Laurențiu Ulici, Radu Cosașu ("progresist" de-al meu, eram amândoi fani neconștienți ai echipei de fotbal Progresul București), Călin Căliman, Luminița Vartolomei, Dinu Kivu, Constantin Mitea, C. N. Constantiniu, nemaivorbind de fetele de la "corectură". Revenind în ograda de la "Butu", îmi amintesc cât de mândre erau Ileana și mama sa de ruda apropiată, părintele apiculturii românești, Veaceslav Harnaj, care își botezase – mă amuza teribil asta – unul din fii... Albinel! Dar, desigur, muzica ușoară ne apropiase de fapt și iată cum. Realizam și prezentam pe vremea aceea câteva emisiuni de mare audiență la Radio, în care strecuram și piese străine (câteva din țările socialiste – obligatoriu, ceva în "alte limbi" occidentale, ca să pot oferi ascultătorilor cât mai multe cântece în limba engleză), dar, evident, baza era muzica românească (acum, din păcate, este exact pe dos, 2-3 melodii românești la două ore de muzică străină!), ceea mi se pare absolut normal, se numea

totuși Radiodifuziunea Română! Ei bine, era o competiție permanentă între toți realizatorii de la radio întru procurarea de înregistrări în primă audiență (aveam și o rubrică, "Șlagărul emisiunii", în care difuzam de 5-6 ori pe parcursul programului o piesă românească care ni se părea a avea atributele unui potențial hit), totul bazându-se pe relații și prietenii. Noroc că în acea vreme "economia muzicii ușoare" chiar că... dudua, se făceau imprimări și în cele două studiouri de la radio, și în cel muzical de la TVR, orchestra Radio nu mai prididea, soliștii și regizorii muzicali fiind mereu în priză. Avantajul meu era că începusem să colaborez cu televiziunea, așa că

săptămânală căram din Pangratti cutii cu benzi pe viteza 38, cu tot felul de noutăți înregistrate de Titus Munteanu sau Aurora Andronache, nemaivorbind că și regretatul meu coleg din acea perioadă, Ovidiu Dumitru, venea cu "recolta" lui, înregistrări pentru emisiunile lui Alexandru Bocăneț. Uneori nu puteam pleca cu banda originală și mergeam în redacția "Ilustrație muzicală", undeva la etaj, unde Ileana Popovici mi le copia. Asta n-ar fi nimic, dar câte "muzici" instrumentale n-am schimbat noi în acei ani, amândoi având nevoie de ele pentru fond muzical, ilustrarea sonoră a unor prezentări sau recitări.

Regizorii mei muzicali, Romeo Chelaru, Ștefan Ionescu, Emil Conta (doar cel din urmă, nepotul marelui regizor Iosif Conta, mai trăiește, fiind extrem de apreciat la Opera din Nürnberg, în Germania, după ce l-am ajutat să fugă din țară cu... 2 canistre de benzină!) aveau mereu nevoie de asemenea teme muzicale. Îmi aduc aminte cum o urmăream la lucru pe Ileana, cum îi spunea mama ei, copiind și fonotecând cu o mână de maestru, autentică regină a magnetofonelor: am fost, de altfel, între primii ascultători și... jurați ai colajelor calculate la secundă și gândite de ea pentru probele la sol ale gimnastelor noastre, zecile de medalii cucerite la Jocurile olimpice, mondiale sau europene datorându-i-se și ei, în bună măsură. În cartea dedicată lui Jolt Kerestely de Oana Georgescu, Ileana Popovici își amintește un episod amuzant, dacă n-ar fi trist. Împreună cu "Joly" asigura coloana sonoră a unui mare spectacol festiv în "Epoca de aur", pe stadion; cum în tribună se afla și "Cârmaciul", doi securiști vegheau în cabină să nu se întâmple nimic. La un moment dat, Ileana (fiică de preot, știți ce însemna asta atunci!) se apleacă să-și scoată pantofii, după atâtea ore de stat în picioare (în treacă fie zis, toți îi admiram gambele frumos fuzelate de practicarea schiului!), dând impresia că meșterește

Observați că nu m-am referit la aspecte pe care le cunoaște toată lumea, cum ar fi numeroasele și atât de apreciatele sale roluri din filme artistice, colaborările cu muzicieni importanți (din acea perioadă datează prietenia cu solista Puica Igiroșanu, care între timp s-a călugărit...), cum ar fi compozitorii Richard Oscanitzky (căruia i-a îngrijit și editat câteva albume în

anii din urmă) sau Paul Urmuzescu, Adrian Enescu (la filmul "Septembrie"), Johnny Răducanu, Florian Lungu, Zoltan Boroș. Ce tulburătoare este, de pildă, amintirea tinerei și delicatei scriitoare Luminița Coler (am și acum în raftul bibliotecii cartea ei "Nisip sub pleoape", cu dedicație), alături de care, am înțeles, Ileana a stat până când aceasta a fost răpusă, în America, de o boală neiertătoare... Am dorit ca acest modest remember să fie unul cât mai cald, readucând în fața cititorului o epocă mai îndepărtată, despre care unii care nici n-au cunoscut-o vorbesc de rău, dar în care s-au lansat și filme extraordinare, și cântece de neuitat, și interpreți remarcabili. Nu pot uita cum priveam cu jind, împreună cu Ileana, la harta globului, eu neavând viză pentru Occident până în decembrie 1989: prima mea "ieșire" în lumea mult-râvnită a fost în februarie 1990, la festivalul care mă fascinase o viață, cel de la Sanremo. Mi-ar fi plăcut să fie și Ileana atunci în mica delegație a României, dar din fericire ea și-a luat revanșa din plin, locuind în prezent chiar în celebrul oraș al muzicii și al florilor. Este prietenă cu o groază de compozitori și cântăreți italieni faimoși, trimițând în fiecare primăvară relatări ample de la festival pentru revista "Actualitatea Muzicală". Om de muzică (a absolvit Liceul de muzică nr. 1, clasa de vioară, colegă cu Ulpiu Vlad, Sergiu Zagardan, Laurențiu Băcanu, Mircea Țifu, precum și Conservatorul din București), de scenă, de televiziune, de radio, Ileana Popovici întrunește toate calitățile, dincolo de șarm și feminitate, pentru a fi mesagerul nostru la Sanremo!

Octavian URSULESCU

ceva sub pupitru: ca la un semn cei doi securiști vigilenți s-au repezit, temându-se probabil de vreo bombă! După cum a mărturisit, a fost primul și ultimul spectacol festiv la care Ileana a acceptat să participe...

Paul Surugiu - Fuego: „Artă pentru eternitate”, partea I

Cornel Fugaru, Jolt Kerestely, Dan Dimitriu, Nicolae Caragia, Marina Voica, Yan Raiburg, Șerban Georgescu, Marius Cristi Popa sunt câțiva dintre compozitorii incluși pe acest remarcabil DVD editat de Euromusic. Producător muzical: Florin Puică Dat, realizator: Valentina Herța (fiind vorba de “cele mai frumoase melodii de dragoste interpretate în ultimii ani la emisiunea TV “Familia Favorit””), promovare: Narcis Avădănei (textier talentat, la rândul-i făcând parte din echipa acestei emisiuni atât de urmărite). Între semnatarii versurilor îi găsim pe Carmen Aldea Vlad, Dan V. Dumitriu, Nicolae Dabija, Elena Răileanu. Titlurile

celor 23 de cântece filmate sunt binecunoscute, așa că nu cităm decât câteva, invitându-vă să vă procurați acest material remarcabil: “De vrei să știi ce înseamnă român”, “O căsuță la marginea satului”, “Viața de artist”, “Scrisoare de bun rămas”, “Cât de frumoasă ești, femeie!”, “Nu m-am gândit la despărțire”, “Anii mei, flori de tei”. Încă o dată Paul Surugiu-Fuego (care firește are și el câteva compoziții pe album) dovedește un respect profund față

de toți creatorii din perimetrul muzicii ușoare românești - un exemplu demn de urmat...

Florin Răducanu: „Live jazz portrait”

Casa Art Factory ne propune acest remarcabil album, inclusiv sub aspect grafic (cu un booklet în limba engleză), dedicat pianistului, compozitorului și orchestratorului Florin Răducanu. Este vorba de o transmisiune live a Radio România din sala de concerte “Mihail Jora” a Radiodifuziunii Române, din seria “Jazz pe românește” (vorba vine, toate titlurile sunt în limba engleză!),

realizator Florian Lungu, colaboratorul nostru figurând pe CD cu un inspirat și necesar “Preamble”. Grupul Florin Răducanu îi include pe Sebastian Mihai (sax tenor), Adrian Flautistu (contrabas), Gilberto Ortega (congas), Tudy Zaharescu (baterie), acesta din urmă component al Big-bandului Radio condus de Ionel Tudor, prestigioasa orchestră-gază a concertului. Albumul include 4 piese semnate, muzică și orchestrație, de Florin Răducanu: “Summer twenty twelve”, “Jazz fuga”, “Concert samba”, “Blues dedicated to Little Giant Petrucciani”, alături de cea mai cuprinzătoare lucrare, “Sketch of Tomaso Albinoni” (muzica Albinoni/Răducanu, în orchestrația protagonistului). Evident, așa cum este și conceput, un material discografic valoros, de export.

Corală Arhiepiscopiei Târgoviștei: „Colinde tradiționale românești”

Cu ocazia celei de a 48-a ediții a Festivalului național al romanței “Crizantema de aur” de la Târgoviște, directoarea artistică Alina Mavrodin a programat și lansarea în foyer a unor cărți și

album. Între ele s-a aflat la loc de cinste acest dublu album (CD și DVD), dirijorul Mihail Daniel Vlădăreanu făcând parte și din juriul concursului de interpretare. Recomandat cu căldură de arhiepiscopul-mitropolit Nifon, albumul include creații memorabile din literatura muzicală de aur a genului, semnate Paul Constantinescu, Dimitrie G. Kiriac, Gavriil Musicescu, Sabin Drăgoi, Achim Stoia, Nicolae Lungu, Ioan D. Chirescu, Emil Monția, Timotei Popovici, Ioan Cr. Danielescu, Vasile I. Popovici, Valentin Teodorian, Ion Runcu, Mihai Bărcă, Nicolae Ursu, Gheorghe Budiș. Editat de Arhiepiscopia Târgoviștei, acest dublu album se constituie într-o realizare cu adevărat strălucită.

Ileana Șipoteanu: „Romantică femeie”

Pe vremuri, Marina Voica avea un mare șlagăr, “O romantică fată”. Iată că anii au trecut și Ileana

Șipoteanu ne oferă un album mai de... maturitate, ca să spunem așa, din moment ce "fata" de altădată a devenit "femeie"! Multe din piesele acestui album se bucură de succes, în interpretarea solistei, și în concertele

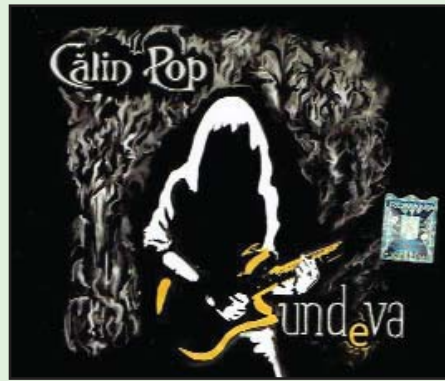
organizate de Alexandru Jula sub titulatura "Ultimul romantic", așa încât totul se leagă. Între ele, cântecele lui Dumitru Lupu aflate pe toate buzele, cum ar fi "Ce mult te-am iubit!" sau "Am trup de ceață", marile șlagăre ale Ilenei Șipoteanu, dar și alte titluri, toate aparținând soțului artistei, Dumitru Lupu (el semnează și conducerea muzicală), merg la inima ascultătorului, datorită muzicalității, dar și versurilor (Carmen Aldea Vlad, Florin Pretorian, Mala Bărbulescu, Marian Stere, Lidia Moldoveanu, ș.a.) sensibile. Ne-am oprit la "Dă-mi o sărutare", "Ești iubirea vieții mele", "Te iubesc, dar nu mă meriți", "Am primit cadou", "Iată, am aflat". În booklet, protagonista semnează o emoționantă profesiune de credință, albumul de față, ce include și 4 negative orchestrale, fiind un adevărat "Best of" al acestei interprete sensibile, delicate.

Călin Pop: „Undeva”

Toată lumea îl știe drept solist vocal, compozitor și chitarist al formației Celelalte Cuvinte, dar acum aflăm că el are și o bogată rezervă de înregistrări solo de sertar,

care acum văd lumina zilei datorită casei Soft Records. Să ne amintim că a absolvit Școala de Arte din Oradea, secția chitară clasică, iar în timp ce era student al Politehnicii din Timișoara înființează cu prietenii-colegi Celelalte Cuvinte (care nu este o formație timișoreană, cum se crede). Toți inginerii revin acasă și obțin premii și faimă, înregistrând și opt discuri.

Albumul conține nu mai puțin de 15 cântece, cu durate respectabile, în total peste 70 de minute. Evident, pecetea formației de care este legat este evidentă, atât prin inflexiunile vocale cât și prin contururile

compozițiilor sau versurile în română cu atente filigrane rimate și tentă romantică, dar nota solistică se evidențiază clar. De remarcat că totul este făcut cu forțe proprii: muzica și textele îi aparțin, interpretarea la fel, ca și înregistrările. Un univers sonor atractiv, ne-agresiv, liniștitor.

MultUmult: „Zig Zag”

Un album extrem de original, de interesant, cu o muzică deloc

comercială, cu numeroase elemente de improvizație. Practic, sunt doar 3 piese: "Zig", "Dedal" și cea mai lungă, aproape 20 de minute, "Zag". Discul a fost înregistrat la începutul anului trecut la Traian 150 Studio din București, cu Costin Dumitrache inginer de sunet, masterizarea aparținând lui moody alien. Lider al grupului pare a fi Călin Torsan (clarinet, sax alto, fluier, voce, tenor recorder), el fiind secondat de Victor Podeanu (chitară electrică), Juan Carlos Negretti (baterie) și de mai cunoscutul Andrei Kivu (violoncel electric). E îmbucurător că se mai face și o astfel de muzică de avangardă în România...

Nicolas Simion Trio: „Romanian Impressions”

Cunoscutul saxofonist îi are de această dată alături pe Luiza Zan, vocal, și pe Sorin Romanescu, chitară, pe un album produs de Simion pentru casa sa 7dreamsrecords. Valorosul muzician semnează muzica și aranjamentele celor 12 piese înregistrate în

București, 5 dintre ele "live". Rețin atenția "Thinking of Bartok" (în două versiuni), "Transylvanian Wood" (să mai cântăm pădurile Ardealului până nu le taie austriecii de tot!), "Colind #3" și mai ales cea mai extinsă lucrare, de aproape 10 minute, "Anton Pann", inspirată de "Bordeiaș, bordei, bordei". Un jazz de mare calitate, o muzică, indiscutabil, de export.

Pagini de
Oltea MANOLIU

Muzicieni români din diaspora (XVI)

Edițiile „O poveste... cu cântec!” ale emisiunii „Lumea și Noi” se difuzează la TVR Internațional (în fiecare vineri, de la ora 20.30), dar și pe platforma tvrplus.ro, unde rămân înregistrate și pot fi vizionate oricând.

MARIUS PREDĂ (Haga, Olanda) Multiinstrumentist care străbate lumea cu muzicieni de primă mărime, Marius a învățat să cânte inițial la țambal, pe unde s-a putut. A ajuns și în Olanda, în urmă cu peste 20 de ani, unde a urmat conservatorul la vibrafon. Dar nu s-a lăsat până n-a cântat jazz cu țambalul, apoi și cu vioara, și cu acordeonul. Dintre români, a colaborat de-a lungul anilor cu orchestra simfonică a lui Vladimir Cosma, ori cu marele basist Decebal Bădilă (Latinos do Oriente, în trio cu un percuționist, uneori substituit de bateristul Adrian Ciceu de la Berlin, dacă nu l-ați uitat, au și un clip pe net). De curând, a început un proiect cu Ovidiu Lipan Țandărică, pe care speră să-l poată duce și la Los Angeles,

cartierul general al marelui trompetist Arturo Sandoval, cu care Marius care se află din toamna trecută într-un turneu mondial.

DANIELA MANUSARDI (Milano, Italia) Cu siguranță, melomanii de vârstă a doua au auzit de Guido Manusardi, pianistul italian venit cu Remo Germani și rămas pe scenele jazz ale României vreo șapte ani, lansând discuri și cântând cu spuma muzicienilor noștri de gen. Întors la Milano în 1974, căsătorit cu o româncă, jazzmanul cu suflet de român a depășit suta de discuri editate, multe dintre ele prelucrând folclorul românesc. Mai puțini știu că fiica sa Daniela – rămasă în muzica clasică - a studiat la Conservatorul Verdi, apoi s-a specializat în Germania (unde a învățat bine limba română de la câțiva colegi studenți), acolo începând și o carieră concertistică spectaculoasă. Din motive personale a revenit acasă, a pornit și o carieră pedagogică, a înregistrat și două discuri, dar mai cu seamă a revenit pe scene. Fragmentele din concertul pentru pian și orchestră de Samuel Barber (din emisiunea programată în 4 martie curent) sunt edificatoare.

ALEX SIMU (Amsterdam, Olanda) Saxofonist și clarinetist, fiul unor cunoscuți profesori de pian, Alex a urmat cursurile Academiei de muzică din București, continuate în Olanda, la Groningen, cu stagii de măiestrie la Amsterdam și New York. A revenit în Europa și s-a stabilit în Olanda, acolo unde avea deja numeroase colaborări. Cea mai importantă - Arifa, un grup multiethnic de world music - are deja trei discuri lansate și numeroase concerte și turnee, din SUA și Cuba până în Maroc și China (anul trecut au cântat în trei rânduri și în România). Unul dintre ele, Voices from the East, pune în valoare trei multiinstrumentiste, dar mai cu seamă soliste. Muzicianul român compune deopotrivă muzică de teatru și film și conlucrează cu celebra fabrică de la Izmir la perfecționarea instrumentelor de suflat, începând cu inventarea clarinetului tenor. De curând a apărut la București într-o piesă de teatru.

QUENTIN VAL (Bruxelles, Belgia) Pe numele adevărat Cosmin Hopârtean, Quentin este rezident în Bruxelles de mic, alăturându-se părinților imediat după Revoluție. A urmat o carieră muzicală, parcurgând toate studiile de specialitate - academie și conservator - definitivitate de un masterclass în Luxemburg. Dar nu muzica simfonică l-a scos în față, ci aceea pop a generației sale, după un accident nefericit la mâini. Vorbește foarte bine limba română, atât din familie cât și pentru că a vrut să scrie și să cânte în limba înaintașilor săi. Pe linia mestrelilor francezi (șansonetiști) dintr-a doua jumătate a secolului (adusă la zi, tehnic și... tactic), românul cântă foarte rar în țara natală (ultima dată în februarie 2015, într-un club timișorean); dacă i-ar vedea un impresar clipurile de pe youtube (realizate tot de el) poate l-am aplauda mai des, că merită.

Doru IONESCU

Revistă lunară de informare, opinie și dezbateri editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
și finanțată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor șef:

George BALINT

Redactori:

Mihai COSMA, Octavian URSULESCU

Editorialist: Liviu DĂNCEANU

Secretar de redacție: Costin ASLAM

Colegiu redacțional:

Mariana POPESCU, Mihaela Silvia ROȘCA,
Vasilica STOICIU-FRUNZĂ

Semnează în acest număr:

Dumitru AVAKIAN, Loredana BALTAZAR, Alexandru I. BĂDULESCU,
Corina BURA, Mihai-Alexandru CANCIOVICI, Viorel COSMA,
Oana GEORGESCU, Ozana KALMUSKI-ZAREA,
Florian LUNGU, Doina MOGA, Alexandru PĂTRAȘCU,
Despina PETECEL-THEODORU, Constantin TUFAN-STAN
Florin-Silviu URSULESCU, Lena VIERU, Damian VULPE

www.ucmr.org.ro

Adresa redacției: București, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071,
România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67

E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL

TEL: 021-242.30.32

ISSN: 1220-742X